

ARGIA

1987 Martxoa 22 — L urtea — 1.143. zenbakia — 145 pezeta (BEZ barne) / 8 libera

**Europak
esnea mugatu
eta...**

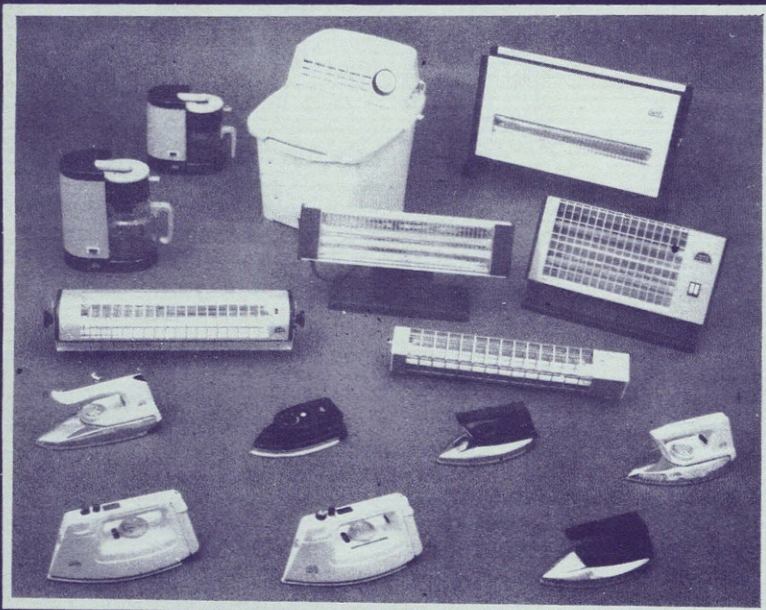
ADMINISTRAZIOAK NEKAZARIEI ENTZUNGOR

**Ikastolen
Konfederakuntzak
simposium
europarra
apirilerako**

**Estradizioak,
helburu bat
baino gehiagoko
erasoa**

Gure elektragailuak

JATA

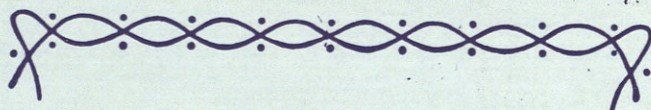
Helburua...

...lehenak izatea.

JATA

EIBAR ELEKTROGAILUAK L.E.A.
 Telex: 38533 — Telef.: (943) 71 82 43 (3 linea)
 195 Postakutxa. EIBAR (GIPUZKOA)

LA CASA DEL CAFE

Zure Etxeko Kafea

San Martzial 19 Telf. 424512
DONOSTIA

1.143. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

- 13.— Ttamtaka. **E. Galar.**
 14.— Parisek errefuxiatuei eraso eta Iparraldeko garbitu nahi. **I. Zubiondo.**
 16.— Ramon Jauregi: «Ez naiz izango itzalean arituko den lehendakaria».

NAZIOARTEKOA

- 18.— Amerikarrak Europaren beldur orain. **P. Sastre.**

ERREPORTAIK

- 20.— Ezpatajokoa, artea eta kirola. **A. Elosegi.**
 22.— Puntako teknologia gazteen-tzat. **J.J. Petri.**
 24.— Aralar mendiko larre-basoak berriro ere istiluen erdian. **Agüña.**
 27.— Aste honetako elkarrizketa: Nikolas Xamardo. **L. Mintegi.**
 32.— Euskal nekazariek ere beldurra etorkizunari. **I. Camino.**
 36.— Irakurleak mintzo.

KULTURA

- 37.— Kultur ataria. **Sabin.**
 38.— Symposium europearra eskola publikoaz. **Tx. Iturria.**
 40.— Zaldibian hemezortzi bertso-lari eta hotza. **Zaldubi.**
 41.— Nafarroako Txapelketan jendetza ugari. **Zaldubi.**
 42.— Castelao euskaraz lau liburu-kitan. **Dabín Zuazalde.**
 44.— Gipuzkoan ere martxan dago kantu txapelketa. **Artaso.**

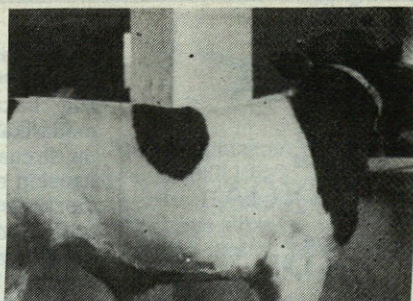
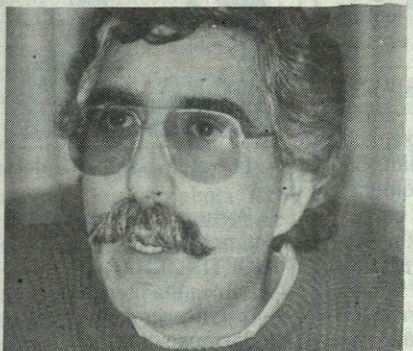
ETA BESTE

- 45.— Bertsoak: **Xabier Beloki «Zepai».**
 46.— Aizkora onetatik aizkolari hobeetara. **G.A.**
 47.— Euskal Herriko itzuli gogorra aurtengoa. **X.M.**
 48.— Denborapasak.
 50.— Azkena: **Martin Orbe.**

Bi gai aktualitatez gainezka direnak. Errefuxiatuak dagoeneko bi eta hiru-naka entregatzen dizkiete espainolei frantsesek. Horietako asko kalean gelditu dira libre, baina beren lantegi, etxe eta familiak dituzten Iparraldera ezin dira itzuli. Gasteizko gobernu berria ere aktualitate da, eta bere lehendakariordea den Ramon Jauregi elkarrizketatu dugu politika saileko orrietan. **14. orrialdetik aurrera.**

Gizon polemikoa dugu «Aste honetako elkarrizketa» sailean dakarguna. Galegoa jatorriz, Euskadin nazionalista egindakoa, Gasteizko Filologian aritutakoa eta gaur egun Leioako Kazetaritza Fakultatean diharduena. Nikolas Xamardo-ri buruz ari gara noski. Toki-Eder ikastolan izandako istiluetan parte zuzena izan zuena eta Gasteizko Udalean, aurreko udal-aldian, HBren zinegotzi izandakoa. Laura Mintegik hitzegin du berarekin. **27. orrialdean.**

Estatu espainiarrean ugari izan dira azken aste hauetan nekazarien matxinadak. Telebistan, kazetatan, egunkarietan... toki guztietan agertu dira traktore, nahiz nekazari haserretuen argazkiak. Nafarroan ere gogor aritu dira borroka honetan. Nafarroan hain zuzen, aritu zaigu Iñaki Camino nekazari nahiz ganaduzaleen arazoak aztertzen. UAGN eta EHNE sindikatuetaordezkariekin elkarrizketa pare bat eskaintzeaz gain erreportaiak argigarri bat ere prestatu digu afera honetaz. **32. orrialdean.**

Eskola publikoaren autonomia eta kontrolaz hiru egunez ihardungo duen Symposium europearra prestatu du Ikastolen Konfederazioak apirilera, Donostian. Nazioarteko bilkura honetara, gai horretaz zer esanik duen jende guztia ekarri nahi dute antolatzaileek, geure esperientzara egokitzeko modukoak izan daitekeen errealitate guztiak bertaratzen saiatuko direlarik. Xabier Garagorri eta Xabier Mendigurenek proiektua zehazten digute **38. orrialdean.**

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostian: Mikel Antza, Iñaki Camino, Jon Barandiaran, Ostaiska Irastorza, Gorka Izeta, Josu Landa, Pablo Sastre, Iñaki Uribe, Xalbardin, Pello Zubiria, Joxemi Zumalabe.

Bilbon: Antton Azkargorta, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Laura Mintegi, Iñaki Uriarte, 'Anaitasuna Taldea'.

Gasteiz: Blanca Agiriano, Txotxe Andueza, Irantzu Iriondo, Josu Olano, Pablo Ruiz de Aretxabaleta.

Iparraldean: Ladix Arrosagarai, Mikel Irizarren, Itxaro Borda, Allande Sokarros.

Iruñean: Jon Alonso.

Kolaboratzaileak: Xabier Agirre, Martxel Aizpurua, Itziar Alkorta, Joseba Alvarez, Enrike Amonarriz, Joxe Azurmendi, Balere Bakaikoa, Amaia Elosegi, Enbido, Xabier Erro, Karlot Etkezaharreta, Esther Forcada, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Gure Irratikoak, Tito Irazusta, Irulegi Irratikoak, Koldo Izagirre, Kaki, Asun Larrañaga, Josetxo Lizartza, Loren Loidi, Emilio Lopez Adan 'Beltza', Alfontso Martinez, F.J. Mendiguren, Bego Montorio, Mikel Nabarro 'Trikuharri', Eneko Olasagasti, Xabier Portugal, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi 'Murumendi', Joseba Sarrionandia, J.L. Alvarez 'Txillardegui', Mikel Ubillos, Urederra.

Marraskilariak: Joxemi, Julio.

Publiztatea: Maximo Aierbe, Joxe Mari Ostolaza.

Administrazioa: Jon Barandiaran, Agus Barandi.

Ardua teknikoak: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos.

D.L.: 80—1963.

Helbidea: ARGIA, Ametzagaña 19 Behea. 20012 Donostia.

Telefonoa: 28 33 99.

Inprimategia: Gráficas SEMI.

Ale Bakarria: 145 pezeta / 7 libera (BEZ barne).

1987. urterako harpidetza sariak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....5.300 pezeta.
 Ipar Euskal Herria.....360 libera.
 Estatu Espainola.....5.300 pezeta.
 Beste atzerriak.....7.200 pezeta.
 Airez.....11.000 pezeta.

MARTXOA 22 MARTXOA 28

**martxoaren 22an
ilbehera**

mareak: (martxoaren
22an)
gora: 10.04 eta 22.36
behera: 03.45 eta 16.13

eguzkia: (otsailaren 22an)
irten: 06.58
sartu: 17.59

LIBURUAK

Mikel Mendizabal

Titulua: Gauzak
Egilea: Castelao
Euskaratzailea: Ramon
Etxezarreta
Argitaletxea: Susa
Ezaugarriak: 110 orrialde,
550 peza.

Susa argitaletxeak atera berri dituen Castelao idazlearen hirugarren obra dugu. Euskal komunikabide ezberdinetan arrakastaz onartu ondoren, atsegin idazle bixti honen obrak aurkeztea.

Orohar 45 ipuin azaltzen zaizkigu liburu honetan, nahiz eta denek ezaugarri berdintsuak azaldu. Bizitzaren ikuspegi nahiko ezezkorra hain zuzen; edota behintzat autoreak deskribatzen duen bizitza berezi baten miseria eta egoera latza. Liburuak ipuinetan zehar, pertsonai ezberdinen eskutatik, bizitza

modu marginala azaltzen digu: Atso alargunak, itsas gizon bakartiak, kazkezurra madarikatuak, gaizki ezkondu direnak... elementu guzti hauekin erlijio ipuinak, amodiozkoak etabar egiten ditu, hori bai denak edo ia denak bukaera triste edo trajikoarekin ipuin oso motz batzutan.

Susa argitaletxeak, argitaratu dituen Castelaoren beste obretan bezala, bertako marrazkiak autore berarekin ditugu, bere ezaugarri artistikoak azalduz ipuinarekin ados doazen marrazki batzuekin. Aipatu beharra ere, Ramon Etxezarreta itzultzailearen lana, lan bikaina egin duelako nahiz eta gehienei bezala akats baten bat errepikatu liburuan zehar.

Titulua: Denboraren zimikoa

Egilea: Karlos Santisteban
Argitaletxea: Kriselu
Ezaugarriak: 115 orrialde,
650 peza.

Ipuin liburuak dugu Karlos Santistebanek argitaratu duen berria. Denborak eragin garrantzizkoa omen du idazlearen bizitzarengan, honela irudi eta gogoetak desberdinak sortuz. Esperientzi hau duela medio idatzi ditu ipuin hauek, bertan oso gai ezberdinak azalduz: amets liluragarriak, ibilaldiak, itsas gizon lur jota baten abentura eta abar luze bat, sekua, bortizkeria eta gauza fantastikoekin nahasturik, hama-seigarren ipuinaraino iritsi arte. Eta atseginak dira benetan, irudimez betetakoak eta oso sintaxi erraza eta ulergarrian.

Nahiko liburu argitaratu ditu Santistebanek nahiz poesia edo prosan, baina hori bai, azken hau hoberena menderatzen duelarik liburu berri honetan azaldu

EUSKERA

Aldizkariaren izena: Euskera

Ezaugarriak: XXXI zkia. (2. aldia), 1986.1.

Euskaltzaindiak segitzen du zintzo asko bere aldizkaria bidaltzen. Aldizkari hauek ez dute inoiz beren lanek izan dezaketen berezitasuna baino gehiago, gai difereenteak direla bakarrik, horregatik, aski dugu zein gai dakarren aipatzea.

Peñaflorida kondearen II. mendeurrena zela ta, bost lantxo azaltzen dira egileak Iñaki Barriola, Xabier Altziabar, Jon Juaristi, Juan San Martin eta Jose Antonio Arana Martija direlarik.

Piarres Lafitteren lanen bibliografiak gain, bada beste bat Txomin Peillenek egina, Altxuruku Urrutiako leinua-ren XV. mendeko eresiak dakartzana.

Hortik gora, Nafarroako euskararen legerako aurreproiektua eta Euskaltzaindiaren batzar agiri zenbait. Batzar txostenei dagokienez berriz, Hiztegigintza batzordearen gainean, Markina-Xemeingo euskarari buruz, euskal konposizioaren inguruan, euskara eta erroman-tzea, euskara Indietako artxibategi nagusian, Krutwigen prolegomena eta Duranako seme zen Baratzarti buruzko lana.

Berrien artean, Nafarroako azterketak, Euskaltzaindiaren egoitza berriaren hitzarmenaren sinaketari buruzkoa, Lavieuvville-Harosteguyren katiximaz, gordailu berriaz, argitalpen gordailuaren urteko inbentarioa eta 86. urteko batzar egutegia.

Azkenik, Mitxelenak To-var zenarentzat hiztxo batzu ditu duen bezala.

Aldizkariaren izena: Literatur gazeta

Ezaugarriak: Literatur aldizkaria, 4. zenbakia, 20 orrialde, 400 peza.

Literaura unibertsalean hainbat eta hainbat landu den erotismoaren gai xarmanta, eskeintzen zaigu gai nagusi bezala azken zenbaki honetan. Aldizkaria hiru zati azaltzen dizkigu.

HEMENGOA:

- Baroja eta euskaldunak
- Lauaxetaren olerkiak
- Ibai zaharren gainean zubi berria.

EROTISMOA

- Euskal literaturan erotismoa

- Mutiko zakilixuta
- Idia adarretik, gizon hitzetik

- Igela
- Bi maitasunezko poema eta argazki pornografiko bat
- Eros Greziako literaturan

- Lurralde berotan, odola bero

- Pornografoa sekuestratu zidatenekoa.

HORTIK ZE HAR

- Bablea eta literatura
- Izurritearen kolonia
- Barranco
- Miguel Delibes edo idazteko artea

- Amorioa sumindura garaietan.

Denetik agertzen zaigu ikus dezakezuenez azkeneko aldizkari honetan. Ipuin gehienak erotismo handikoak dira, adibidez Mikel Lasak egindako itzulpena «mutiko zakilixuta». Bertan «seksu libreko» bi anai-arreba agertzen dira. Inzestoa, apaizak desbirgatutako neskatoa; hots, seksoa blai eta oso konbentzigarria. Bestalde, aipagarria ere, «lurralde berotan, odola bero»; hemen mota guztitako jarrera sekua-

lak agertzen zaizkigu: goitik, behetik eserita, magalean.... Probatu beharko!!

Badira ere gauza «serioa-goak» baina panorama ikusiz, ezer gutxi irakurriko direla apustua egin liteke.

Aldizkariaren izena: Aizu
Ezaugarriak: Hilabeteroko aldizkaria, 55. zenbakia, 60 orrialde, 200 peza.

Jarraitzen dute bere saltsan Aizu aldizkarikoek, bere saltsa bixigarri eta etengabea.

Apirilak 26-an Gernika bonbaketaren 50. urteurrena dugu. Bonbardeaketa anker honen ondorizo zenbait ekintza egin dira, oraindik argitu ez den gauza mordoengatik. Historiadore frankistek ezin izan zuten ukatu sarraski honen ukapena, errua hori bai, Alemaniaren erabat botaz.

Ez dira hala eta guztiz berri ezezkorrak bakarrik, Aizukoek eskeintzen dizkigutenak. Euskal fubola harrobi bikaina ateratzen omen da momentu honetan. Honela Lehen mailako euskal taldeetara jo dute, hots, erreala, atletika eta osasunara, beraien iritzia eskatzeko. Sarriugartek, Goikoetxeak eta Iturrinok bere ikuspuntua eskeintzen digute fubola eta euskararekin zerikusirik behar duten ekintzekin.

Esamesak ezin ahaztu eta Euskal telebistako Elene Lizarralde aurkezlarari entrebista nagusia egiten diote.

Bukatzeko, gogora arazten digute apirilatik 1-tetik, 13-ra Korrika etortzen zaigula Euskal Herri guztiatik zehar.

Hori dena gehi komikiak, ipuina, bertsoak, marrazki arreak etabar, euskara ikas-ten ari direnentzat.

Titulua: Kaiolatik mendira
Egilea: Joxean Ormazabal eta Luis Astrain

Argitaletxea: Elkar, Txin-txinbela saila

Ezaugarriak: Hiru ipuin, 125 peza bakoitza.

Umeengan, irakurtzeko zaletasuna hasieratik landu nahiean atera dituzte Elkarrekoek hiru ipuin motz eta ximpleak. Umearen munduan sartu nahirik, hauen in-

guruko gauzetan saiatzen dira, zenbait istorio ximple aurkeztuz. Honela haurrak, iduriak ikus ditzake edota irakurtzen ikasten bada, bertako idazkera kaligrafikoa jarraitu. Liburuen egileak, Joxan Ormazabal eta Luis Astrain ditugu.

ASTE HONETAN NABARMEN

Zumalakarregi, antzestua

Titulua: Zumalakarregi
Egilea: Luis haranburu Altuna

Argitaletxea: Kriselu

Ezaugarriak: 82 orrialde, 650 peza

Antzerki obra historiko bat azaldu digu Luis Aranburu Altunak. Honek, ezaugarri oso bereziak dakartzio autoreari, historiaren arau eta datuak zehazki jarraituz, idazleak ezin bait du bere argumentua erabat bere gisa jarraitu, gauza historikoki objektiboa egin nahi badu bai noski.

Gutxi ezagutzen dugu euskaldunok, gure historian hainbat garrantzi izan duen general honi buruz. Eta horrek gonbidatu zuen Haranburu Altuna obra galant hau idaztera, gure ezagupen historikoa nahiko kaxkarra delako hain zuzen. Hareago oraindik Zumalakarregiren kasuan, gure ezagupen falta oraindik handiagoa bait da,

pertsonai honen izaera edo izan zuen egoeragatik, ez delako batere eroso aztertzeke. Ezin dugu ahaztu, zumalakarregik euskal nazionalismoan izan duen garrantzia erabatekoa izan dela, hots, XIX. mendean, nazionalismoaren sorreran, karlistoak zeregin handia izan zuen, eta ziurrenik bata ez zen besterik gabe sortu izango. Hau dena kontuan izanik, garbi azaltzen da ez dela Zumalakarregi oso pertsonai mitifikatua, duen garrantzi kontuan izanik bai noski. Horregatik aipagarria dugu Luis Haranburu Altunak egin duen lana; hareago oraindik kontuan hartuz ez zela pertsonai hau bere «espezialitate», baizik eta ia ia oinarri-oinarritik ikertzen hasi behar izan zuena.

Baina utz ditzagun datu historiko guzti hauek eta pasa gaitezen obrara zuzenki. Antzerki bi zatitan agertzen zaigu, orohar zazpi jokaldi izanik. Autoreak, argumentu historikoaz aparte, bere bizi-tzaeren zenbait xehetasun agertzen dizkigu, hauek logikoki garrantzi txikiagoa izanik. Orohar hamairu pertsonaiek hartzen dute parte obran, eta ematen duenez ezenarioak ez du beste munduko konplikaziorik.

Antzerkia, Iturralde militarra, apaiz bat eta Zumalakarregiren eztabaida batekin hasten zaigu. Iturralde, Zumalakarregitaz espak ditu, garbi konturatzen bait da ho-

nek duen aginteataz, gainera horretaz aparte, ez daude oso konbenziturik Zumalakarregi naparra ez delako. Hala eta guztiz ez du gehiegi iraunduko egoera honek, Zumalakarregi laister konbenzituko dituelako, ez bakarrik bi pertsonai hauek bere menpe duen ejerzito karlista baizik, honela Euskal Herriaren duen amodioa azalduz. Egoera guzti honetan gure protagonista gerra antolatzen joango da, batez ere materiala biltzen saiatuz, derrigorrezkoa izkusten duen zerbait. Guzti hau dela medio Carlos agertuko zaio berak duen laguntza eskeiniz. Zumalakarregi ordea, ez da oso pozik geratuko, konturatzen bait da erregea ez dela oso euskaldunen aldekoa, monarkiarena baizik. Hemen burusagiaren abertzale-tasuna garbi eta gogorri azalduko zaigu.

Aiparria ere obraren bukaera, Bilbo hiria hartzearen liskarra agertzen bait da. Zumalakarregik Madridera joan nahi zuen borrokatzera, Carlos erregeak berriz Bilbora bertan dirua zegoelakoan. Eta hiri honetan izango da bereziki protagonista akatuko duten lekua.

Interesgarriaz aparte entretenigarria dugu antzerki obra hau. Gure ustez ez du inoiz aspertzeko momenturik. Autoreak, historia eta Zumalakarregiren beste zenbait gertaera, akaso historia bezain lapaitzak ez direnak, oso ondo elkartu dituelako. Hala eta guzti irakurlegoak edota ikuslegoak izango dute beti bezala azken hitza.

Enrike Atxa,
Gernikako egia
euska-
likuspuntutik.

«Gernika» dokumentala Apirilerako

Gernika bonbardatu zuteneko 50. urteurrena badatorrela eta, EITBk gai honi buruz ordu bateko dokumental bat eskeiniko du. Honen ekoizle den Enrike Atxa mintzatu zaigu.

«Gernika» dokumentalean guda zibila agertu arte hirian bizitzen zen giro lasaia azalduko da, «guda hasi eta gero ere, giroa lasaia zen, Apirilaren 26a iritsi zenean ikusi ziren gorriak eta beltzak». Dokumentalaren ardatz nagusiak zeintzu izango diren kondatu dizkigu. «Bai. Nire helburua bonbardaketa eta honen zergatian sakontzea izan da».

Dokumental hau burutzen zazpi pertsonatako lan talde bat aritu da eta ekipo osoa bertakoa dela azpimarratu behar, «datu hau berria dugu, eskuarki Gernika gaiaz kanpoko jendea aritu zaigu eta errealtatearen zati bat besterik ez ziguten erakusten». Ikuspuntu objektiboz egiteko asmoa dago eta ahal diren nabardura gehienak ere erantsiko zaizkio lantxo honi. Dokumentalean ez da ez gorrotorik, ez errebantxa asmorik, gertatutakoaz pentsa arzteko eginga dago.

Larunbatez
«Corsican
anaia». Ekintza
eta
borroka
larunbatez
arratsa
alaitzeko

«Dantzatu nirekin»

Aste honetan telenobela brasildar berri bati emango zaio hasiera. Bati kaixo eta beste bati («Duke kaleko dukesa»ri) agur eginez hasiko zaigu txoritxo.

«Dantzatu nirekin» 35 minutako 55 kapituloz osatua dago. Beraz, atera kontuak. «Isaura» gogoarazten digu. Asteak joan asetak etorri eta brasildarrak gora eta brasildarrak behera. Eguindar, JR eta pertsonai mordo bat baina Brasileko kafearen usainaz. Ameriketako petrolio nagusi guztiak telebista batetan eta ETBk beste hainbeste argumentu bat eskeintzen. Eskertzekoa benetan.

Argumentoa ez da txarra. Hospitalak, medikuak, Portugal, Brasil, maitasuna, gorrotoa... zer gehiago behar da? Total berrogeitamabost kapitulu besterik ez dira.

Astelenero gaueko hamaikak eta hogeitabostetan askatu ezinezko korapilo brasildar baten aurrean kabalak egin nahi dituenak aukera ezin hobea.

aste honetako LUZEMETRAIA

Pazientzia izan beharko

Aurreko asteko luzemetraiak aspergarriak izan baziren hara aste honetakoak.

Igandez «Bi yanki atzerrian». Borroka landetan pelikulako bi pertsonaiak lagunmin izango dira baina emakume lirain bat tartean sartzen delarik adiskidetasun hori pikutara joango da. Zuzendaria: Allan Dwan eta antzesleak Dennis O'Keefe, W. Bendix eta Hellen Walker.

Asteartez ezkontzeaz dagoen gizarajo batek berri handi bat jasoko du: 8 miloi dolar eskura ditzake ezinezko baldintza batzu betetzen ditu. Luzemetraia honek aurrekoaren zuzendari bera izango du, Allan Dwan. «Brewsters-en miloiak».

Asteazkenez «Aztikeria». Bere gurasoak urkatuak ikusten dituen ijitoak hipnotismo eta magia beltza direla medio mendekatuko da. Zuzendaria: G. Ratoff eta antzesleak O. Welles, A. Tamiroff.

Ostiralez «Ikusi zaitut egiten». 19 eta 9 urtetako bi ahizpek telefono ezezagunen zenbakitara deituko dute eta nahi izan gabe hilketa egoera batean nahastuko dira. Antzesle nagusia Joan Crawford dugu.

Eta Larunbatez «Corsican Anaiak». Bi bizkien istorioa. Maitasuna eta heroien munduan. Zuzendari gisa honetan ere G. Ratoff.

musika

■ Martxoaren 27an Portugaleteko Rex zinemaren gaueko 10,30etan **Benito Lertxundik** jo ta kantatuko du.

■ Martxoaren 21ean ziurtatu gabe bada ere badirudi Iruen **Bizkar** taldearen kantaldi bat ospatuko dela.

■ Martxoaren 27an, Bilboko Gaztetxean **DST** eta **Daily Terror** taldeek kontzertu bat eskainiko dute.

Euskadiko Orkestra Sinfonikoa

Euskadiko Orkestra Sinfonikoa ere badu zer eskaini martxoaren bukaera honetan. Honokoa duzue datorren astera-ko egitaraua: martxoaren 21 eta 23an Donostiako Astoria eta Victoria Eugenia antzokietan izango da, 24an Gasteizko Principalen eta 25ean Iruñeko Gaiarren. Kontzertu guzti hauek S. Rachmaninoff-en 2. Sinfonia eskainiko dute, zuzendaria Doron Salomon izango delarik.

zinema

■ Azpeitiako zine klubak ere emanaldi bat eskaintzeko asmoa du martxoaren 27an. Soreasu antzokian arratsaldeko 8,30etan David Lynch zinegilearen "Dune" izeneko filma ikus-tekot aukera izango da.

Goierri

martxoa

■ Goierriko zine klubak larunbat honetarako Hector Babencoren "Peixote" izeneko filma brasildar- raren emanaldia iragarri du. Ordiziako Herri antzokian, arratsaldeko 4,30tan. Filma honen bidez erreformato- rioetako giroa salatzen du, txikitik bertan sartutako ume- baten istorioa kontatuz. Ume hau Peixote da eta erreformato- rian sartzean ume "zintzo" bat zena

Oskorrik, 15 urte...

martxoa

■ 21 Egun horretarako, la- runbaterako beraz, baina bai iganderako ere, Bilboko Arriaga teatroan Oskorrik bi kontzertu "bere- zi" eskainiko ditu, "Oskorri, 15 urte... eta gero hau!" izen-aren pean. 400 eta 800 pe- la bitarteko prezioak dituzte sarrerek.

Txin txin, txin txin diruaren hotsa...

Ezer baino lehen esan behar dizuet joan den aste-koan hanka sartze eder bat izan nuela. Erudizioa ez da nonbait gure fuertea. Denys Arcand-en filma frantsesa zela esan genuen. Eta oker genbiltzan. Kanadiarra da. Que- bec-en duela hamar urte emandako zinemagile mugimen- du batetan ezagunenetakoa. Lagun batek atera ninduen okerretik.

Orain, eta aste honetan aipatu nahi dugunarekin haste-ko, esan behar film ikaragarri on bat daukagula teknikoki begien aurrean. Efektista hasieratik bukaerara. Aktore on batzurekin eta kamara mugimendu etasonido harrigarrie-kin.

Halaz eta guztiz ere aspergarri suertatzen den filma da. Historiarik ez daukalako batez ere. Triparik gabe geratzen da. Barrenik gabe.

«El color del dinero» filmaz ari gara oraindik ere ohartu ez bazarete. Ez du hitz askorik merezi horretaz aritzeko, ez baldin bada errekurto teknikoetaz aritzeko, edota irudi horietan transmititzen den moralaz eta bizimoduaz aritze-ko.

Paul Newman galant bat agertzen zaigu heldutasunaren puntarik gorenean, hotz eta arrazionala, takoa (billarre-koa noski), Tom Cruise promesari pasatzen nolabait. Bizi, emozional, gazte... agertzen aiguzkenengo hau. Gazte- sunaren harrokeria eta injenuitatearen eredu.

Hortik aurrera ez du gehiagorako ematen filmak. Hasie- ran harreman interesgarri bat bezala planteatzen dena, aita-semeak, txapeldun-ohia txapeldun-gaia... billarreko bolen efektismo borobilean amaitzen da, denbora guztian apustuak eta dirua ateratzeko bide erraz hori erakusten delarik eten gabe.

Martin Goikoetxea

□ «El color del dinero». Martin Scorsese. Paul Newman, Tom Cru- se.

droga eta prostituzio munduan sartuko da korrekzionalan bizi izandako giroarengatik. Filma bi- de batez Sao Pauloko auzo po- breetatik eginiko erreflexio soziolo- giko bat da.

Tolosan

martxoa

■ 27 Tolosako zine klubak ere badu zer eskaini datozen egunetan. Hala no- la, hilaren 27rako Eric Roh- mer-en "La buena boda" fil- ma ikusi ahal izango dugu. Iparragirren, gaueko 10,30tan.

Azken honetan ezkondu nahi duen emakume baten istorioa kontatzen digu, gaur egun norbe- rak bere independentzia gorde nahi duen garaian ezkontzea bes- terik nahi ez duen emakume ba- ten istorioa azalduko digu Roh- mer-ek. Nahiz eta bere lagun bat ideia hori burutik ateratzen saitu ez du lortuko eta beste asko beza- la ezkonduko da...

arte

Fernando de Amari-ka pintorea hil zeneke hogeitamargarren urteumuga dela eta Bilboko Arte Ederretako Museoa erakusketa bat eratu da, bere hirurogeiren bat lanez osatua. Bilbotik Donostiara pasako den erakusketa hau ikusteko azkeneko aukera iruñearrek izango dute.

Zine artisten karikaturak

Manuel Izquierdo karikatura egileak zinema artisten karikaturen erakusketa bat eskainiko du datozen egun hauetan Gasteizen. Zinemaren historiari eta gaur egungo egoerari lotu zaio oraingo honetan Izquierdo eta Gasteizko Kultur Etxeko hormetan hogeitamabost obra zintzilikatu ditu. Bisitatu daitekeen erakusketa honetan, Buster Keaton, Alfred Hitchcock, Humphrey Bogart, Fernando Fernan Gomez, Stan Laurel eta Oliver Hardy, John Wayne, Jane Birkin eta Alfredo Landa ikus daitezke, besteak beste.

☐ Bilboko Arte Ederretako Museoa erakusketa bat ere amaitzeko dago martxoaren bukaera honetan. Martxoaren 29a bitartean izango da zabalik Rafael Navaroren diptikoak bildu dituen erakusketa.

☐ Azpeitiako Antxieta Kultur Etxean martxoaren 28a bitartean Urretxuko "Aldaketa, Sociedad filatelica y Numanistica" erakundearen erakusketa ikusi ahal izango da.

"Zirkoari omenaldia"

Zirkoaren omenez Bilbon eratutako erakusketa amaitzeko dago, martxoaren 28a bitartean egongo baita zabalik Banco de Bilbao-ren SAN Nikolaseko erakustokian. Juan Gris, Zabaleta, celso Lagar, Gutierrez Solana, Benjamin Palencia, Rafael Guinovart bezalako artista ospetsuen lanak ikusi ahal izango dira beraz, erakusketa honetan. Lan hauekin batera zirkoaren munduko beste zenbait gauza ere ikusgai izango da.

antzerkia

Maskarada Altzürükün

martxo
29 Heldu den asteen Altzürükün izanen dira maskarada errepresentatuz herririk herri dabilzan lagun zuberotarrak. Tolosaldeko abisu ematen zaigu, bertara nahi duenak badue la Udaleko Euskara Batzordeak antolatuta autobus bat, zeinaren prezioa 750 pezetatakoa baita. Ezer gehiagorik jakiteko hots Gipuzkoako 672011 telefonora.

martxo

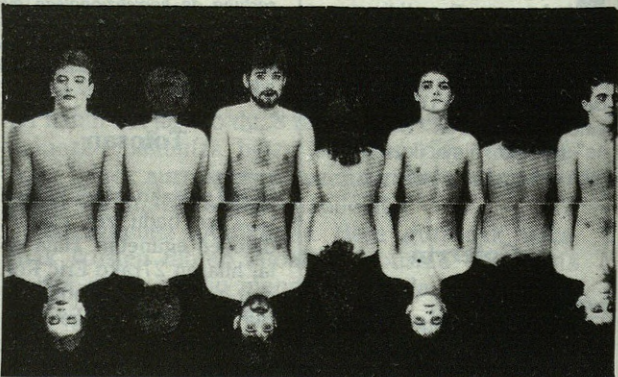
20 Bakarren bat ikusi ezinez eta ikusi nahiaz gelditu baldin balitz ere, esan, ostiral honetan Bratislavako Teatro Beltza ikusteko azken aukera bat izango duzuela, Ordiziako herri antzokian hain zuzen ere.

Bilboko Antzerki Topaketak

Bilboko Topaketak ere datozen egunetan amaituko dira. Martxoaren 28 eta 29an Footsbarn travelling Theatre izeneko antzerki talde ingelesak "Macbeth" eskainiko du. Emanaldi honetan amaituko dira topaketa hauek beraz.

Eibarko X. Antzerki Topaketak

Eibarko Topaketa hauek aurrera doaz eta datozen egunetan ere izango dute zer ikusi bertara hurbilduko direnek. Honokoa duzue hurrengo egun hauetako egitaraua: martxoaren 20 eta 21ean Zintzilik taldeak "Aspirina para dos/Jo ezazu berriro Sam" izeneko lana antzestuko du erdaraz 20an eta euskaraz 21ean. Martxoaren 24an Alfonso Sastreren "La taberna fantastica". Bestalde, kafe-teatro emanaldiak izango dira egun hauetako berrikuntzarik nagusiena, martxoaren 27an Euskaldaca taldeak Hilbehera tabernan "Decir si" eta "Muerte Real" izeneko lanak eskainiko ditu. Hilaren 30ean berriz, Narruzko Zezen taldeak "La guerra-El hombre" izeneko lana eskainiz topaketa hauei maiera eman die.

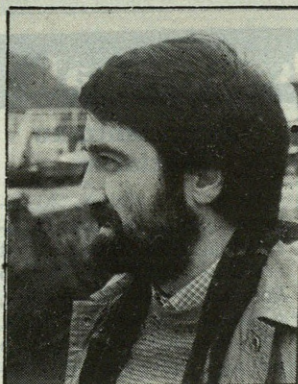
bertsolaritza

Bertso paper lehiaketa Hernanin.— Hernaniko Udalarren Euskara Batzordeak bertso paper lehiaketa bat antolatu du. Bertan parte hartzeko bete beharreko baldintzak honokoak dira: lanak bidaltzeko epea apirilaren 9an amitu da eta epe honen barruan lan orijinala eta lau kopia bidali behar dira, kartazal itxi batean eta beste zorro batean egilearen izena, helbidea telefonoa eta beharrezkoak diren beste xehetasunak. Beste informaziorik nahi izanez gero Hernaniko Udaleria jo ezazue, 555950 telefonora deituz.

Nafarroako Bertsolari Txapelketa

martxo

29 Datorren igandean Iri-sarrin izango da Nafarroako Bertsolari Txapelketaren kanporaketa berria. Lau kanporaketetan puntu gehien bildutako bertsolariak finalera pasako dira, apirilaren 5ean Beran ospatuko den finalera, hain zuzen ere.

Bilboko Aurrezki Kutxaren kultur aretoan

martxo

24 Bertako Gabriel Aresti Euskaltegiak "Zertan Garen" esloganpean antolatu dituen hitzaldi sortaren barruan, martxoaren 24ari dagokiona "Euskara eta Unibertsitatea" da. Hizlaria unibertsitate irakasle eta Udako Euskal Unibertsitatearen (U.E.U.) idazkari orokorra den Baleren Bakaikoa izango da. Saio hau ere arestian aipatu bezala Bilboko Aurrezki Kutxaren kultur aretoan arratsaldeko 7,30etan izango da.

Deustun

Gizarte eta herrigintzaren baitan ekonomia, kulturgintza eta politika elkarrekiko ditugula eta, "III. Herri eta Gizartegilea" izenburupean ihardunaldi batzu izaten ari dira, beraren barruan hitzaldi sorta bat eskaintzen ari direlarik. Honela martxoaren 24rako iragartzen dutena honoko hau duzue: "Gizartea: esku-hartzea eta bortxa". Hizlaria: Jose Jimenez Blanco (Madril-eko Complutense Unibertsitatean Soziologiako irakaslea. Hitzaldia Unibertsitateko Paraninfoan arratsaldeko 7etan izango da.

ihardunaldiak

■ Amara Zaharreko Donosti Berri Elkar-tea antolatzaile delarik, martxoaren bukaerarte ostegunero hitzaldiz eta bideo emanaldiz osaturiko ihardunaldi batzu eratuko dira. Ostegun honetan, hilak 26an, "Kenya: erreserbak eta itsasoa" izeneko hitzaldia emango da. Hitzaldia Donosti Berri Elkar-teen (Osasuna kalea, 1), arratsaldeko 7,30etan.

Literatura eta Historia

martxo

28 Bergarako UNEDeko Historia Departamendua antolatzaile delarik, "Literatura eta Historia"z hainbat hitzaldi izaten ari dira. Aste honi dagokiona, martxoaren 28ri hain zuzen ere, "Literatura autobiografikoa"z doa, Hizlaria idazle den Miguel Sanchez-Ostiz izango delarik. Beste hitzaldiak bezalaxe, goizeko 10etatik 13etara bitartean izango da Bergarako UNEDen bertan.

kirolak

Zorrozuari omenaldiz, Gernikan.— Martxoaren 18an hasi ziren Zorrozuaren omenez Gernikan ospatzen ari diran idi demak, eta hilaren 23rarte luzatuko dira. Proba hauetan parte hartuko dutenak honako hauek dituzue: hilaren 22an, arratsaldeko 5etan eta gaueko 10etan Markinako Iketza, Kortezubiko Txertudi anaiak, Bakioko Olazar eta Derioko Aurrekoetxea. 23an berriz, eta gaueko 9tan, Angoizarko Arienza, Erandioko Piñubarri, Berritxuko Artadialde eta Sope-lanako Unanue anaiak.

ikastaroak

Soziolinguistika ikastaldian

martxoak

[25] Martxoaren 25ari dagokion hitzaldia "Euskara Batua azentuaren alorrean. 2/ Soluzio biderantz." da. Jakina den bezala, hizlaria Txillardegia da, eta antolatzailea Irakasle Elkarteak. Doctor Camino liburutegian, arratsaldeko 7,30etan.

Larrua lantzeko ikastaroa

Urrietako Kultur Komisiok antolatzaile delarik larrua lantzeko ikastaro bat eratzeari ekin diote. Ikastaro honetan gerrikoak, poltsak, pultserak... egiten ikasiko da. 30 ordutako luzapena izango du, Aste Santu ondoren hasiko delarik. Izena emateko epea apirilaren 12an amaitzen da. Ikastaroak 1.000 pezeta balioko du. Interesatuek, Udaletxera edo 556208 telefono zenbakira deituz egin dezakete izenematea.

Xenpelar tailerrean

Martxoaren 29arte, arratsaldeko 6etatik 9ak bitartean Oreretako Xenpelarren tailer munizipalean harizko txotxongiloak nola egin erakutsiko da. Ikastaro honetaz xehetasun gehiago jakin nahi badezue, tailer berera jo dezakezue.

Sexu hezkuntzaz ikastaroa

Hile honen 23an hasita eta apirilaren 10era arte, "Gazteria eta sexualitatea: hezkuntza alorra" izeneko ikastaro bat hasiko da Iruñean, Famili Orientapen eta Sexu hezkuntzarako Zentruak antolatutik. Ikastaldian bi ikastaro moeta izango dira. Batetik, gai orokorrak tratatuko dituzten ikastaroak (sexuari buruzko jakintza...) eta bestetik, gai bakarrei buruzkoak (sexu hezkuntzarako metodologia eta programakuntzaz, baliabide didaktikoez...).

lehiaketak

□Bideo lehiaketa Araban.— Arabako Foru Aldundiaren Kultura Batzordeak, San Prudentzio jaiak direla eta, lehenengo bideo lehiaketa antolatu du datorren apirilera. Horrekin batera zinema amateurren lehiaketa ere konbokatuko dute. Lanak "super 8" eta "sigle 8" formatoetan aurkeztu daitezke, eta 30 minututako gehieneko luzaera izan dezakete. Xehetasun gehiago jakin nahi duenak Aldundi horretara jo bezala, Gasteizko 1.672 posta kutxatilara. 60 mila pezetatara saria dago lehen irabazlearentzat.

□Txartel lehiaketa Araiarako.— Maiatzaren 2an Araian ospatuko den Euskararen Eguna iragartzeko txartel lehiaketa konbokatuko da, edozein adinetako hiritarrek parte hartuko duten esperantzaz. Txartelen gaia librea izanik, ondoko inskripzio hau eramaitea beharrezkoa da: "Araia Euskararen Aldeko Mobida 1.987.eko maiatzaren bira". Aurkezten diren txartel guztiekin, gero erakusketa bat burutuko dela esan dute antolatzaileek.

□Gazteentzako Azkue lehiaketa.— Ipuin eta bertso sailetan Bilboko Aurrezki Kutxa II. Azkue Lehiaketa antolatu du gazteentzat. Bi maila ezberdinduko dira: 13 urte arte eta 14-17 urte bitartekoentzat. Gai aldetik libreak dira lanak, idazlan bakoitzaren 5 ale bidali behar direlarik. Epea martxoaren 31a bitartekoa da. Igorpen helbidea: Bilbo Aurrezki Kutxa, Gran Vía 23, 48001 Bilbo.

□Keramika lehiaketa Zalduondon.— Zalduondoko Kultur Elkarteak antolatutik III. Keramika Lehiaketa aurki egingo da, beraren oinarriak dagoeneko kaleratutik daudelarik. Artista bakoitzak gehieneko hiru obra aurkeztu ditzake edo bilduma bat, beti ere prozesu guztia keramikaren hastapenetan oinarritzen bada. Obrak egilearen izenpenik gabe aurkeztuko dira, baina bai lema batekin. Aparteko gutunazal itxi batetan lema ezarriko da, kanpoaldean, eta barruan partehartzailearen izen deiturak eta helbidea. Piezak aurkezteko epea maiatzaren 7an amaitzen da, Zalduondoko Lazarraga jauregiara igorri beharko direlarik.

□Argazki lehiaketa Antsoainen.— Antsoaingo kontzejuak eratuta, "Herri kutsatua" izenaren peko argazki lehiaketarako deia zabaldu da. Azkar ibiltzea gomendatzen da, martxoaren 31ean bukatzen bait da lanak aurkezteko epea. 100.000 pezetatara sari nagusi bat izanen da. A, gaia mugatuta dago, izan ere Euskal Herriko geografian kutsadurak daukan eragina isladatu beharko bait dute.

Laudioko idi probetako izenematea ja

Laudion apirilaren 4ean izango diren idi probetan parte hartu nahi dutenek hil honen 29a bitartean dute izenemateko epea zabalik. Parte hartu nahi dutenek telefono zenbaki hauetara deituz egin dezakete izenematea: 6721402 edo ta 6720920. Sariak 110 mila pezetatik hasi eta 25 mila pezetarainokoak izango dira.

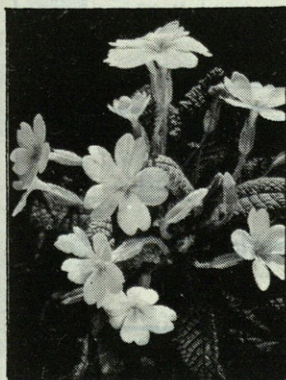
Bakion idi demak

martxo

23 Bakion urtero bezala ospatuko diren Sanjosetako idi demak datorren astelehenean amaituko dira. Proba hauek pisu neurtuan izango dira: oinarri bezala 1.100 kilo hartuko dira. Hortik gorakoei, kilo bakoitzeko kilo eta erdi erantsiko zaie. Sariei dagokienez, irabazleak 110 mila pezetara eramango ditu; bigarrenak, 95 mila eta horrela 30 mila azkenak jaso arte. 25 untze egiten dituenak nahiz eta saririk jaso ez, 25 mila pezetara jasoko ditu.

Olinpiadak Andoainen

Dagoeneko jakingo duzuen bezala, Andoaingo Gazteen Asanbladako Kirol Komitea antolatzaile delarik, herri honek antolatu dituzten Olinpiadak aurrera doaz. Parte hartzen ari diren taldeen artean puntuazio asuntza ere pibpilean egongo da. Aste honi dagozkien probei buruz hitzegiterakoan, martxoaren 28an arratsaldeko 4etan kronoeskaladako proba egokitzen dela esan behar da. Igandean berri, 29an, pelotak du bere postua olinpiada hauen barruan.

mendi ibilaldiak

martxoaren 29rako

- ☐ **Kresala** (Donostia): Astun - Candanchu.
- ☐ **Euskalduna** (Andoain): Irun - Aiako Harriak - Oiar-tzun.
- ☐ **Lagun Onak** (Azpeitia): Mugarra - Euba.
- ☐ **Pagoeta** (Zarautz): Etxalar - Lekaroz.
- ☐ **Uzturre** (Tolosa): Aragon - Bearn.
- ☐ **Gasteiz**: Moncayo - Agedako Kobak.

Zegamatik Arantzazura

Gipuzkoaren hegoaldean, Araba eta Nafarroarekin mugatu egiten duen lurrik, Aizkorri mendikatea zutitzen da. Hemen proposatzen dugun ibilaldia Goierriko herri txiki bezain polit batetik hasten da, Zegamatik hain zuzen, Arantzazun amaitzeko. Arantzazuko (730) santutegi ospetsuaren gainetik goititzen dira iparretik hegoaldera lerrotaturiko 1.500 metro baino gehiagoko bost gailurrak: Arbelaitz (1525), Iraule (1526), Aketegi (1544), Aitzabal (1518) eta Aizkorri (1531) Santo Kristori eskainitako ermitaz korroatu.

Karaitzez osaturiko, Aizkorri mendikateko urak bitan banandurik doaz, Kantauri itsasora batzuk, Mediterraneoara besteak. Uren bidea ezik, panoramika bera ere arras ezberdina dugu, iparraldean berdea eta malkartsua agertzen den bezala, hegoaldean Arabako lautada agertzen delarik.

Urbiako haran eder eta zoragarria aintzinatik da ezaguna, zenbait muino belartsuen gainean dauden monumento megalitikoek adierazten diguten bezala. Besteak beste, monumento hauen artean, Pagobakoitzako, Gorostiaran eta Aizkorritxoko trikuharriak aipatu ditzakegu.

Aizkorrik bista ugari eskaintzen digu, mendebaldera Gorbeia, Durangaldeko mendiak, Arangio, Tellamendi eta Zاراia; iparmendebaldera Oiz, Urko, Kalamua eta Irimo-Karakate; iparraldean Izarraitz eta Ernio; iparekialdean Aralar, Uzturre, Ipulio, Adarra-Mandoegi, Aiako haitzak eta Larrun; ekialdean Beriain; hegoaldean Urbasa, Andia, Lokiz eta Kantauri mendikatea; hegomendebaldera Gasteizko mendiak, Badaia, Salvada eta Kantauri mendikateak ikusi ditzakegularik.

Gorritxo

☐ Urbian gaua pasatzen duten mendizaleen artean, ohitura handia dago gauez Aizkorriara igo eta egun sentia ikusteko. Xarmangarria benetan eguraldi ona tokatzen bazaigu.

DONOSTIAKO EUSKAL TXOKOA

Martxoaren 24tik Apirilaren 15erako EMANALDIAK

Martxoaren 24a, ASTEAZKENA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Amaia Zubiriarekin kantaren inguruko solasaldiak”*

KANTA, ATZO GAUR ETA
BIHARKO MUSIKAREKIN:

Amaia Zubiria

Pascal

Martxoaren 25a, ASTEAZKENA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Elhuyarko naturari buruzko bideo emanaldia”*

UREN KONKISTAK: Maider Etxaide

Martxoaren 26a, OSTEAGUNA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Literaturaren inguruan”*

Laura mintegi

Martxoaren 27a, OSTIRALA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Gernika 37-87”*

Bideo emanaldia eta gudari
zaharrekin elkarrizketa

Martxoaren 31a, ASTEARTEA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Aste Santua”*

Esteban Elizondok Aste Santuko
musikaren inguruan saio bat
emango du

Apirilaren 1a, ASTEAZKENA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Elhuyarko naturari buruzko bideo emanaldia”*

LURRAREN INBASIOA:

Maider Etxaide

Apirilaren 7a, ASTEARTEA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Aste Santua”*

Aste Santua historian zehar:

Hemeterio Sorazu.

Apirilaren 8a, ASTEAZKENA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Elhuyarko naturari buruzko bideo emanaldia”*

LUR

LEHORRAREN

KONKISTATZAILEAK:

Maider Etxaide.

Apirilaren 9a, OSTEAGUNA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Literaturaren inguruan”*

Pablo Sastre.

Apirilaren 10a, OSTIRALA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Espeleologia”*

Espeleologiari buruzko bideo
emanaldia: Oier.

Apirilaren 14a, ASTEARTEA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Aste Santua”*

Aste Santua edo Udaberriko jaiak:
mahai ingurua.

Apirilaren 15a, ASTEAZKENA:

Arratsaldeko 8tan

—*“Euskal zinea”*

Ehun metro.

**EUSKARAREN UDAL
PATRONATUA
Konstituzio plaza 6
DONOSTIA**

Ez dugu oraindik goia jo Zure harpidetzarekin, aldapa samurrago

LARRUN

Euskal nazio projektu bati buruz

LARRUN aldizkariaren harpidedun izan nahi dut

Izen-deiturak _____

Bizilekua _____

Herria _____

Banku edo Aurrezki Kutxa _____

Bulegoa _____

Kontu zenbakia _____

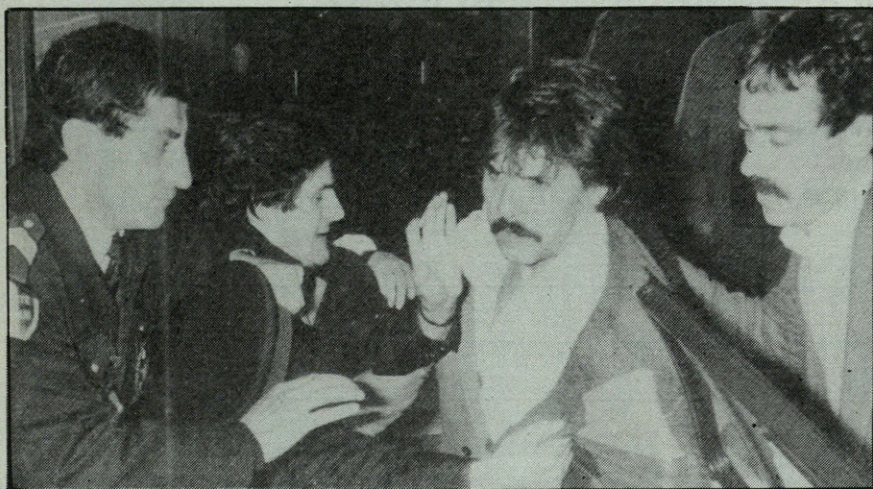
Sinadura _____

Helbidea: Ametzagaña 19 - behea, DONOSTIA 20012.

**Urteko abonamendua
(bi zenbaki)
1.000 pezeta
60 libera**

Parisek errefuxiatuei eraso eta Iparraldea garbitu nahi

Ziento erdi bat dira jadanik Ipar Euskaditik atera eta polizia frantsesak espainolei entregatu dizkieten errefuxiatuak, ez juiziorik eta ez defenditzeko biderik gabe. Horietako batzuk espetxean sartu dituzte, eta beste asko kalean daude libre: Hegoaldean segurtasunik gabe, baina Iparraldera itzuli ezinik.

Hitzaldi batek haina balio du argazki honek: bi poliziaren artean harrapatuta Txema errefuxiatua eta lagundu nahi dion Iparraldeko gazte bat.

Xabier Yoldi eta **Josu Muguruza** ziren gure edizio hau isterakoan frantsesek polizia espainiarrari entregatutako azken bi errefuxiatuak. Beren aurreko mordoska baten alderantziz, hauei torturak egin zaizkiela deklaratu dute: elektrizitatez torturatu dituzte, juezaren aurrera pasa bitarteko hiru egunetan.

Ikutu ere ez edo gogorki torturatu

Berrogeitabederatzi entregatuetatik ia erdiak gelditu dira libre, eta horietako batzuekin hitzegiteko aukera izan du ARGIAk. Frantsesek bezala espainiarrek erabiltzen dituzten erizpideak oso ongi ulertu ezina nabari da hasiera-

tik. Entregatutakoak tratatzeko moduaz, hasteko.

«Ikutu ere ez ninduten egin, bakarrik bi kolpe hemen, saihetsean», aitortu digu **Jose Antonio Inziartek**, Oreretakoa bera. Azkenaldiko beste guztiek ere hori deklaratu dute: Koldo Lizasok, Patxi Adurriagak... Azkeneko bi entregatuek, berriz, Yoldi eta Muguruzak, gogor kolpatu dituztela adierazi dute, elektrodoekin torturatuz batik bat.

Batzuetan, beraz, komisaldegiko egunak informazio bila saiatzeko erabiltzen ditu poliziak. ARGIAk argitaratu zen **Agustin Azkarateren** kasoa, adibidez. Beste batzuetan ez, mehatxatu bakarrik egiten dituzte. **«Oraingoan**

ezin zaitugu ikutu, esaten zidaten» diosku Inziartek, «baina zerbait behar dugunean badakigu hemendik aurrera eskueran edukiko zaitugula. Areago: polizia astoenek egurtu egin nahi ninduten, baina azkarrenek ongi zekiten operazioa konplexoagoa dela».

Errefuxiatuen Komitea da helburuetako bat

Zein erizpide segitzen dute frantsesek errefuxiatuak bidaltzerakoan? Ez dirudi garbiegi dagoenik, edo garbi dagoena erizpide bat baino gehiago erabiltzen dituztela da. Komando Autonomoetako batzuk pasa dituzte, polimiliren bat ere bai, baina gehienak ETA Militarrekoak direla uste direnak dira.

Errefuxiatuen Komitea dirudi dela sustraitik eraso nahi den helburuetako bat. **Txema Varona**, estradizio automatikoak hasi zirenetik entregatutako lehena, horretako partaidea zen, eta bigarrena, **Juantxo Nafarrete**, Komiteko partaide oso ezaguna zen, Ipar Euskadin asko mugitzen zena eta antza denez hangoen artean oso istimatua.

Azken entregatua ere, Josu Muguruza, hari horretatik entregatu dute. Honen kontra, gainera, ETArek ideologo nagusietako bat izatea eta ofizina politikoaren partaide ibiltzea gaineratu ditu polizia espainiarrak. Errefuxiatuen eta komunikabideen arteko harremanak erreztzeko hainbat lan eginga da Yosu, eta ARGIAk ere eskertu behar ditu bere gestioak.

Iparraldeko abertzaletasuna ere ito nahi dute

Frantsesek entregatutako beste zenbait, berriz, ETArek ingurua dela kontsideratu daitekeen mundu horretatik

apartekoa zen. Adibide garbiena **Patxi Adurriaga** izan daiteke. Aspaldi erre-fuxiatua, 1977ko indulto edo amnistia-ren ondoren itzuli zen Hegoaldera, eta 1981ean erabaki zuen Ipar Euskadin behar zuela bizi. Pasaportearen jabe zen, ordea, eta botoa ematera ere normalki pasatzen zen.

Lapurdiko azentoa du Patxi Adurriagaren euskarak, eta han erabat integratua zegoen, kultur mugimenduan batik bat. Berak dioenez, polizia espainiarra kexu zen «**zertarako bialdu digute ti-po hau?**» ziotelarik. Patxiren errua nazionalitate frantsesa eskatu izanean da-tza, seguruenik.

Zeren eta badirudi gobernu frantse-sak helburu bi behintzat erdietsi nahi dituela entrega hauekin. Batetik, espai-nolekin kolaboratuz ETari ingurua es-tutu, «**arrainari ura kendu**» esango lu-ke zenbaitek. Baina bestetik, Ipar Eus-kadin ere garbiketa egin nahi du.

Bigarren helburu honen bila doaz, seguruenik, bai Patxi Adurriaga, bai KGBko kantaria eta beste zenbait kan-poratzean. Iparraldeko lehen marrazki bizidunak plazaratu dituen «Argilo» el-karteari burua kendu diote, Juan Jose Alberdi. Ikastolek ere senti dezakete erasoa, zeren eta espulsatutako guzti horien haur gehienak Seaskan zebil-tzan.

Hegoaldean seguru ez eta Iparraldera itzuli ezin

Eta zer egin behar dute frantsesek kanporatu eta Hegoaldean libre gelditu direnek? Batzuek errekursoak sartu di-tuzte. Patxi Adurriagak, esate baterako, bere egoera konpontzeko itxaropena badu: espainolek ez dute ezer bere kon-tra, eta frantsesek ere ez. Justu kanpo-ratu zuten egunean bi aldiz detenitu zu-ten, eta komisario frantsesak garbi esan zion bere dossierrik ez zela, baina Pa-risko agindua zen eta...

Fernando Egileor ere horretan saiatzen da joan den urteko abuztuan espulsatu zutenetik. Beste entregatu batekin, **Enrike Errastirekin**, lantegi bat eraikia zuten: batetik arrain sal-mentan zebiltzan, eta bestetik etxean footing egiteko tresna bat komertziali-zatzen zuten. Errekursoak sartuak di-tuzte, baina ez da oso seguru irabazita ere gobernuak itzultzen utziko diete-nik.

Inziartek berak ere Iparraldean gus-tora eta integraturik bizi zela dio. Su-mario bat badu justizia espainiarrean, baina prolema handirik ez du espero. Nola itzuli, ordea, Iparraldera?

Fernando Egileor:
Iana, familia eta etxea
Iparraldean eta
ezin bihurtu, beste
hainbat bezala.

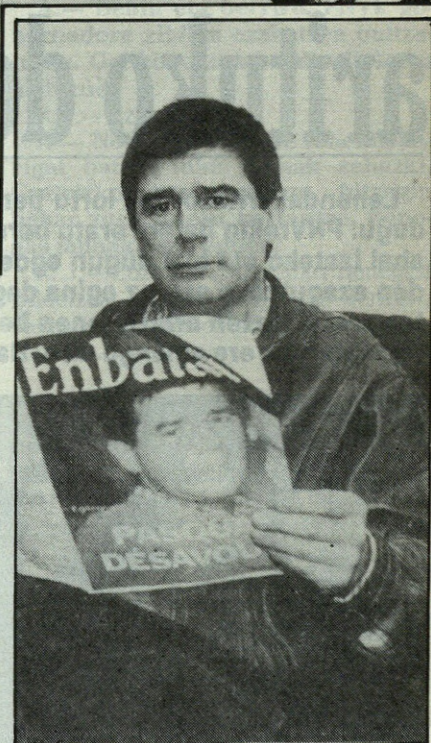
Segurtasun pertsonala arriskutan ikusten dute, gainera, Hegoaldean. Edozein egunetan berriz detenitu ditzake-te, eta orduan ez dira hiru egun inork ikutu gabe egongo, zeren eta frantsesekiko tratua ez bait du balio-ko.

Bortxazko reintsertzioak eta drama pertsonalak

Entregatutako berrogeitamar horien artean hainbat drama pertsonal aurki-tzen ahal da. Lanik eza eta gorago aipa-tutako segurtasun falta da lehenbizikoa. Horietako bat baino gehiagok han utzi behar izan ditu hainbeste ahaleginen ondoren eraikitako lantegia, erabat pa-gatu gabeko etxea... eta familia ere bai.

Zenbait kasotan, gainera, emaztea ere erre-fuxiatuta zegoen, eta orain se-narra Iparraldera pasa ezin eta emaz-teak Hegoaldera joaterik ez. Seme-ala-bak tartean.

Zer egingo dute libre gelditu dire-nek? Aipatu ditugun arrazoin guztien-gatik berriro Iparraldera joan nahi luke-te. Areago, batzuek joan beharra garbi dakuste. Legez ezin badira joan, ezku-tuka edo ahal bezala konpondu behar-ko dute.

Baina egoera pertsonalaz aparte, era-soak politikoki esan nahi duena ere ar-gitu beharra azpimarratzen dute elka-rrizketatu ditugun guztiek, aho batez. «**Hau bortxazko reintsertzioa da. Eta reintsertzioak dituen helburuak prioritatzen dituzte: ETaren nu-kleoa isolatu, erre-fuxiatuen artean eta presoan artean susmo txarrak sorrerazi, morala ahuldu. Helburu hori lortzeagatik prest daude guta-ko batzuk ez ikutzera, informazioa biltzeko zenbait ahalegin sakrifika-tzera.**»

Bitartean, sekula ezagutu ez den hai-na polizia dabil Iparraldean. Paratxutis-tak muga, nortasun agiria edonori ka-lean eskatzen, oraindik etxebizitzetan sartzera ausartzen ez diren arren, jen-dearen zain eskaratzetan.

Iñaki ZUBIONDO

Ramon Jauregi, Lehendakariorde berria

«Ez naiz izango itzalean arituko den Lehendakaria»

Lehendakaritzaordea lortu berria duen Ramon Jauregirengana jo dugu. PNVrekin batera eratu berria duen gobernuaz zertxobait jakin ahal izateko eta bizi dugun egoera PSEren ikuspegitik nola ikusten den ezagutzeko asmoz egina dago elkarrizketa. Bertan, EErekin batez ere, dituzten erlazio onen berri eta Nafarroakiko duten politikaren aztarnak ere emango ditu. Hara hemen fruituak.

Ramon Jauregik dioskunez, gobernu berria osatzerakoan ez dute ezer zehatzik erabaki gobernadoreen auzian.

ARGIA.— Betidanik EAJ eta sozialistak areriotzat aurkeztuak izan dira. Zenabat irauin dezake bien artean osatutako gobernu batek?

Ramon Jauregi.— Arerio hitza ez dator bat errealitatearekin. PNV eta PSE hauteskundetan dira arerioak. Euskal gizarteaz, bi alderdiek duten ideologia eta sentsibilitatea, zergatik ukatu, desberdina da baina Azaroaren 30ean hautesontzietatik ateratako aginte herrikoiak indar politiko nagusitzat PNV eta PSE jo zituen eta bien arteko konponketa nagoziaketa burutsu batzuren emaitza logikoa izan da.

Gobernu hitzarmena legealdia buru-

tzeko asmoz osatu da. Desberdintasunak daudela argi dago baina Gobernu adostasunen gainean oinarritu da, ez tirabiretan. Gainera, uste dut, onartutako programak eduki sakonak dituela lau urteko legislatura osatzeko.

EE, EA eta listoa

A.— Zuen elkarrizketak EA eta EErekin oso aurreratuak zeuden. Zerk aldatu ditu erlazio horiek?

R. J.— Hauteskunde autonomikoak bukatu ondoren lan luzea eta korapilatsua egin da. Euskaldungoaren botueren zatiketak, talde desberdinekin ne-

goziaketak egitea behartu du.

PSEren aldetik, ahalegin handiak egin ziren akordio bat aurkitu nahian eta egia da EE eta EArekin gerturatze garrantzitsuetara iritsi ginela baina horrek ez du esan nahi PNVrekin lortutako hitzarmenak planteamendu politikoak erabat aldatu dituenik. Bilakaera dialektikoa izan da eta EA eta EErekin bat gentozen zenbait puntu Gobernu hitzarmenean erantsiak izan dira.

A.— Listoi ospetsuaz asko hitze gin da. Esan al daiteke PNVk autogobernu gaietan listoa jaitsi duenik edota zuek listoi neurri berarekin PNVrekin elkartzea nahiago izan duzue?

R. J.— Listoi hitza errealitateari zehazki lotzen ez zaion kazetari espresioa da eta zentzu peioratiboan ezin erabil daitekeena da. Nahiz eta bi alderdiek beren nahiak jaitsi beharra izan, ez PNVk eta ez PSEk ez diete uko egin beren oinarri ideologikoei akordioa lortu ahal izateko.

Oso positiboa iruditzen zait Euskadiko bi indar politiko inportanteenak razionalitate eta pragmatismo ahalegin hauek egitea. Politikan, hitzarmenak lortzeko gaitasuna, funtsezko birtutea da. Aurkakoa intransigentzia genuke eta hau elkar bizitzaren kontra doa.

A.— Akordio honetara iristeko gauza askotan eman behar izan al dute amore sozialistek? Zein neurritan?

R. J.— Hitzarmenera iristeko sozialistok ahalegin handiak egin ditugu eta Eusko Alderdi Jeltzaleak hezkuntza eta ekonomian bezalatsu, autonomiaren bilakaerari emaitza garrantzitsuak eman go dizkiogula, uste dut.

Hitzarmena eman ahal izateko eta Euskadi gobernagarri izan zedin alderdien planteamendu murriztea ezinbestekoa zen.

Txomin Iturberi buruzko aipamenak aurreko gobernuan egiteagatik barkatzen dizkio Ardantzari Ramon Jauregi.

A.— Nola gelditu dira zuen harremanak mila gaitan zuen lagun mina den EErekin?

R. J.— Geuk nahiago genukeen Gobernu hitzarmena PSEk, EEk eta PNVk osatzea. Ezin izan da eta sentitzen dut baina ez dut uste arrazoirik dagoenik PSE eta EEren artean erlazio hostasunik egoteko. Dauden desberdintasunak Gobernuan eta oposizioan dauden alderdien artekoak dira.

«Virrey» eta lehendakariorde

A.— Badira Lehendakaritzaordea kargu sinboliko bat besterik ez dela pentsatzen dutenak.

R. J.— Sistema demokratiko batean kargu guztiek sinboliko zentzu bat dute eta herritar borondatearen arduradun bakarra, subirotasunaren benetako iturria, Gobernua soilik da. Hau esanda, Lehendakaritzaordeak, nahiz eta beste lan mota bat eduki, gobernuko beste edozein karguren esistitzearen arrazoi bera duela esan nahi du. Honela, nik argi daukat lehendakaria Komunitate Autonomoko lehen agintaria dela eta itzalean arituko den lehendakaria ez naiz izango. Jose Antonio Ardanazaren ganako leialtasun osoz beteko dut neur lehendakariordetza.

A.— Zu Gobernu Zentraleko ordezkaria izan zara Euskal Herrian,

Euskadin dagoen «Virrey de España» deitu dizute. Kargu horren zer nolako balantzea egiten duzu?

R. J.— Euskal Herrian dagoen Gobernu Ordezkaritzaren buru izateaz harro sentitzen naiz. Orain lau urte «Los Olivos»era iritsi nintzenean ia Ordezkaritza ez zegoen, Gobernu Autonomoarekin protokolo istiluak izatera soilik iristen zen. Lau urte beranduago Gobernu Sozialista behar bezala ordezkatu dudala eta euskal hiritarren interesak Gobernuaren aurrean defendatu ditudala uste dut.

A.— Behin eta berriro, PNVk gobernadore zibilen ezabatzea bultzatu du. Gai honetan akordiorik lortu al duzue?

R. J.— Ez.

A.— Nola uler daiteke lehendakari gai batek, loldi jaunak zehazki, Gasteizko Parlamentuan hitzegun behar zuen unean bertantxe, Benegas jaunak ospa egitea?

R. J.— Zuzenena Jose Mari Benegas galdetzea izango litzatekela deritzot, baina interpretazioa argia dela suposatzen dut.

Txomin eta Nafarroa

A.— Orain dela gutxi eta Txomin Iturbe Abasoloren heriotza dela eta, zuen gobernakideek ETAk buruzagi hila goretsi dute. Nola ulertzen du hau dagoeneko lehendakariordea denak?

R. J.— Funtziotan zegoen Euskal Gobernuaren iritziarekin bat ez zetorren agiri bat Euskal Herrian dagoen Gobernu Ordezkaritzak kaleratu zuen. Era-kunde terrorista baten garai odoltsuena zuzendu duenari ezin zaio, besterik gabe, antifrankista borrokalaria deitu. Gogoratu behar da ETAk Francoren diktaduran demokrazia garaian baino hilketari gehiago burutu duela.

A.— Sozialistek eta PNVk sinatutako hitzarmenean Nafarroa gaiaz hitzegiten da. Nafarroaren eta Euskal Komunitate Autonomoaren arteko erlazioak nola gauzatu diren aurrera al dezakezu?

R. J.— Bai. Gobernu hitzarmenak Nafarroa eta Euskal Komunitate Autonomoaren arteko erlazio estuak gauzatzeko Ejekutibo Autonomoaren borondate politikoa adierazten du. Lan ardatzak bi komunitateen arteko laguntza hitzarmenetan eta konbenioetan egongo dira. Bestalde, Euskal Gobernuak eta nafar agintariek iraunkor bihurtu daitekeen erakunde baterakoi baten aukerabidea estudiatuko dute. Beti lege esparrutik atera gabe, noski.

Ekonomi krisisaren hari batzutatik tiraka

Amerikarrak Europaren beldur dira orain

Nazioarteko merkatalgintzak, 50 eta 60.etan urtero %8 batean gehiagotzen bazen, 1980garrenaz geroztik ez du aurrera jo, 2.000 bilioi dolarren muga gainditu ezinik bait dago. Horren ondorioak hirugarren munduko herriek nozitzen dituzte batez ere. Merkataritzari buruzko datu globalak ditugun azkeneko urtean, 1985ean alegia, beren esportaketak, 84koen ondoan, %5 batean gutxitu ziren, eta beren inportaketak berriz %6 batean gutxitu ziren.

FMIk inponitutako austeritate-neurriek, zorren ordaintzeak bereziki, hirugarren munduko herriak odolustu dituzte. Azken lau urtetan barrena, herri horietako monetak etengabe devaluatu dira, zeinarekin estatu kapitalista desarrolatuetatik jaso inportazioak zenbait dozena milaka milioika dolar garestiago ordaindu behar izaten dituzten.

Aldi berean, hirugarren munduko estatuek esportatu nahi zituzten lehengaiak zozita gertatu dira munduko merkatuak, gain-produzitze krisi bat sortuz. Joku honetan FMIk ipintzen ditu legeak eta, hirugarren munduak geroz eta gehiago esportatzen bazuen, trukean geroz eta gutxiago jasotzen zuen. Horrela, ekonomilari batzuren eritziz, hondamendira goaz. 1986an, lehengaien prezioak azken bederatzir urtetako preziorik bajeenak izan dira.

Adibide moduan (ikus koadroa, bestela), kotoia dugu, 1986ko hasieran librazio 63 zentabotan ordaintzen zena, eta 26tara jeitsi dena urtebetean («Horrelako prezioak aurkitzeko Suzesio gerraraino (1861-1865) jo behark genuke», esan da horretaz. Beste bat: kafea, urtebete horretan librazio 2,74 dolarretatik 1,40 dolarretara. Petrolioak goitik behera segitu du: upeleko 25 dolar ordain-

tzen ziren urtarrilean, udaz 10etara jeitsi zen, eta urtearen buruan 18 ordaintzen ziren.

200 sozietateren gero eta gehiagoko kontrola

Hirugarren munduarentzat, ordea, esango du zenbaitek, honelako eta halako laguntzak bideratzen dira. Jakingarria da George Schultz EEBBetako Esta-

tu idazkariak orain dela gutxi Afrikara egin duen bidaia zela-ta esaten zuen hau: «Gure laguntza programen helburua zera da, gobernuei eragitea, Estatuak sektore pribatuaren gainean daukan kontrola gutxitu dezan... Entrepresari-gai ugari dago eragite horren zain».

Sektore publikoa desmantela dadin FMIk bere betiko aholkuak ematen ditu: prezioen kontrola ezaba dadin, sektore pribatuak merkatuetara iritsiera errazagoa izan dezan, aduana-zergak ken daitezken... Noski, Schultzek eta besteek diotena, pizu handiagoa du egun, orain dela urte batzue baino: mundu azpidesarrolatua ez dago alferrik-eta bankuei, nazioarteko sozietateei eta erakunde publikoei ordaindu beharreko 1.000 bilioi dolarretako zor baten azpian!

Sozietate handien konzentrazioa botearek egundoko proportzioak hartu ditu aspaldion. 1985ean, munduko 200 firma pribaturik handienek estatu ez-sozialisten Produktu Nazional Brutoaren %27a iritsi duten salmentak egin dituzte. 1960an PNBren %17ko salmentak egin zituzten.

Multinazionalak, langabeziaren sortzaile

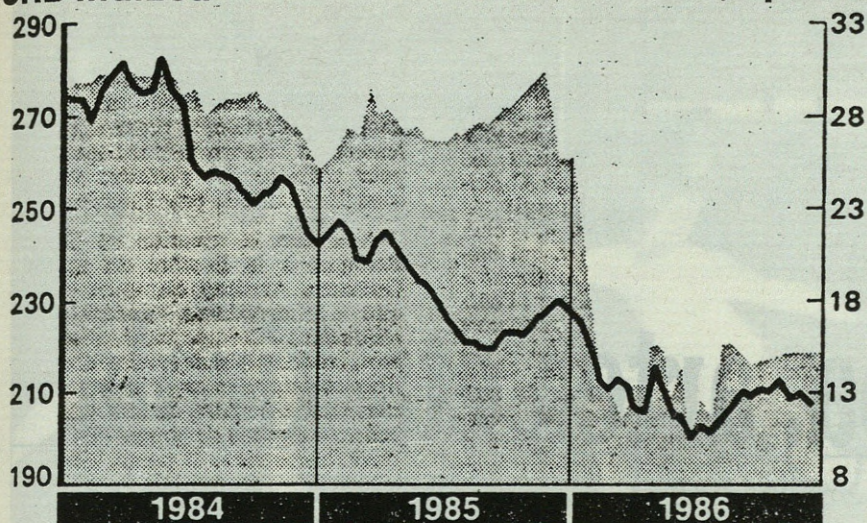
200 sozietate horiek sektore guztietan aritzen dira: industri konplexu erraldoietatik banatze sozietataraino, negozio «multiproduktu»etatik finantzi konglomeratuetaraino, isilpeko enpresa familiarretatik Hegoafrikako megasozietate gordeetaraino. Inori ezertaz konturik eman behar ez dion botere ekonomiko eta politikozko unibertso bat osatzen dute. Beren testuinguruan aztertu behar dira: industri gainproduzioa eragin duen eta milioika pertsona lanik gabe utzi duen ekonomi maels-trömarean barnean alegia.

Izan ere, teknologia berrien sartzearekin eta kostoak konpentsatzeko hartu diren neurriekin, EEBBetako 500 enpresarik handienek 1982 eta 1983. urteetan 1.5 milioi lagun utzi dituzte langabezia. Datu hauek erakusten dute, sozietate multinazionalak enplegu sortzaile direla dioen mitoa guztiz faltsua dela. 1972 eta 83 urte bitartean, Britainia Handiko 58 sozietate multinazionalik garrantzitsuenek 600.000 langile utzi dituzte kalean, esan nahi baita, galdutako industri enpleguen heren bat ia.

Gogoratu behar da, bestalde, aipatu 200 sozietate horietatik %71 bat, Estatu Batuetan eta Japonen aurkitzen direla. Bi horiei Britainia Handia eta Alemania erantsiz gero, %87a iristen dute, gainetako %13a beste hamabi estatuk kontrolatzen dutelarik.

CRB indizea

Dolarrak, upeleko

Base produktuen bilakaera (New York-eko ikerketa-organismo den Commodity Research Bureau-ren arabera).

Petrolio upelaren prezioaren bilakaera (New York Mercantile Exchange-ren arabera).

Amerikarrak, telekomunikazioei eta aeronautikari beha

Estatu Batuen eta Europaren arteko ekonomi harremanetara pasatuz, esan dezagun lehendabizi, batzuzentzat eta besteentzat kalitate aldetik harreman funtsezkoak baldin badira ere, haatik beren lekuan utzi behar direla, alegia: Europako estatuen "sozio"rik lehena Europako estatuak berak dira (inportaketetatik %20,2a eta esportaketetatik %22,4a), bigarrenik Estatu Batuak datoz (%17 eta %22,6), eta Japonetik harremanak %7 eta %9,8a mugatzen dira, respektiboki; desarroilo bidean dauden Estatuekin berriz (Lomeko akordioa sinatu zutenak, Mediterraneokoak, Petrolio Esportatzaileen Erakundekoak, ASEANekoak, Latinoamerikakoak) inportaketan %38,4a eta esportaketan %34,1a trukatu ditu Europak.

Estatu Batuei dagokien, beren partaiderik aurrea Canada da, ondotik Europako Ekonomi Elkartea eta segidan Japon.

Dakigunez —prentsan sarritan ageri bait da— Estatu Batuek Europari begira ofentsiba ekonomiko gogor bati ekin diote, azkeneko hilabeteetan oso bereziki. Estatu Batuetako ekonomia gaitzak jota dago barruraino, beren harremanetan defizit handia nozitzen dute. Aldiz, defizit horren parte tiki bat baizik ez dagokio Europari: 123 bilioi dolarretatik 13, 1984ean; 148tik 22, 85ean; 170etik 27, 86an. Estatu Batuek buelta eman nahi diote horri, noski, horrek esplikatzeko du oraingo ofentsiba, baina epe luzeko helburu nagusi batekin ari

dira: zenbait sailetan —telekomunikazioetan eta aeronautikan batipat— konpetitiboegia gertatzen ari den Europako industriaren ahultzea. (Honek europar askorengan gaur luzeago aipatuko ez dugun «patriotismozko» erreakzio bat sortera zi du).

EEBBetako nekazaritzan gertatzen ari dena

Ofentsibaren benetako jopuntuak horriek, telekomunikazioak eta aeronautika, direlarik ere, prentsak nekazal gerraren berri ekarri ohi du gehienbat. Sail honek, ordea, bi parteen ekonomi harremanetako ehuneko tikiak osatzen ditu; konkretuki, EEERen kanpo merkatal harreman globaletan, 1985ean, inportazioen %14,9a eta esportazioen %9a, eta Estatu Batuenetan, urte berean, %8,5a eta %15,9a respektiboki. Ikusten denez, esportaketek EEBBetan dute garrantzi gehiago, zeinak esplikatzeko bait du pasa den ofentsibaren latza.

Estatu Batuetako nekazaritza azken 50 urteetako krisirik gogorrena nozitzen ari da. Oraingo egoerak John Steinbeck-ek erdaraz "Las uvas de la ira" deitzen den nobelan hain ongi deskribatzen diguna gogoratzen digu: Estatuaren laguntzak, bai, baina elikaduraren industriari lotutako lurjabe gutxi batzuri, eta gehienentzat (hirutik biren zatit), deusik ere ez. Laguntzak jaso dituen herenean, berriz, 100.000 dolarretatik gorako mozkinak deklaraturakoek (bostetik bat daukate horrenbeste) subentzioen %70a eskuratu dute.

Pablo Sastre

Libanoko «bake» siriarraz...

Damaskok Libano «pazifikatu» nahian 20.000 soldadu bidali dituen geroztik, Estatu txiki eta gaizki erabilitako horretatik ez zaigu apenas informaziorik helarazten. Libano siriarren armen indarrez azkenek baketu dela pentsa lezake baten batek...

Israeldarrek 1982ko inbasioaren ondoren Libano utzi zutenetik, siriarak orain burutu duten ekintzaren prestaketan aritu dira. Zenbait urtez, berek eragindako erakunde palestindar koskor batzuek bultzatu dituzte, gehiengoaren OLPren kontra. Hori, gaizki irten zaie. Baina, bigarrenik, beren interbentzioa ongi ikusia izan zedin, Libanon tentsioak zorrotzen, gorritzen ahalegindu dira, eta horretarako Amal mugimendua baliatu dira partikularzki; eta hori, ongi irten zaie.

Amerikarren baimena behar zuten, eta galdegin zuten, eta amerikarrek onartu zieten, baldin eta Israelgo Estatuaren segurtasuna zihurtatzen bazuten. Otsaileko amerikar bahituen krisiak azkartu zituen gertakizunak. Otsailaren 22an erabaki zen okupazioa. Siriarren ohizko lagunetan, puntu ilun bakarra Irani dagokio: zein izan/izango ote da irandarren erreakzioa, Teheranek hezbollahiak laguntzen dituela kontutan izanik? Moskuz, berriz, ez da beldur Damasko; beren esanetara, «sobietarrek interes gehiegi dute gurekiko, horrelako zera batengatik gure aurka jartzeko». Kezkagarriena, berriz, palestindarrekin egin gura dutena da. OLP —probable dirudi!— txikitze asmotan joan ote dira? Zenbat palestindar hilko dira gerra operazio berri honetan? Zenbat sunnita, zenbat txiita, zenbat druzo, zenbat kristau gehiago? Zer bake ote daramate siriarrek? Ez bait daramate, noski, benetazko Bakerik.

P.S.

Ezpatajokoa, artea eta kirola

Igande eguerditan ugaritu egin dira telebistan kirol honi buruzko emanaldiak. Ezkutuan zegoena, edo jende gutxik praktikatzen zuena, hedatuz doa dudarik gabe. Prestaketa fisiko izugarriak eskatzen ez duen kirol honek gero eta hilde gehiago beregantzen ditu gaur egun. Bitxia iruditu arren gure artean ere badira honetan aritzen direnak.

Ezpatajoko entrenamendu bat

Ezpatarekin borrokatzeko artea ia gure historia bezain zaharra dela esan daiteke. Lehen aztarna adierazgarriak aintzinako Erromako arma eskoletatik datozkigu; bertan trebetzen ziren Erromako zirkoetan aritzen ziren espata-riak. Halere, espatajokoa arte eta zientzia bezala Ertaroan jaio zen. Ezagunak dira gure artean Ertaroko azken mendetako zaldungudu eta justaguduak, sarritan garaiko filmeetan ikusi izan dugunez.

Historia apur bat

XVI. mendean noblezia arma aretoetara joaten hasi zen eta Enrike VIII.ak «Defentsarako zientzia noblearen» irakasleen gorporazioa eratu zuen.

Apurka apurka arte zahar haren kontzeptua aldatuz joan zen, eskudua desgertuz eta espata arinagoa bihurtu zen; arte eta zientzia zena kirol bilakatzen ari zen. Herrialde bakoitzak bere berezitasunak gehitu zizkion, honela Espainian espatajoko metodiko eta artifizial bat praktikatzen zen. XIV. mendetik

XVII. mende bitartean oso ezagunak egin ziren European, armen erabiltze eta trebetasunagatik Espainiako arma eskolak. Gaurregun espainiar espata-ri guztiak arto senti arazten dituen, espatajokoa, Espainian sortutako kirol olimpiko bakarra izatearena da.

Zer da espatajokoa?

Hitzak berak dioten bezala, espataz eraso eta defendatzeko arte bezala kontsideratzen da. Artean, artista bakoitzak soinu, kolore eta mugimenduen arteko oreka bilatu behar duen antzera, espata-riak ere hainbat elementuren arteko oreka bilatu behar du; oreka hori aurkitzen badu, bere jokoa zehatza eta azkarra izango da.

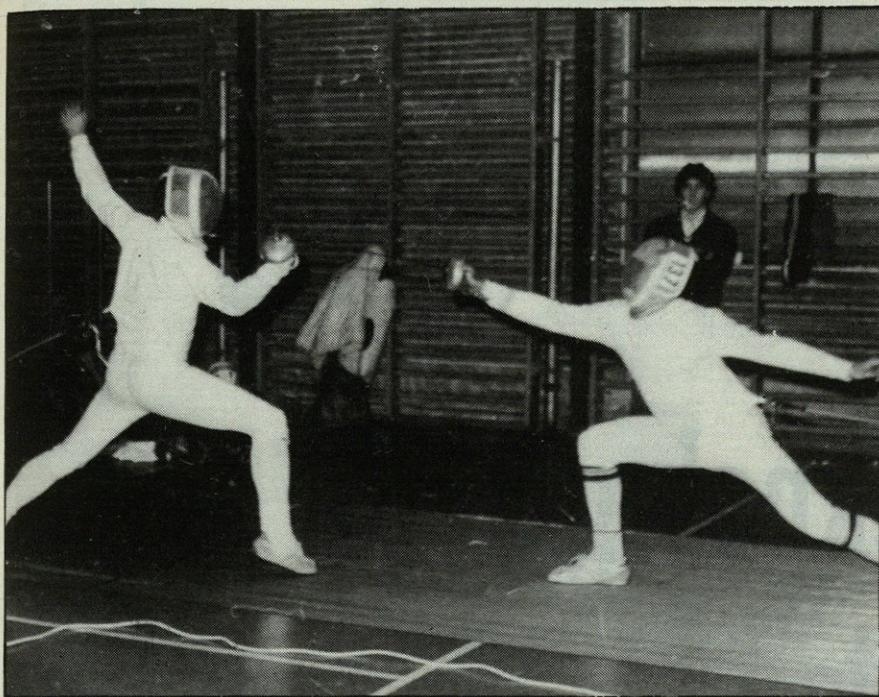
Haseran, mugimendu bizkor eta konplexu multzo bat baizik ez badirudi ere, espata-riek aurpegian daramaten kare-taren barnetik, espatajokoak zeharo ikuspegi ezberdin bat hartzen du. Espata-ri bakoitzak bere aurkakoa zehatz mehatz aztertu behar du, bere ahultasunak ezagutu, bere ezusteak aprobe-txatu. Keinu eta aurrez pentsatutako ekintzen bidez, elkarriketa ezkutu bat sorraraziz.

Abiadura, distantzia eta koordinazio egokienak erabiltzean datza bere arrakasta.

Eliteko kirol?

Sarritan, aristokraziaren eta gutxiengoen baten kirol pribilegiatu bezala kontsideratu izan da. Halere, usteak ustel, gaurregun jende gutxiengana heltzearen arrazoiak ez dago kirolean bertan.

Adinari dagokionez, edozein adinetan egin daitekeen kirola dugu, honela, ez da batere harritzekoa hirurogei urte-tik gorako espata-riak aurkitzea eta borroka irabazten ikustea ere. Hau baieztatzearen, esan beharra dago, gainera, ez dela beharrezkoa berebiziko fisiko baldintza edo forma batetan

Ezpatajoko txapelketa. Jokaleku mugatua dute ezpatariak

egotea. Funtsean, egokiena burmuin eta fisiko arteko oreka aurkitzea da.

Gainera, estatuan zehar gero eta gehiago hedatzen ari dira espata aretoak.

Armak

Armei buruz ari bagara ere ez da oker ulertu behar, espatajokoa ez bait da benetako eraso bat, kirol bat egiteko modua baizik.

Borrokarako hiru arma mota erabiltzen dira:

— Florete: Eskoletan gehien erabiltzen dena da. Arina, eta bai gizonezko eta emakumezkoek erabiltzen dute. Helburua, floreteaz aurkakoa ikutzea da eta kasu honetan gorputz-enberrera mugatzen da ikutze lekua. Ikutzeak, aparailu elektriko batetan errejistratzen dira. Jokoa, epaile batek juzkatzen du.

— Espata: Joko praktikoa da, konbentzionala baino gehiago. Ikutzeek ez dute mugarik gorputz osoan. Aurrekoa bezala, gizonezko eta emakumezkoek erabiltzen dute.

— Sablea: Floretean oinarritzen da bere arau guztietan, baina mota ez elektrikoa da eta gizonezkoek bakarrik erabiltzen dute.

Borrokarako arauak

— Espazioa mugatua da, luzeran 14 m. eta zabaleran 1,80 edo 2 m. neurtzen dituelarik kanpo elementu bat erabiltzen dutenez, batetik bestera nahiko urrun jartzan dira eta ezin diote elkarri bizkarra eman.

— Borrokaren iraupena ikutzeen arabera egiten da; 5,8 edo 10 ikutze izan daitezke eta iraupena 6-8 eta 10 minutu bitartekoa izan ohi da. Halere, txapelketetan ezpatari guztiek gainontzeko guztien aurka borrokatu behar dutenez, txapelketak egun osoa edo egun bat baino gehiago iraun dezake.

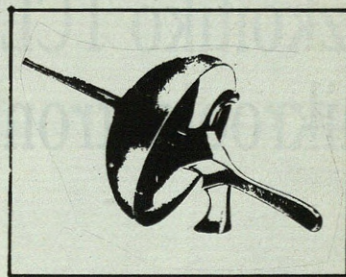
— Ezpatari bakoitzak bere arma izango du eta berau erabiltzera oso ohitua egon beharko du.

Ezpatariaren ezaugarriak

Kirol ireki bat denez, taktikak leku gune garrantzitsu bat hartzen du. Ezpatari bakoitzaren pentsamoldea, eta jokabidea ezberdinak dira egoera bakoitzean eta aurkako bakoitzarekiko. Horretarako beharrezkoa da konzentrazio bortitz bat mantentzea joko osoan zehar, kasu bakoitzean ekintza egokiena erabiltzeko. Ezaugarri nagusi bezala ondokoak aipa ditzakegu:

Sablea

Espata

- Denbora eta distantziaren zentzua.
- Teknika jorratua.
- Ekintzarako abiadura.
- Zehaztasuna.
- Aurkakoa aztertzeko gaitasuna.
- Pentsamendu taktikoa.
- Intuizio eta aurreratzea.
- Esfortzu ekonomia.
- Erabakitze gaitasuna.

Inoiz kirol honen berri entzun ez duenarentzat, zaila eta konplexua badi-rudi ere, ezpatariak beraiek dioten bezala, benetan erakargarria eta bizigarria gertatzen da espatajokoaren ikas-tea.

Floretea

Nora jo?

Probintzia zenbaitetan bada federazioaren bulego bat, eta hemen Euskal Herrian ere bada nora jo, bai espatajokoan hasteko bide bezala, bai artikulutxo honetatik at informazio zabalagoa biltzeko ere.

Ricardo Frelín Serna c// La Naja, 3 48003 Bilbo Tfno. 4158450 «Real Federación de Esgrima»-ko Euskal Herrian ordezkarria. Euskal Herrian bakanka dauden ezpatariak oraintsu Gipuzkoako Diputazioarekin harremanetan jarriak dira, epe laburrean kirol bitxi honen behar bezalako egitura bat eraikitzeko.

Amaia ELOSEGI

Azkoitiko TCLAn, ofimatika, informatika eta mikroelektronika

Puntako teknologia gazteentzat

Azkoitiko TCLA ikastetxea, TEKEL, S.A.-ak aurrera daraman proiektuaren barnean kokatzen da. Proiektu hau Eusko Jaurlaritzaren Lan Osasun eta Seguritate Sozialaren Sailak eta Azkoitiko Udaletxeak finantziatu eta Europako Fondu Sozialak babasten du. Bertan, 18 urtetatik 22 urtetarako gazteei ofimatika, informatika eta mikroelektronikari buruzko ikasketak ematen zaizkie urte bete irauten duen ikastaro batean.

Bailara honen beharrak ikusirik, teknologia berritan saiatuz, lanpostu baten bila.

Ingelesen proiektu bat omen da TCLA ikastetxearen jatorria. Eusko Jaurlaritzak interes handiz hartu zuen proiektua eta bestetik Azkoitiko Udaletxeak motibazio politiko berezia azalduz eta herriak jasaten duen arazo larri bati, paroari hain zuzen ere, aurre egi-

nez, ikastetxe horren beharra ikusi zuen herrian; hau horrela, gaur egun, 40 ikaslek teknologia berrietako lehen aipatutako hiru adarretan eta langile baten lan orduak beteaz ematen dituzte beren ikasketak kaxko baten gainean dagoen ikastetxe honetan.

Zentru honen zergaitia

Azkoitin paroan dagoen gazteari irteera bat ematea litzateke proiektu, urtebete eskas darama TCLA-k lanean, honen asmoa. Zentru honetako Juan Angel Balbás zuzendariaren hitzetan argi azaltzen da zertan dabilzan: «formazio espezifikorik gabeko edozein gazte etor daiteke hona; era tradizionalen ematen diren ikasketetan porrot egin duen gaztean pentsatzen dugu, bai BUP, bai FP, bukatu gabe dutenetan. TCLA-k bi funtzio betetzen ditu gazte hauekiko: bata, proiektzio gutxiko gazte hauek teknologia berritan hezitzea eta bestea, teknologia sartzearena lantegien beharrei erantzun bat emanaz».

Gazte batek urtebeteko ikastaro batez guztiz diferente ikus dezake bere etorkizuna, ze maila batetan, egindako ikasketa espezializatuak, urte batetik bestera, lan munduan sartzeko aukera bikaina eskeiniko baitio. Bestalde, esan beharra dago, Azkoitiko gazteak izango duela lehentasuna, 40 oso kopuru mugatua baita eta bestetik Azkoitiko Udala baitugu ideia gauzatzen jakin duena.

Europako Fondu Sozialak zentruaren gastuen erdia bere gain hartu du. Honen zergaitia lehen esandakoan datza: gizarte mailan funtzio berezia duela, lanpostu batzu sortzearena, alegia.

Zaharkilduta dagoen heziketatik urrun

Urtebeteko formazioa ematen omen zaie, Juan Ignacio Larrañaga zuzendari

Ofimatika, informatika eta mikroelektronika lantzen jardun dira urtebete.

teknikoak esan digunez. TCLA, joan zen apirilean hasi zen martxan eta lehendabiziko ikastaroa amaitzean dago.

Aizkibel kalean gora igota ikusten den ikastetxe, zentru edo etorkizuneko lanbideen bideratzaile den leku xe-bre honetan, zortzi ordu sartzen dute egunero, astelehenetik ostiralera, goizez eta arratsaldean, ikasleak sufrituek. Sufrituak, ze gainera, ikastordutatik kanpo ingelesean ikasi behar baitute eta bes-tetik, zortzi ordu egina ez baita lana bukatzen eta hor dabilta, gainezka eginda.

Hiru taldetan banaturik daude: ofi-matika (paketeen erabilpena eta gestio mailletako sistema informatikoei dago-kion heziketa), informatika (programa-zioaren ikasketak) eta mikroelektroni-ka.

Dedikazio osoko bost irakasle dira hezi-ketaren ardura zuzena daramatenak. Talde bakoitza bi irakasle baino gehia-go monitoreren eskutan dago. Izuga-rrizko giro majoa omen dago egunoro-ko eta egun osoko elkar bizitzan: «gu-reak ez du pedagogia tradizionalaz zer ikusirik; arrazak diferente dira. Ez ditugu betiko balorapenak erabiltzen, ikaslea-ren lana neurtzerakoan. Nolabait esate-kotan, eguneroko lan zuzenean oinarritzen dugu ikaslearekiko kontrola». Le-hen ere nahiko entzundakoa da, lana ondo eta gustora egiten denean ez da-goela kontrolatzen ibili beharrik. %70 praktiken bidez ematen dute, behar du-ten teoriak osatuaz.

Finantziaketa eta kostoa

Irakasle eta bi zuzendarien soldatak, egoitza eta aparailuen erosketak eta bes-te gastu batzuren gastua 27 milioitakoa da, aurtengo ikastarokoa, hain zuzen ere. Bestalde, kontutan hartu behar da, ikasleak ez duela xentimorik ordaindu behar: «ikastaroa amaitu eta ikasleak lan bat aurkitzen badu, 400.000 itzuli-ko dizkio zentroari. Honen arrazoia ez da ulertu behar lanpostu bat edukitzea-gatik ordaina moduan, baizik eta hartu duen heziketa, prestaketagaitik ordaina jasotzean. Ikasleak badaki zertara da-torren. Eusko Jaurlaritzaren ustetan, diru hori ordaindu beharra, motibazio suertatu behar zaio ikasleari». Europa mailan ikasleak subentzintzeko erabil-tzen den era berean ari direla esan digu Juan Angel Balbás-ek: «ikasle bakoitze-ko kostoa 800.000 peztatak da, uni-bertsitateko ikasleagoaren doblea». Ez omen du inork utzi, lehendabiziko urte honetan.

Gastuen hiru laurdena Gasteizko Go-bernua bereganatzen du eta bestea Azkoitiko udaletxeak. Europako Fondu Sozialak kostoaren %50 ordaintzeko hi-tza emana du eta hau horrela balitz, etxeko dirua bertan geratzeko aukera bikaina litzateke.

Lantegiekin eta, harreman estuak

TCLA- ren funtzio bat, entrepresa-ria motibatzean datza. Zuzendaritza

mailan lan izugarria egiten ari da ho-rretan: «Hemen, ikasleagoaren prestake-ta lantegirako puntu justuan egiten saiatzen gara eta hori eskertzen badaki entpresariak. Lantegien neurriko lan-gile espezializatuak sortzen ditugu», esanaz, argitu du Juan Ignacio Larraña-gak zentru bezala dituzten harreman estuak.

Jadanik, daramaten urtebete eska-sean, 6 ikasleri lan bat ziurtatzea lortu dute. Arrakastatsu ari direla diote; pen-tsa baino lehen dabiltzala uzta oparoa jasotzen eta benetan itxaropengarri gerta dakieke hori bertako 40 ikasleei.

Azkenik, esan, oraindik asko falta de-la teknologia berria entpresa eta lan-tegietan sustraitzeko; beharrezkoa zai-gun teknologia berria.

Ikasleak mintzo

Gutiz pozik ikusi ditugu martxoak 12ko goiz eguzkitsu honetan. Ikastaroa bukatzean dute, azkeneko eguna. Du-la pare bat urte inongo irtenbiderik ez ba-zuten ere, gaur egun bestela dakusate etorkizuna: «karrera bat zeharo astuna, luzea eta lan munduan erroto ezina den moduan, ez genuen inolako irtenbi-derik somatzen. Teknologia berrien mundua berriz, gorakada bizian dugu eta lan aukera zabala eskeintzen digu».

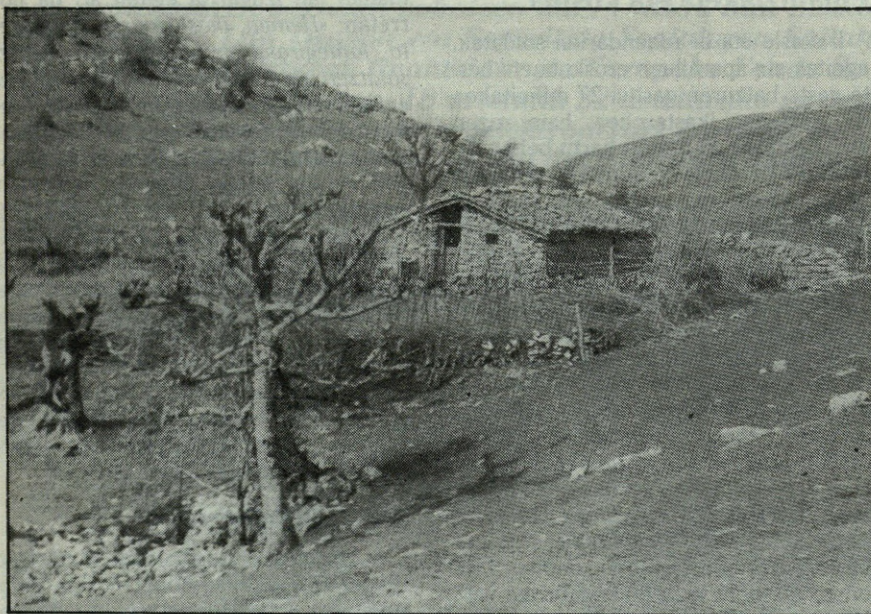
On egin dizuela.

J.J. Petri

Orain abionetaz fosfatatu nahi dute

Aralar mendiko larre-basoak berriro ere istiluen erdian

Beharrezkoa al da, edo komenigarria, Aralar mendia airetik ongarriz hornitzeko abioneta batentzako pista bat ebakitzea? Eta ebakitzekotan, non? Polemika plazaratua dago Aralar mendiko amankomunitatea osatzen duten hamalau herrietan, eta Gipuzkoako Diputazioaren enkarguz hasteko puntuan zeuden obrak geldirik daude.

Aralar mendian, «Oidui» eta «Enirio» izeneko parajeen aldamenean eraiki nahi dute abionetentzako pista bat, zelaiak fosfatatzeko... oraingoz.

«Aralar mendia ongarritu egin behar dute, eta horretarako fosfata botako dute abioneta batetik». Kosta egiten zitzaion sinestea jendeari. Baina projektua prest dago, eta «Aralar Izadi Taldea» delakoa tartean jarri ez balitz, dagoeneko abioneta batentzako pista prest egongo zen, eta abioneta martxan jartzeko moduan.

Projektu berri honek, eta ondorengo eztabaidak, Hego Euskadin dagoen mendialde eta artzainlekurik zabalentakoa harrapatzen du. Aralar ez da ardi bazkaleku bakarrik, inguruko herriek —Gipuzkoako Goierrikoek batik bat— oso gertu daukaten eta bizi duten mendialdea da, eta beste zenbait larre eta mendik baino pertsonalitate garbigoa.

Kasualitatez ohartu pista egitera zihoazela

Kasualitatez eduki zuten goierriarrak proiektuaren berri. Mendizale batek makinak ikusi zituela Enirio inguruko «Errekabeltz» izeneko parajeen, eta azkar erreazionatu zuten Izadi Taldekoek. Batean eta bestean arakatzeko hasita, Gipuzkoako Diputazioaren berri jakin zuten.

Diputazioan bada larre eta belardien hobekuntza arduratzen den sail bat, eta hiru urtez aztertua zuen Aralarreko duen prolema nagusia: belar motzegia eta urriegia. Sail horretako arduraduna den Jesus Aduriz teknikariak argitu duenez, Aralarren ganadu gehiegi ibiltzeagatik, eta azken urteotan izan diren lehortekak direla medio, belarra gutxitu egin da eta erosioa aldez azkartu.

Belardiak Estatu Frantsean eta Espainolean nola hobetu diren aztertu ondoren, erabili beharreko ongarririk erabaki zen, fosfata, eta nola banatu ere bai: hainbeste hektarea hornitzeko —400 tonelada fosfato— abioneta erabili behar da. Horretarako, 500 metro luze eta 14 metro zabaleko pista eraiki behar. Zeren eta abioneta honek nekez lan egin ahal izango luke Hondarribiatik bezala Noaindik edo Forondatik atereaz.

Orientazio sistema onegirik ez dute abioneta horiek hain bidai luzeak egiteko. Eguraldi arazoa omen da bestea: Aralarren giro ona egiten duen bitartean igoal aireportuak lainoz estaliak daude. Eta azkenik, elkarren gertu egon behar omen dute operazioan parte hartzen duten hiru ekipoei: batzuk kargatzen, abionetak berriz airetik botatzen eta hirugarren taldea lurretik non jaurti zuzentzen.

Izadizaleak: artzantza, basoak, bideak eta mendizaletasuna uztartu

Aralar Izadi Taldean, eta pista honen kasoan, gehien mogitu direnetako bat Antonio Irastortza da. Beregana jo du, Lazkao duen burdindegira, eta beste edozeren aurretik Aralar interes orokorretik begiratuta planifikatu beharra ateratzen digu mahaira.

Goierriko zienta bat gazte bildu zen, goiz oso hotz batean, goizetik gauera «Errekabeltz» en martxan jarri den projektua lekuan bertan ezagutzeko.

«Artzantza, oihan-basoak, akzesuak eta mendizaletasuna, horiek dira Aralarrek dituen osagarriak. Horien arteko oreka bilatu behar da, eta zaindu, noski». Hola mintzo zaigu Irastortza.

Hirietan ezagutzen diren ekologisten aldean beste tipologia batekoak dira Izadi Taldekoak, begi bistan dago. «Gure helburua ez da, hortik norbaitek uste txarrez esan duen bezala, Aralar santutegi bihurtzea. Baina ez gaude ados mendi hori finka edo granja erraldoi bihurtzearekin ere. Bi muturretako joerak izango lirateke horiek, eta erdibide orekatzeko bat bilatu behar da».

Ganadua kontrolatu eta pisten erabilera planifikatu

Beste edozeren aurretik, Aralarren zenbat ganadu dagoen jakin eta kontrolatu behar da. «Gehiegi dagoela begibistakoa da. Kontrol sanitarioari

ekin zaionean, zenbait ganaduzalek, esate baterako, atzera egin du. Nola hasi gaitezke fosfatatzeaz hitzegiten, larre horiek zenbat ganadu mantentzen duten eta zenbat mantendu dezaketen ere kalkulatu gabe dagoenean?».

Aralarrera igotzeko pista eta bide pila bat ere ebaki da, eta Izadi Taldekoak beharrezkoak bakarrik mantentzea eskatzen dute. «Une honetan anarkia osoa dago. Asko basogintzarako ireki ziren, eta zuhaitzak ateratzeko lanak bukatuta ere segitzen dute zabalik, orain domingeroentzako, noski».

Dagoen pista mordoaren erdian, ganaduzale eta artzaintzako beharrezkoak direnak izendatu, eta gainerakoak moztea proposatzen dute. Baina horretarako planifikazio minimo bat bederen beharrezkoa da. Hori egitea agindu zuen Diputazioak, goardak

ugaritzen zituenean. Goardak ugaritu dira, baina oraindik prioritateak ez dira ezarri.

Artzainen onerako omen, baina artzainen gainetik

«Aralarko basoez gutxi hitzegiten da, baina egia da oihanak hor atzerakada handia egin duela. Gure gurasoek, oraindik bizi direnek, ezagutzen dituzte lehen baso ziren lekuak, orain arbolarik gabeak. Eta oihanen erreku-perazio prozesuari ere ekin behar zaio». Horretan ez daude hain ados ganaduzaleak, noski.

Arazo horietan saiatzen dira Aralar Izadi Taldekoak. Hamar bat lagun biltzen dira maiztasunez, Ataun, Lazkao, Ordizia eta Zaldibiakoak batez ere, eta arazo inportanteren bat denean 50 lagunetaraino ere bai. «Ez dakit gauza handiegirik lortu dugun», dio Antonio Irastortzak, «baina mentalizazio lan interesgarri bat burutu dugula behintzat ezin ukatuko digu inork».

Ez dezatela Aralar granja bihurtu

Aralarren gertatzen dena ulertzeko, Irastortzak «sindrome antzeko bat» aipatzen du: «Europako Ekonomi Elkartearen sindromea». Alegia, laborantzako beste sailekin egin den bezala —ardotik hasi eta sagardo, txakolin, gazta eta abarretatik paseaz— honetan ere «denominación de origen» ezarri eta alde guztietatik hobekuntzak sartu nahia.

«Badakigu jadanik artzain txabolak nolakoak izan behar duten-eta make-tak eginak dituztela, horietara ura eta argi indarra nola eraman, mila gauza... akats 'ttiki' batekin: oraindik artzainekin ez dutela hitzerdi bat ere komentatu».

Artzainen bizimodua erreztu eta babestu behar da, baina beraiekin batera, eta inguru guztiarekin orekan. Ez dugu ametituko Aralar tekniko horiek granja bat balitz bezala erabiltzea».

Belarra hazteko eta erosioa geldierazteko

Izadi Taldekoak salatu dutenez, Aralarren partaide diren herriei projektuan

parte hartzen utzi gabe, presaka inposatzera etorri zaizkie Diputazioak: ganaduek laster igo behar dutela, eta horregatik lanak azkar egin behar dire-

la; hiru urtez fosfatatu behar dela, gero berriz aztertzeke, eta Aralarren ezin bada beste mendiren batera joango direla... «Hiru urtez aritu badira azter-

Aralar Izadi Elkartekoek zuhaitz berriak landatu zituzten, pista berriaren kontrako jarrera espikatzeaz gain.

zten —diote izadizaleek— zergatik lehendabiziko berria otsailaren 2a arte ez dute jakinerazi?».

Mankomunitateko hamalau herrietatik bik eman zuten ezetza, Zaldibia eta Ataunek. Gainerakoek baietza eman dute, ia tramiteko gauza balitz bezala, eta biharamonean makinak «Errekabeltz»en zeuden.

Baina izadizaleek ez dute prozedura bakarrik kritikatzeko. «Diputazioak presentatu duen txostenean, inon ez da ageri fosfatatzeak izango dituen ondorio ekologikoen xehetasunik, fauna eta florak zein eragin jasango duten, eta ezta akuiferoetan zer gertatuko den ere».

Jesus Aduriz teknikoak Aranzadi elkartearekin gauza horiek kontsultatu direla argudiatu du, eta naturaren kontserbazioan hainbeste ahalegin egin duen elkarte horrek bere oneritzia eman duela. Izadi Taldearen eritzian, hori ez dago hain argi. Areago: Aranzadikoek akuiferoen gaineko eragina hobeto aztertu beharra azpimarratu omen zuten.

Bestalde Aranzadik pista Igaratzan eraikitzeke proposamenari ezetza eman omen zion. «Igaratzan komeni ez bada, pentsa zer izango den 'Errekabeltz'en egitea, Enirio aldamenen».

Aralarren kontrako erasoak salatzeke bilkurak

Joan den igandean egin zen pistaren kontrako jende-bilkura lekuan bertan, Errekabeltzen, eta zientio bat goierritan.

rrek hartu zuten parte bertan. Projektuaren kontra gogor segitzeko erabakian daude, beraz. «Gu zehazki pista hau hemen egitearen kontra gaude. Eta gainerakoan, projektua behar bezala zehaztu eta eztabaidatu dadila nahi dugu».

Kontua da Diputazioaren aldetik ere ataka nahiko estua eskaintzen dela. Operazioa aurtun hasteko oso egun gutxi dira posible, zeren eta laster botako dira ganaduak larreetara. Eta beste aldetik, Amankomunitatean partaide diren herrietan gauzak berriz eztabaidatzeko nahi bat egonez gero ere, baiezkoa formalki bederen emana daukate.

Izadi Taldekoen aldetik, berriz, garbi ikusten da Aralar mendian egiten diren gehiegikeriei nonbait aurrea hartu beharra, eta piskanaka pista hau sinbolo bihurtzen ari da. Aralar da Gipuzkoak oraindik kontserbatzen duen mendialde txukun bakarrenetakoa, eta gero eta eraso handiagoak jasaten ditu.

Pisten ugaritzea dago batetik. Gero eta ugariagoak dira, eta autoak gero eta gorago iristen dira, horiek uzten dituzten zaborrak bezala. Larraitzen ipini zen antenarekin gertatu zen bezala: mandoz materialea eramatea oso errez zegoen puntu batean ipini zuten, eta hala ere pista itsusi bat ebaki zuten horretarako.

Artzainen bizimodua eta ekologia nola uztartu

Igaratzan dauden porlanezko etxe itsusiak dira kaletarrek inguruak hondatzen noraino iritsi daitezkeenaren

adibiderik argiena. Garai batean erromeria egiten zen zelai eder hori, etxe zatar batzuekin «ekipatu» dute zenbait soziedadetako jendeek. Autoz iristen dira bertaraino.

Nola ezkondu artzainek beharrezko dituzten aurrerapenak eta mendiarekiko errespetoa? Zeren eta artzainen bizimoduaz ere kezkatzen dira Izadi Taldekoak. Oso haserre ageri ziren beraiek mendian kontzentrazioan zeuden bitartean inguruko irrati bateko lokutoreak «mendia bere arkaikotasunean kontserbatu nahi dutenak» bezala definitu zituen.

Arazoa, azken finean, beste inork baino gehiago artzainek pagatzen dute. Zeren eta erosioaren prolema bera, Diputazioko teknikoak aitortu duenez, gero etaazienda ugarioago botatzen duten ganaduzaleen ondorioa bait da. Pistak ere gehiago egin dira horien eta basozaleen mesedetan artzainen beharren funtziotan baino.

Aspaldiko polemika da Aralar mendi inguruko herrietan ganaduzaleekin dagoena. Orain abionetentzako pistaren projektua dago. Zertarako eta, zaharrei farregarri irudituko zaien arren, Aralar mendian ongaria botatzeko.

AGIÑA

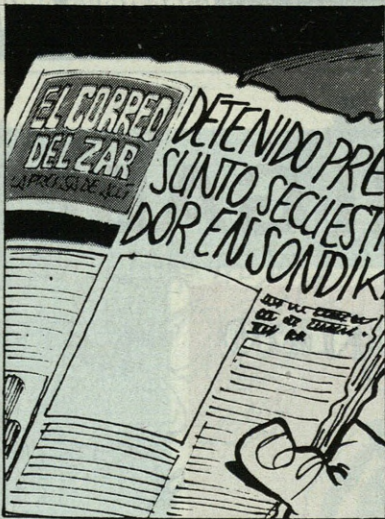
XXX

K O M I K I A

54. zenbakia

WALTER GARMENDIA JR.

Lafetege
&
Iatele 86.

... ETA AZKENEAN
BODAKIK: PATROIA
DAGOEN LEKUAN
MARINELAK MEHE!!

JAKIÑA DA
MOTELL!!

EA NORK
SINESTU
BEHAR ZION
AURTENGO LE-
GISLATURAREN
ONDOREN

EZ ZEGOEN
KRISTORIK BASE
AMERIKANDENA
SINESTEKO!!

ETA FELIPE
GONZALEZI
GUTXIAGU!!

CHE PIBE!!

HEMEN EZ DIK
GONZALEZETAZ
EZER IPINTZEN...

HEMENGOK
ARDANTZA
IZENA DIK

JOXE ANTONIO
USTE DIAT...

BALE?

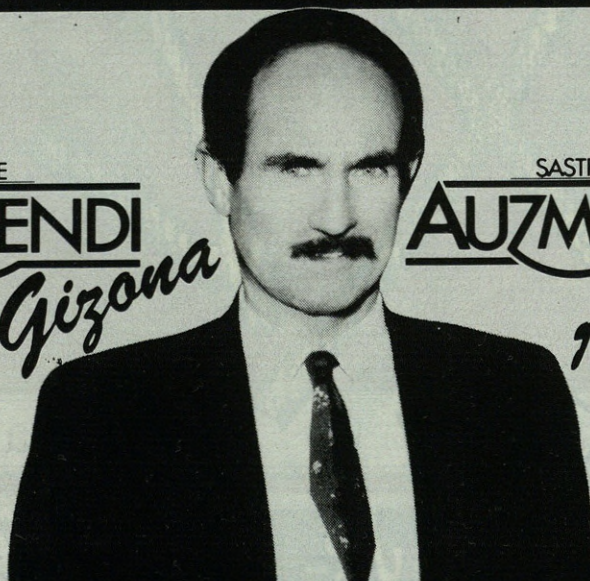
**Donostiako
emakumeak gizasemeen pare azkenean.**

AUZMENDIK BISKIAK ORAINGOAN

SASTRE

AUZMENDI

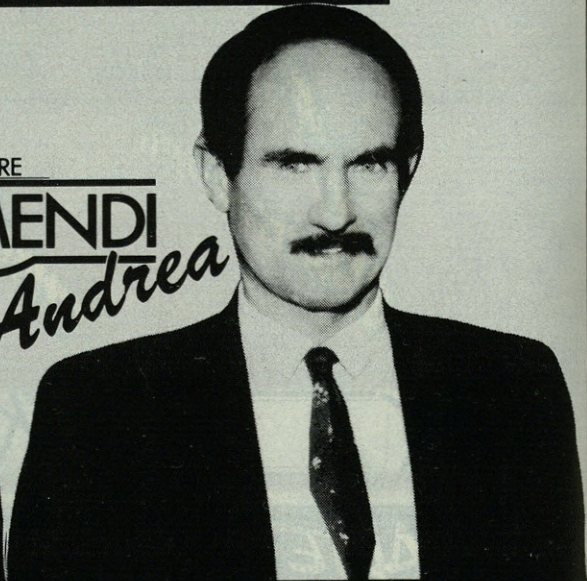
Gizona

SASTRE

AUZMENDI

Andrea

Avda. 11 y Vergara, 1

Donostiako estiloa

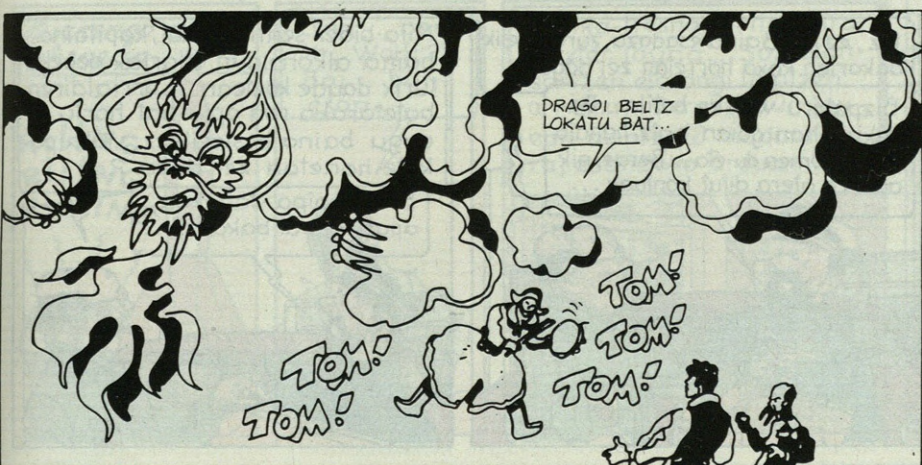
Original

EZ UTZI IRAKURRI GABE

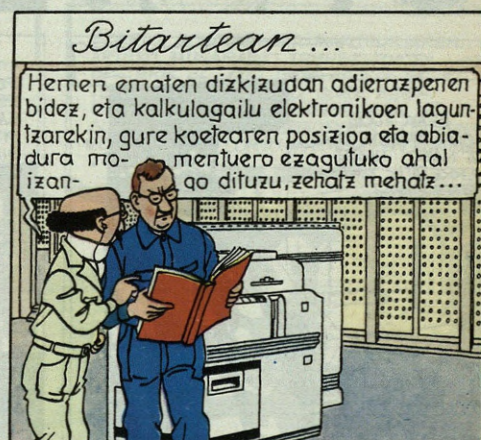

NEMO TXIKI Aren ametsak ezagutzen al dituzu?
Larogei urte dituen komik honek, beste larogei urtetan irrifar
eta goza araziko dizu

TTARTTALO Argitaletxea

JAKIN DUGU PATRIOTA MONGOL TALDE BAT
DABILELA INGRUTIK. SUERTE PIXKA
BATEKIN BERAIEKIN BIL GAITEZKE
ETA MANCHURIARA
HELDU.

ENTZUN SHANGAI-LIL...
EZAGUTZEN ZAITUDANETIK
MANCHURIAKO MUGA
GORA ETA BEHERA NABIL.
KOKOTERAINO NAGO
ZUETAZ ETA
BAINA NITAZ
ERE.

EZ DUT ZURE
ASERRALDIA
ULERTZEN...

AZKEN BATEAN LORTU EGIN DUGU INPERIA-
LISTEI ERRUSIAKO URREA KENTZEA ETA
ABENTURAREKIN EZ DUGU TXARTO PASATU.
EZ ZAUDE
ADOS?

BERA ADOS
EGON ARREN, NEU
EZ NAGO. URRE
HORRETATIK NIRE
PARTEA NAHI
DUT.

ATERA DA BETIKO
IPARTERREA.
ESKERRAK
EMAN
DITZAKEGU
BIZIRIK
GAUDELAKO.

NIRETZAKO
EZ DA NAHIKOA.

TXALA TENIENTEA NAIZ MANCHURIAKO
MUGARAINO LAGUNTZEKO AGINDUA
DAUKAT.

UNGERN KHAN-EK KANOITIK
HURBIL AHAZTURIK
ZENUEN BONETA
ITZULTZEN
DIZU.

ZORI ONA DUZUE, ATZERRITARRAK,
UNGERN KHAN EZ DA BETI HORREN
ESKUZABALA... ZERBAIT ARRARO
GERTATU OMEN ZAIO...

NOIZ HELDUKO
GARA MUGARA?

BI EDO HIRU EGUN BARRU
EGURALDIA EZ BADA ALDATZEN.

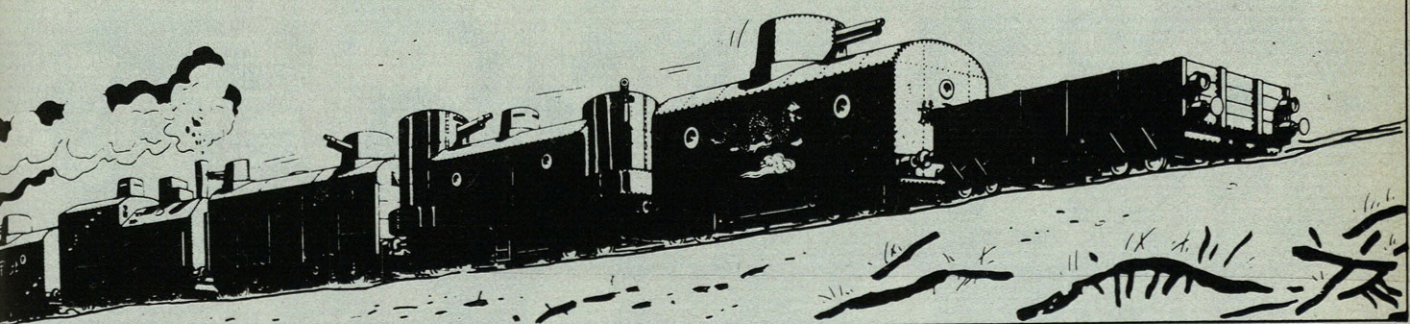
CORTO, EZ DUT
LORTZEN GAUZA
BAT ULERTZEA:
ZERGATIK UTZI
GAITU LIBRE
BARDIAK?

TXAMAN BATEK GOMENDATU
ZION... ETA
TUZ IBILTZE-
NIRI KON-
KO...

DRAGOI BELTZ
LOKATU BATEKIN...

CHANG JENERALA, PEKINGO GURE ZERBITZU SEKRETUKO MEZU BAT.

GURE MANCHURIKO AGENTE BIAK DESA-GERTU DIRELA ESATEN DIGUTE, SEME-NOV JENERALAREN TRENEAN, ETA KOL-CHAK ALMIRANTEAREN URREZKO KARGAMENTUA HIRU MUGETAKO LAKUAN HONDORATU DELA...

EDERTO, MONGOLIA ETA MANCHURIAREN ARTEKO MUGARAINO TRENEZ JOATEA BESTERIK EZ DUGU. GERO BESTE BITAR-TEKOZ SEGITAKO DUGU GURE BIDEA, ETA CHAN TSAO LIN JENERALAREN LA-GUNTZAREKIN. HAU SEGURUEN "LINTERNA GORRI"EN ETA CORTO MALTESEAREN KONTUA DA.

ETSAI BELDURGA-RRIA LEHENBAI-TLEHEN AKABATU BEHARKO DUT.

LINTERNA GORRIETAZ ARI ZARA?

EZ! CORTO MALTESE-Z ARI NAIZ, MEN-TURAZALE BAT ETA NIRE ETSAIA, GERRAN... ETA AMODIOAN, BAINA...

"LINTERNA GORRIAK" ERE KONTUZ IBILTZE-KOAK DIRA. SEGURUEN CORTO MALTESE LA-GUNTZEN DUTE IXTORIO HONETAN, BAINA AZKENEAN AKABATU EGINGO DUTE... KORO-NELA, SEGI MUGARANTZ !.

BITARTEAN, IPAR-MELDEBALDERANTZAGO, MON-GOLIA ETA MANCHURIAREN ARTEKO MUGAN...

SOLDADA ZURI BAT DA!

SEGURU ZAIDE?

BAI. ASIAKO ZALDI-DIBISIOKOA IZANGO DA.

HIL DEZAGUN!

(datorren astean jarraituko da)

LITTLE NEMO IN SLUMBERLAND

ETKERAINO LAGUNTZEN UTZIKO AL DIDAZU?

BAI, KONFORME... NAHI BADIZU?

ETXERAINO LAGUN DAKO DUT.

ONGI BADA JOATEKO ORDIA!

OSO ONGI PASATU DUT?

ETA NI... NI...

EZ ZAITEZTE GALDU, E?

BESTE BAT ARTE!

LAGUR, GABON.

NUN DAGO? BERANDU IZANGO DA!

GAUAK EZ AL ZAITU IKARATZEN?

TIRA! NI EZ NAIZ EZERK IKARATZEN.

BAINA ZER BEGIRA NEMO?

KONTURATU NAIZ BAI ARRARO...

BELDUR NAIZ, NEMO!

ZAUDE LASAI, ZUREKIN NAGO.

ZURE ALBOAN EZ NAIZ BELDUR, NEMO.

GOAZEN BESTE ALDERA BADAIEZ-PADA.

EGARREZ HASIKO NAIZ, NEMO!

EZ NEGAR EGIN... ITXARON PIXKA BAT...

BABES NAIZAZ, NEMO!

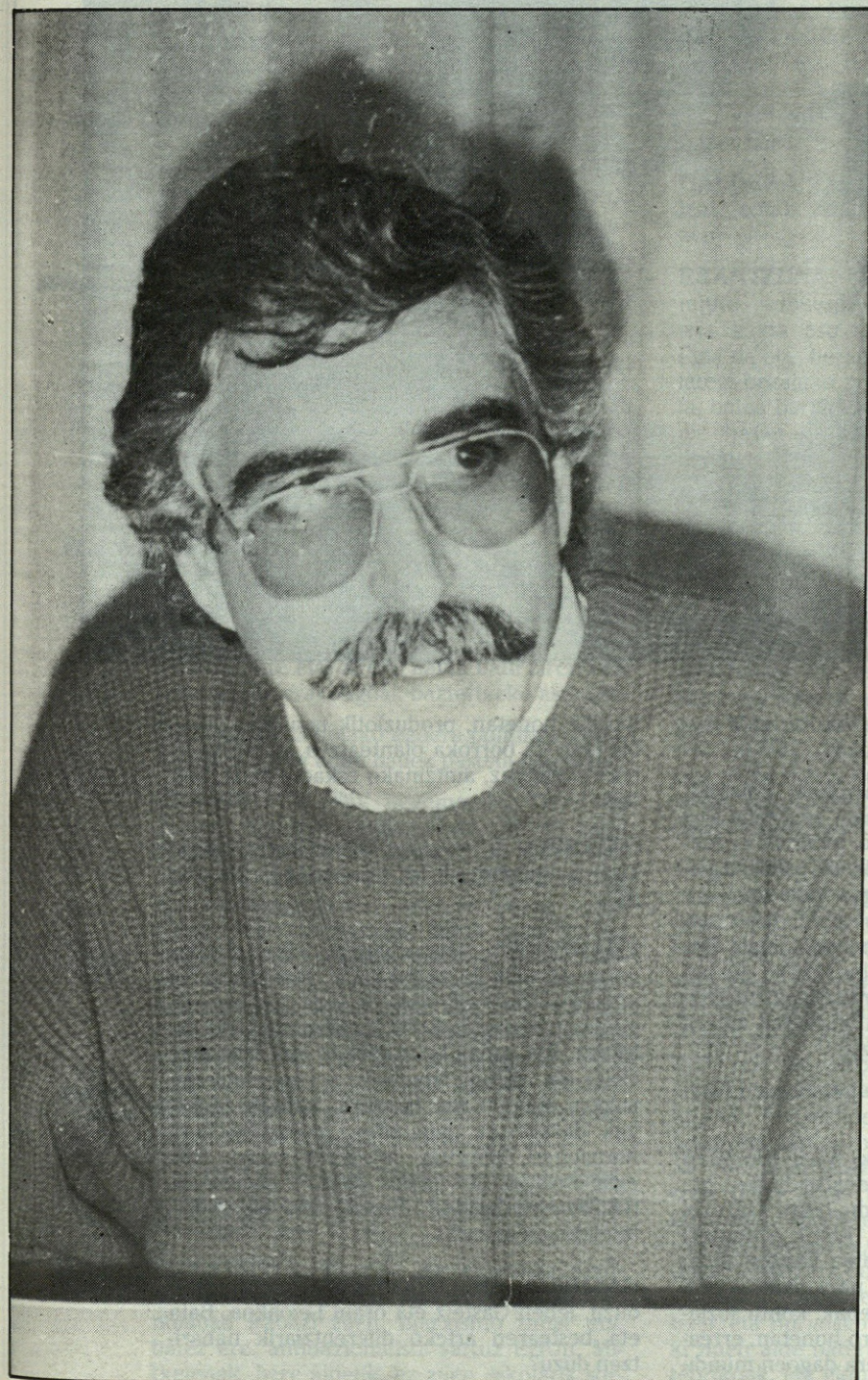
BAINA NOLA? IHES EGITEN BADIZU...

NON ZAUDE, NEMO?

HEMENTXE! BANQA...

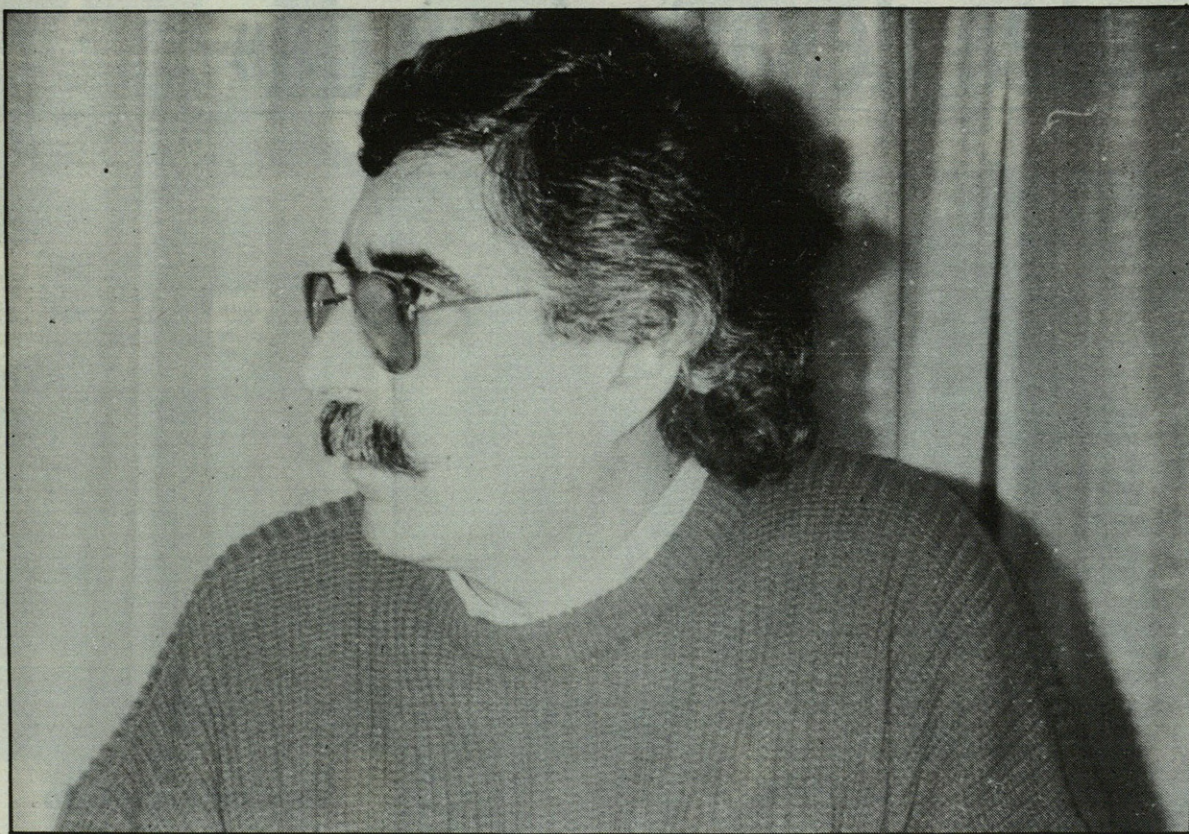
ZER DUZU, NEMO? BERRIRO ESNA? TIRA, EGIZA LO!

Nikolas Xamardo: «Amore ematea desagertzea da»

Nikolas Xamardo irakaslea ez da gizon publikoa, baina bai ezaguna hainbat girotan. Gasteizko zinegotzi ohia, HBren inguruko independenteeekin batera zihoala. Mitxelenari esker (edo erruz) Filologia Fakultatetik bota zuten, eta beronen erruz (edo esker) Kazetaritzan sartu zen. Toki-Eder ikastolan gertatutako hainbat istilutan protagonista, eta gauza guztien gainerik, nazionalista. Galegoa eta galegista da euskaldun nazionalista.

“Nazionalismoaren kontzientziarik ez nuen izan Euskadira etorri arte.

GALDERA: Unibertsitatetik hasita, nola dakusazu PNNen oraingo borroka?

PNNak

ERANTZUNA: Oraingo borrokak, nolabait, ustekabeab harrapatu gintuen, ez genuelako uste orain hemen honelako indarrik zegoenik. PSOEak, eskumako partiduak baino argiagoa, listoia gero eta baxuagoa ipini digu, eta gu guztiok pasaerazi digu listoia, lehenago doktoregoa eginez, eta gero oposaketak. Dena den, bestaldetik, ez zen harritzeko, 87 hemen bertan dugulako, eta irakasleak deskontent daudelako, eskolak eta ikerketak batera eramane behar izan bait dituzte.

GALDERA: Nola laburtuko zenituzke EHUUn ematen ari diren jarrerak?

EHU

ERANTZUNA: Alde batetik, 87an edo 92an baztertuta geratuko den jendearen arazoa bakarrik ikusten dutenak daude, beste arazorik ikusi gabe, eta bestaldetik, EHUK ezaugarri bereziak dituelako errealitatea ikusten dutenak, hau da, planteamendu nazionalistak, eta autonomistak, egiten dituztenak, kontu soziala ahaztu gabe. Hala ere, giro honetan, errealitatetik kanpo bizitzeko joera dagoen mundu

teoriko honetan, produziotik urrundua, posible izan da borroka planteatzea, kontratu laborala eskatuz, aintzinako eskaera zena, bestalde.

GALDERA: Zu ez zara PNN, titularra baizik. Zure lankideen artean jarrera bera ematen da?

ERANTZUNA: Normalean ez, azken finean, gai pertsonala da, baina baita ideologikoa eta politikoa. Numerarioek ez dute gehiago laguntzen, irtenbide indibidualetarako joera dutelako. Eta gauza bera gertatu zen lehenago OHO eta BBBn. Irtenbide pertsonaletarako aukera ematen zen heinean, irakasle borrokak desagertuz joan ziren. Kolektibo hori, funtzionari bihurtuz, integratu zuten. Nik, egia esan, ez dut gauza handirik espero kolektibo honengandik, irakasle eta batez ere, intelektualengandik.

numera-
rioak

GALDERA: EHU bi kanpusetatik ezagutzen duzu, lehen Gasteiz eta orain Leioakoa. Bata eta bestearen arteko diferentziarik nabaritzen duzu?

“Mugimendu handirik ez baduzu atzetik ez du merezi instituziotan egoteak.

CUA

ERANTZUNA: Fakultatea sortu aurretik egon nintzen ni Gasteizen, CUAn (Colegio Universitario de Alava), Fakultatearen oinarria izan zena. CUA, frankismoaren filosofia-aren eredia zen. Hau da, unibertsitateak hiri handietatik urrundu (Leioa esaterako), eta gero desmasifikatu eta deszentralizatu, bildu zezakeen indarra ahultzeko asmoz, garai hartan (68an) ikasleak bait ziren borroka anti-frankista zeraman kolektiboa.

Geroago, bi pertsonaia nagusi etorri ziren, Fakultatea eratzeke planteamenduaz, Mitxelena alde batetik, eta Fernandez de Pinedo bestetik. Mitxelena, garai batetan, Salaman- can eta Gasteizen egoten zen, aldi berean, eta bietan kobratuz. Fakultatea prestatzeko kamarilla batetaz baliatu zen, bere morroien artean, Endrike Knorr zegoela.

GALDERA: Bi kamarilla diozu, baina oso di- ferenteak ziren. Nola heldu ziren akordio ba- tetara?

ERANTZUNA: Pinedoren kamarilla organi- zatuago zegoen Mitxelenarena baino, azken honek daukan izakeragatik batez ere. Akor- dioa izan zen bi kamarillen artean pastela ba- natzea, zati bat PCErentzat eta bestea nazio- nalismo kontserbatzailearentzat. Bada egia batzu oso erreakzioarioak eta besteak mar- xista konbentzionalak (marxismoaren forma zaharra dute eta) zirela, baina batu ziren bes- te talde aurrerakoagoak baztertzeko asmoz.

GALDERA: Zenolako egoera politikoak posi- bilitatu zuen bi talde hauek pastela banatzea?

ERANTZUNA: PNV hegemonikoa zen, eta gainera Mitxelenarekiko lilura zegoen garai hartan, ez bakarrik eskumatarren artean, ez- kertiarren artean ere bai. Lilura hura apurka apurka desagertu zen, batez ere berak egiten zituen deklarapenagatik, baina baita jendea Mitxelenaren benetako ideologiaz kontura- tzen joan zelako. Pinedoren kasuan, luzerako operazio sakonagoa eman zen, ezkertiarrek EHUtik uxatzeko egin zen operazioa nere us- tez. EHU sortu zuen akademizismoak, lortu zuen ezkerreko pertsonaia kanpoan uztea. Intelektualki kapazagoak izan zitezkeenak, akademikoki baztertu zituzten.

GALDERA: Orduan, EHUren sorreran nazio- nalismo eskumatarra eta «ezkertiar» antina- zionalistak sartu ziren?

ERANTZUNA: Horrela da, ezkertiar apur- tzaileak baztertu ziren. Pinedoren proiektuak nolabait irabazi zuen, marxismo zahar eta, batez ere, antinazionalista sartuz EHU. Mi- txelenak, bere aldetik, ez zuen eskolarik sor-

tu, berak daukan izakeragatik, baina pertso- naia batzu sartu zituen. Pertsonaia hauek be- raien abertzalismo antifrankista saltzera sartu ziren. Faktura pasatu, eta zegokien titulazioa- ren arauera, lanpostu batzu eskuratu zituz- ten. Karmele Rotaetxeren kasua da, esatera- ko, edo Endrike Knorr, Patxi Goenaga, Ibon Sarasola, eta beranduago Pello Salaburu. Guzti hauek egin zuten Euskadin, beste leku batzutan nazionalista espainolek egin duten paper bera.

GALDERA: Eta ideologia ezkertiar apurtzai- leak eman dituen pertsonekin zer gertatu zen?

ERANTZUNA: Unibertsitateak ez zuen per- mititu, salbuespenak salbu, jende interesga- rria baina oso markatua, barruan sartzea. Egia da ere, beranduago, Txillardegi eta Apa- lategi bezalako pertsonak, sartzea lortu dute- la, baina beranduago. Lehen aipatutakoak al- diz, hasieratik sartu ziren, bedekapen guz- tiekin.

GALDERA: Zuk Gasteizetik alde egin behar izan zenuen, eta extrainio da gero Leioan sar- tu ahal izatea, ezta?

ERANTZUNA: Horiek dira bizitzaren para- doxak. Gasteiztik joan behar, Mitxelenak in- justoki talde batzuri frogareziak inposatu zizkigulako, eta gero, bere morroia den Pello Salaburu Leioan sartzeko berak bultzatu zi- tuen baremo aldatetekin, niri ere sartzeko bi- dea zabaldu zidan. Handiagoa omen zen Sa- laburu sartzeko enpeinua, ni kanpoan laga- tzeko gogoia baino. Beraz, Salaburu eta Mi- txelenari zor diet Leioan egotea. Paradoxak.

GALDERA: Zu galegoa zara, eta galegista, baina hemengo nazionalismoarekin ere kon- promezu politiko (eta linguistiko) sendoa har- tu duzu. Nola eraman duzu prozesu hori?

ERANTZUNA: Lehenengo eta behin esan be- har dut nazionalismoaren kontzientziarik ez dudala eduki Euskadira etorri arte, orain ha- mabi urte. Gure etxean beti mintzatu gara ga- legoz, eta galegistak izan gara, baina niretzat aspektu funtsezkoena ez zen naionala, klase kontzientziarena baizik. Hori zen kontraesa- na. Nire esperientzien arauera gehiago senti- tzen nuen klase borroka, baina Euskadira etortzean, eta batez ere Gasteizko Martxoar- en 3ko gertaerek, konpromezu politiko sen- doagoa hartzera bultzatu ninduten.

Gero hemengo ezkertiarrez interesatu nin- tzen, eta Burgosko epaiaz, eta orduan eraba- ki nuen alde batera utzi behar nituela kontu teorikoak, eta ekintzetara pasa. Klase arazoa

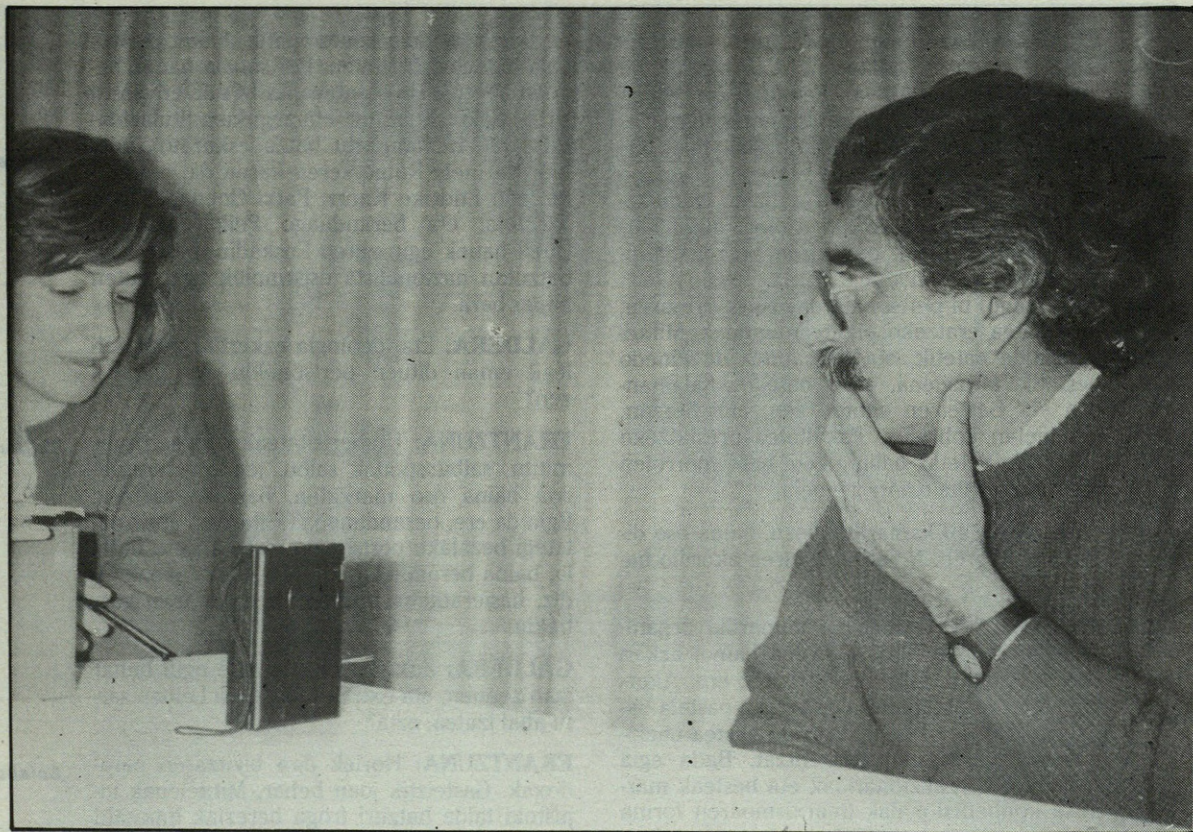
Rotaetxe

Txillardegi

Salaburu

Martxoak 3

“Bortizkeria legalki erabiltzen erreproduzitzen dute sistema.

ahaztu gabe, arazo nazionala ulertu nahi izan nuen, etengabeki harritzen ninduelako.

GALDERA: Zeintzu izan ziren kontzientzia hartze horretatik zinegotzia izateraino eman zenituen pausuak?

ERANTZUNA: Hasiera batetan Euskadiko Ezkerrarekin konektatu nuen, Mario Onaindiarekin konkretuki. Lan praktikoak egiteko eskaini nuen nire burua, kartelak pegatu eta bar, intelektualismotik askotan errealtatea ez bait da erraz hartzen. Baina posizioak dekanatzen joan ziren, eta alde egin nuen. Honela konektatu nuen Herri Batasunarekin, Altsasuko Mahaian sortu berria zela. Udal hauteskundeak heldu, eta independenteak aurkeztu ginen, HBk bultzaturik. Honela hartu nuen kontaktua organizazio arazo konkretuekin.

GALDERA: Orduan erradikalizatu zenituen zure jarrerak, politiko eta pertsonalki?

ERANTZUNA: Politikoki bai erradikalizatu nintzen, baina pertsonalki ez, nire izakera berbera izan zen. Politikan, eta arazo konkretuen aurrean, ikusi nuen gutxiagotan egiten

nuela paso, eta gehiago sartzen nintzela problematan.

Nik handik konklusio bat atera nuen. Ez duela merezi instituzioetan egoteak, ezta udaletxeetan ere. Ez baldin baduzu atzetik izugarriko mugimendua, eta dena kontrolatuta instituzioetan, ez da egon behar. Nik uste dut bihotzez, Gasteizen ez dagoela behar bezalako dinamika, udaletxean aritu nahi izateko. Bestela engranaia legalak irentsi egiten zaitu, eta harrizko gonbidatuaren papera egiten da. Sortu behar dena zera da, base mugimenduak, eta borroka mekanismo propioak sortu.

GALDERA: Horixe da, hain zuzen, gaur eguneko arazo bat, paso egiten dela, eta militantismoa «demode» dagoela, ezta?

ERANTZUNA: Hori horrela da, eta burgesia ezertan ere aldatu ez den bitartean, gauza berberak esaten bait ditu, ez du lehen zeukan oposizioa aurkitzen, jendea erosteko ahalmen izugarria eduki duelako. Guztiok etsi egiten dugu, neurri batean edo bestean. Eta burgesiak ez du gauza berririk esaten. Berak jasotzen duen indarra, mugimendu alternati-

Instituzioak

“Ezkerrak berriro hartu behar du inizatiba kultur arloan.

burgesia

boetatik jasotzen du, ekologistak, nazionalistak etabar, beraren barnean integratu eta gero. Baina burgesiak, berez, ez dauka indarririk, dekadentea da.

GALDERA: Ezagutzen zaituten guztiek, daukazun gizon gogor eta biolento ospea ezagutzen dute. Nondik datorkizu ospe hori?

ERANTZUNA: Gizarte honetan, eta gehiago gu gabiltzan giroetan, nik baloratzen ez dudan portaera kodigoa dago, kontsentsu kodigoa, modu onekoa. Gauza handiak lepoan esaten dira, eta aurretik zurikeriak. Eta putadak edo egiteko, beste pertsona batzu ordaintzen dira. Nik uste dut ednetaz argitasunez, eta gogortasunez, beharrezkoa bada, mintzatu behar dela, guante zuria erabiltzen dutenek ere, beti bait dute present bortizkeria. Heurek bortizkeria legalki erabiltzen dute, eta horren bidez erreproduzitzen dute sistema.

GALDERA: Orduan, aho komunikaziorako ere bortizkeria erreibindikaten duzu?

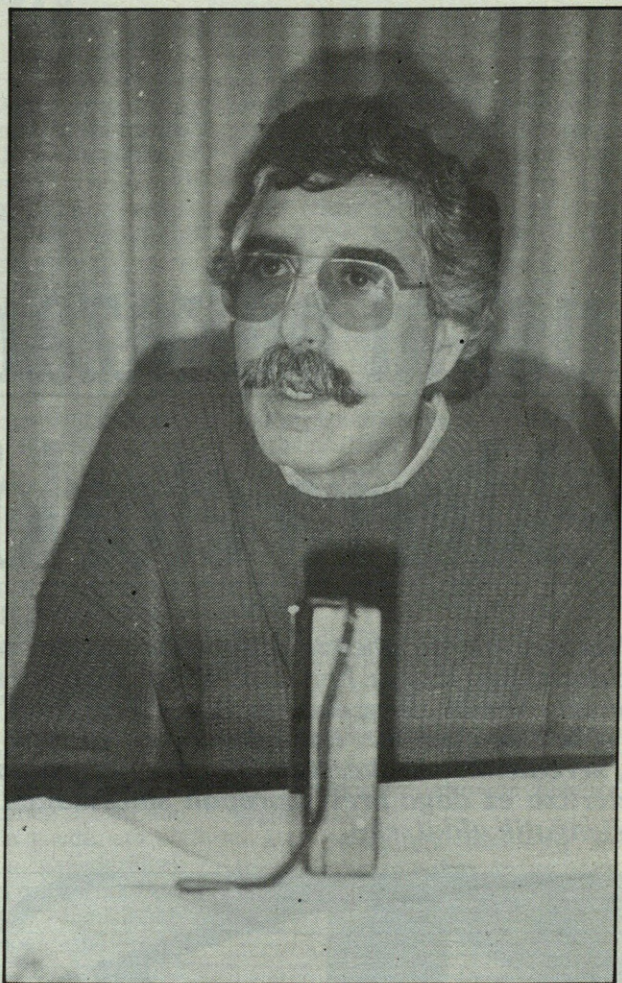
ERANTZUNA: Pertsona batek, politika diferentea egin behar duelako konstzientzia badauka, guzti hori kontutan eduki behar du. Eten, bestearen diskurtsoa eten, eta interbenitu. Ez bakarrik zarata-politika egin, edo isiltasunaren politika (baliagarria izan daitekeena), baizik eta etenketaren politika. Moztu. Biolentoki moztu, beharrezkoa bada. Hori izan daiteke politika desberdin baten ezaugarri bat.

GALDERA: Jarrera horretarako balore handia, edo konstzientzia eza eduki behar dela ematen du, ezta?

ERANTZUNA: Guztioi gustatzen zaigu lagunak edukitzea, ondo eramatea eta atsegina suertatzea, eta nire neurei ere bai. Baina zein prezioetan? Ni ez naiz heroea, ezta gutxiago ere, eta nik uste dut gai nagusitan amore ematea desagertzea dela, indibiduo bezala eta sujeta sozial bezala. Horregatik une batzutan, ikusi behar noiz, guztiz beharrezkoa deritzot ezadostasuna azaltzeari. Moztu eta esan norberak pentsatzen duena. Sinpleki.

Euskal Herrian, zorionez, askotan egiten da etenketak hori. Ioldik egin zuen Parlamentuan, eta langileek egiten dute kalean. Eten kontsentsua, eten normalitatea, eta ezadostasuna azaldu.

GALDERA: Amaitzeko, galdera bat egin nahi dizugu. Bi arlo diferente ikusten da zure bizitzan, arlo intelektuala eta aktibista politikoarena. Nola batzen dituzu biak zuegan?

Ezkerra

ERANTZUNA: Euskal Herrian nagoela hamabi urte baino ez dira, eta bizitza osoa hemen eman dudala ematen du. Oso urte intentsok izan dira, eta gauza batzu ikusi ditut. Uste dut oso inportantea dela praktika konkretua, baina horrekin batera erreflexio teorikoa behar da. Ezkerrak berriro hartu behar du inizatiba kultur arloan. Gure jendearen artean esperantzarik ez dagoelako ustea barreiatzen ari da, eta hori uxatu behar dugu. Marxismo zaharra ateratzeko joera dago, eta guk hipotesi berriak eta gaurko marxismoa sortu behar ditugu. Militantea baloratu, eta inposiblerik ez dagoela esan. Horretan sinisten badugu posiblea da.

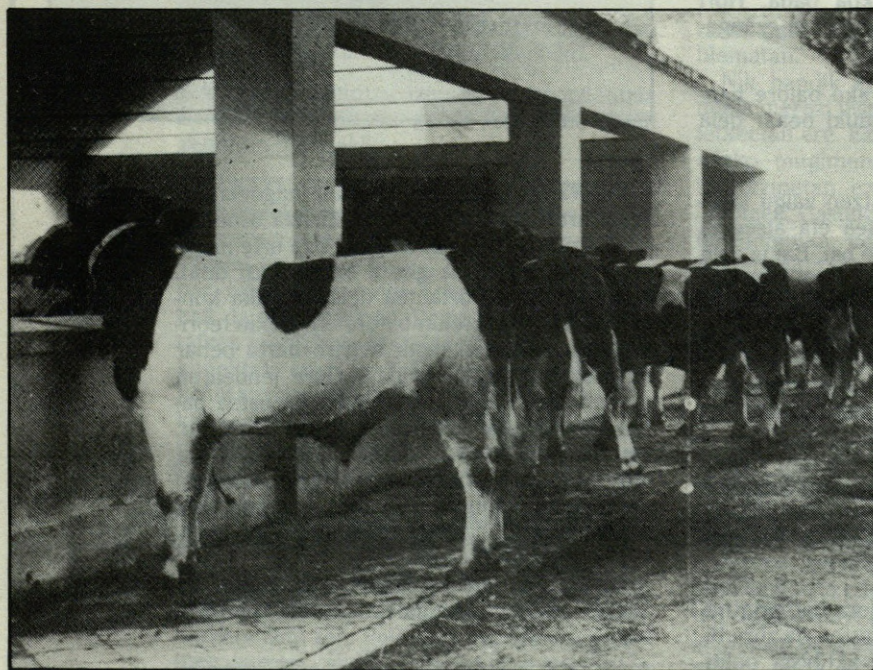
Batez ere, estrukturalismoaren dialektika ahula azalerazi, eta dialektika indartsua erabili.

Laura MINTEGI

UAGNk negoziazioari eta EHNEk erreibindikazioari eutsi diotelarik

Euskal nekazariak ere beldurra etorkizunari

Nekazariak eta abeltzainak beldurrak eta zalantzak harturik dauzkagu azken honetan. EEEen sartzearen eraginak nabaritzen hasiak dira, esne kuotak ezarri nahi dira orain arteko produzioa gutituz, haragiaren salneurriak beherakoa egin du, zerealetan ere okerrera joko den segurantzia dago, eta ministeritza ez dago prest European sinatutakoa estatuko nekazariengatik aldatzeko.

Esne produzioa jaisten bada behi asko oporretara

Gezurra dirudi nekazari eta abeltzainen hitzetan sumatzen den beldurra eta zalantzak, administrazioeko ordezkariak Europako Ekonomi Elkartean egoteak ekarritakoaren aurrean ageri duten optimismoaren aldean. Berriki azaldu ikerlan baten arauera, Nafarroan 70. hamarkadan hasi zen nekazal errenten krisia ez da gainditzeko, nekazal arloa eraldatu egin da garagarra, zainzuria, esnea, zerrikia eta hegaztiak dinamika nabarmenean sarturik. Bestalde nekazal populaketa aktiboaren gutitzeak, pertsona bakoitzeko errenta ez jaistea eragin du.

Ministeritzako Jordi Carbonellek esnatuan, 1986.ean nekazarien eskuratze boterea %4ean igo egin dela esan du. Berak eskuratzen duenaren salneurria %10'4an igo omen da, IPC 8'3 besterik igo ez delarik. Administeritzaren datu optimistekin jarraiki, Julio Blanco nekazal produzioreko zuzendari nagusiak aditzera emandakoak ditugu. Beretzat nekazal inguruan dagoen ezinegona informazio ezak eragina da. Bere ustez, esne kuotaren deklarazioa egin beharra du nekazariak, zigorra bestela handiagoa izango delakoan.

Esan dezagun Espainia esne arloan defizitarioa dela, kontsumitzen duen esnearen %85 besterik ez du produzitzen, eta orain ari zen bere produzioa igo-tzen defizit hori gainditzeko, baina el-karte ekonomikoko estatuek soberaki-

J.J. Perez de Obanos, UAGNko presidentea: «nekazal sindikatueta erreibindikatioa gara»

ARGIA.— Julio Blancoren ustez Europako Ekonomi Elkartean sartzeak mesede ekarri digu. Zer diozue zuek?

JOSE JOAQUIN PEREZ DE OBANOS.— Gure ustez Espainia Elkartean sartu den lehen urtearen balantzea negatiboa da. Batetik nekazariaren urduritasuna aipatu behar da, ez bait daki produzitzen duena beren politikarako egoki den ala ez den. Bestetik, eta EEE beraren datuak dira, nekazariak beste sektoreen aldean errentak galdu ditu %4 batean.

Bestalde, beste baldintza, EEEen sartzeko egindako itun edo tratatua negatiboa zen nekazal alorrean. Balantze hau egiten dugu EEEen sartzearen aldeko ginen neurrian, aldeko ginen eta gara, baina ez halamoduz eta baldintza hauekin.

A.— Zer esaten ahal da Nafarroako zerealar buruz?

J.J.P.O.— Perspektibak txarrak dira, zereal soberakin anitz baitago EEE-n. Ez dakigu hala segitu beharko dugun edo oliodun landareetara «eguzkilorea, koltza aza e.a.» jo beharko dugun. Arlo honetan dagoen beldurra handia da ikus daitekeenez.

A.— Ministeritzarekiko orain artean izan harremanak nola-koak dira?

J.J.P.O.— Ez dira onak. Espainia-ko oraingo gobernuaren ezaugarri-rik handienetako bat dialogorik eza duzu, nekazal arloari errepresentabilitate oro kenduz, ministeritzaren planteamenduak erabat ezarritik, nekazal arloak ez du protagonismo-rik izan EEEen sartzeko, eta informazio falta ere gertatu da.

A.— Nafarroako Gobernu-ko nekazal ministeritzarekiko harremanak?

J.J.P.O.— Harremanak onak izan dira, elkar hizketarako prest beti. Arazoa ongi ulertu dute. Besterik da Nafarroako gobernu-ko gobernu be-za-la. Uste dugu Nafarroako Gobernu-ari nekazal arloari begira sentsibilitate faltatu zaiola.

A.— Esne kuoten deklarazioa dela eta?

J.J.P.O.— UAGN-k egun duen arazorik handienetakoa duzu hori. Guk egin behar dela diogu, baina baditugu beldur batzu. EEEen nahitaez sartu nahi zuen Gobernuak arrazoi politikoak zirela medio, OTANen sartzeko hauteskundeak zeuden eta ordu-rako EEEen egoteari nahitaezko zeri-tzoten. EEEen edozein preziotan sar-tzeagatik nekazal arloa saldu egin zuten. Baina ezin da ahaztu memenu hauean tratatu hori dela dagoe-na, tratatu horren puntu negatibo bat esne produzioaren kuota da, mu-ga.

Honen aurrean galdera batzu planteatzen ditugu: 1) ganaduzale gaz-teari nola emango zaio kuota? nola geldituko da esne produzioaren araudi estrukturalarekin konprometiturik dagoena, nola produzioa han-ditu duena? Galdera horiei erantzun bat emanen zaiela espero dugu dato-rreren astean Madrilen izanen dugun bileran.

Hor bada errealtate bat, gu kontra gaudena, baina hor dagoena. Gu dena den heldu den asteko Ma-drilgo bileraren zain gaude, eta or-duan UAGNko arlo ganaduzaleak erabakia hartuko du esne produzioa-ren planteamenduari dagokionez. Nafarroan egun dagoen esne produ-zioa mantentzen baldin bada, guk deklarazioa egiteko eskatuko dio-gu ganaduzaleari. Guk, Galizan edo Kantabrian bageunde, ez egiteko es-katuko genuke, haiek profesionaliza-tze txikia baitute.

Horregatik, Madrilgo bileraren arabera izanen da gure egitekoa.

A.— Madrilen ezartzen diren nekazal baldintzak begi hertsiz onartzen dituzuela leporatu di-zute.

J.J.P.O.— Bai, hori da EHNEk dioena. Nik beti diot nekazari edo abeltzainaren etsaia ez dela beste nekazari edo abeltzaina, administra-zioa baizik. Zoritzarrez EHNEk ate-ratzen dituen komunikatueta, esan nahi dutenaz gain, erasotu egiten di-gute, baina guk ez dugu dinamika horretan sartu nahi.

Nik haxe esan dezaket: estatu es-painol guztiko nekazal sindikatueta erreibindikatioa gara, denuntzia-rik gehien egin duena, eritzia beti argien utzi duena gara, ahan-tzi gabe gure eritzia ia beti Madrilgo zuzen-darienaren kontrakoa izaten dela. Espainia EEEen sartzearen aurka jarri zen aurreneko sindikatua gara, mo-bilizazio gehien egin dugun sindika-tua gara, hitz gogorrenak erabili di-tugu, eta horretaz komunikabideek badakite. Guzti hau horrela da. Ad-ministrazioari saldurik gaudela dio-te, baina begira ixtanpat: UCD ze-goelarik horkoak ginela zioskuten. Orain PSOEkoak omen gara, esan digute ere PNVkoak garela, UPN-koak, batzuk HB inguruko planteamenduak egin ditugula, badira ere ETArein planteamenduak egin ditugula diotenak. Eta guzti hori ona da, pluralitatea adierazten baitu. Nik ez dut ulertzen sindikatu bat ino-ren menpean egotea, sindikatuak ar-lo berezi batekoen interesak defen-ditu behar baititu, profesionalismoz, independentziaz, arloaren beharrei erantzunez.

A.— Hemendik aitzinera zer ikuspegi hartu behar duzue nego-ziazioa dela ta?

J.J.P.O.— UAGNk ez du sekula negoziazioa ukatuko, denak ma-haiaren jiran noski, irtenbideak lor-tzeko. Jakina, UAGNk ez badu hori lortzen, UAGNk erreibindikatu egi-nen du, saltsa sortu eta behar den le-kura irten.

Zentzu horretan ez gatoz bat esta-tuko sindikatuaren jarraitzearekin, ho-riek puntuz puntu negoziatu baitute dena, serietate falta izan dute, guk Julio Blancori esan genion: «negozia-tzen duzu edo bagoaz», berak ezetz, eta hanka egin genuen. Guk bost puntuak batera negoziatzen ditugu, markoa osorik, estatuan ez dute ho-rrela egin, puntuka baizik. Azkenik erabaki dute Madrilen markoa oso-rik negoziatzea eta utzi egin diogu erreibindikatzeari. Uste dugu une historikoan aurkitzen dela nekazal arloa, eta punturen bat gaur egun garrantzizkoa bada ere, gerora begi-ra bost puntuak osatzen duten mar-koa negoziatu behar da.

EHNEko Satur Larralde: «EEEren estrukturarekin, baserri txikiak erre kara»

ARGIA.— UAGN-rekiko harremanak nolakoak dituzue?

SATUR LARRALDE.— Momentu honetan nahiko urrunak direla esango nuke. Gu UAGN-ren barnean ginen sortu zenean, baina ikusirik gure jarrera ez zutela defenditzen, baserritar txikiarena alegia, irten egin ginen, EHNE sortuz. Bertan sarturik gaude nekazari eta abeltzain, Nafarroako goikaldeko eta behekaldeko. Berentzat gure sindikatuaren sorrera latza da, beren arteko zerbait gaizki doan seinale baita. Bestalde gure nekazaritza politika diferentea da, UAGN-n zerealista eta ganaduzale handiak sarturik baitaude, eta problematika desberdina da, hauek ez dute errekonbertsioa egin beharrik, egina daukate honez gero. Gu berri, Europako Ekonomi Elkartearen politikak bota egin nahi gaitu lanpostutik. Europako produzionismoan errentabilitatea eskatzen da, eta berak horretan sartu dira, sindikatu horrek, beraz, defenditzen du handien prolematika guztia.

Bestalde esan beharra dago UAGN bunkerraren barnean dagoela. Bunker hori, Caja Rural, Nafarroako Gobernua, bere sindikatu den UAGN eta UTECO-k osatzen dute. Administrazioak ezartzen duen politika defenditzen dute berek, noizbehinka eritzi publikoari begira eskuak garbituz.

A.— Zer diozue Julio Blancok aditzera emandakoaz. Bere ustez EEKn sartzea orain arte positiboa izan da nekazariarentzat.

S.L.— Begira, hori administrazioetik heldu den albistea da, eta ezin ahaztu administrazioak onartu egin zuela elkartean sartzea, gurekin ezer mintzatu gabe. Guretako elkartean sartzeak errekonbertsioa dakar, eta gu baserritar txikiok guzti horretan ez daukagu zer ikusirik, erabat kanpora geratzen gara. Gizon horrek esandakoa administrazioaren ustea da, hau elkartearen alde dago, eta gu noski erabat aurka.

A.— Segi behar duzue esne produzioaren deklarazioaren kontra?

S.L.— Bai. European egin eta subentzionatu den produzionismoan baserritarrari errentabilitate bat eskatu zaio. Halako esplotaziotan metodo anitz erabili behar da, eta metodo horiek multinazionalen eskutan daude, herbizidak, pentsuak e.a. Hor lotura bat jartzen dizute, anitz produzitzeko horiek erabili behar, horretarako lur sail handiak behar, bestela ezin duzu errentabilitaterik atera, eta guk noski, ezin hori onartu, baserri txikiak baitauezkagu. Guk esaten dugu orain lur hauetan bizi eta lan egiten dugun baserritarrok bertan egon gaitezkeela lasai produzionismo horri kasurik egin gabe, kalitatea eskaini nahi dugu.

A.— Fameli bidezko esplotazioak, hemengo baserriak, eraso hain handiaren aitzinean ikusten dituzue beraz?

S.L.— Bai, politika estruktural honen bai, hemen Nafarroako politikoei berek esana da, San Martinek

esana da nekazariak enpresario izatera jo behar duela, nekazal enpresarioa, eta guk ez dugu hori nahi, iruditzen zaigu kalitate batera jokatuz fameli horiek bizitzen ahal direla beren baserrian orain arte bezala.

A.— Onartu dute zuekin entrebistarik edo, proquestarik edo?

S.L.— Orain arte guk proposatuta ko deus ez dute onartu. Administrazio eta erakunde guztien artean, kooperatiba batzuk, UTECO, Caja Rural, UAGN e.a.ek gu baztertzeko politika ikusten da, guk ateratako ezer ez dute onartu.

A.— Eskatzen duzuen «cláusula de salvaguarda» horri buruz zer?

S.L.— Merkatuak erreka jo duenean «cláusula de salvaguarda» eska dezakezu, guk egin dugun bezala, baina ez dute onartzen azken finean berenak neurri politikoak direlako.

Elikadura gainera osasuna da, guk hala uste dugu, eta guk egiten ahal dugu elikadura kalitatearen aldetik eta ez bakarrik errentabilitatearenetik.

Guk aipatutako klausula hori inportazioengatik eskatu zen, azken batean hango produktuak ez bait dira kontsumitzailearendako hemengoak baino merkeagoak. Dendetan ez da nabaritu diferentziarik, zekorria eta fruta merke sartu ziren baina dendetan ez zen nabaritu. Handik ekarrit bitartekoetan diru asko joaten baita.

IPC gora joatearen errua botatzen digute esanez nekazariak ez dakigula produzitzen. Guk badakigu produzitzen, eta jendeak nahi duena gainera, baina ez digute uzten, hori garbi utzi behar da.

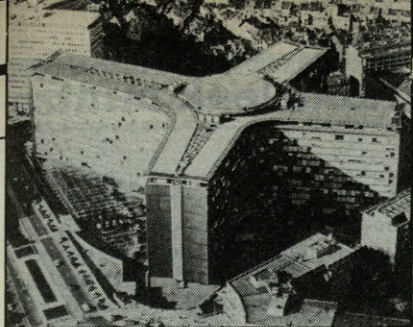
Zerrikiaren salneurria errekan

nak dituzte esnetan, 106'5 milioi tonela-detatik, 9'6 soberakin dira. Espainiako esne produzioa mugatzeak esan nahi du elkarteko soberakin horietako zerbait guk erosi beharko dugula, hemen esnea produzitzen duten baserritarren eta nekazarien kaltetan. Ministeritza ingurukoek esandakoekin segiz, EEETik 2.000 milioi pta. etorri dira subentziotan, lanpostuak sortu dira eta inbertsio-neak bizitu dituzte.

Nafarroako bi nekazal sindikatuak, Unión de Agricultores y Ganaderos de Navarra eta Euskal Herriko Nekazarien

Elkartea, Espainiako esne produzioaren mugatu behar honen aurka daude hasieratik, fameli bidezko esne esplotazioa duten baserriak erre kara joatea ekar bait lezake beren ustez, baina EHNE kuotaren deklarazioaren aurka dagoen arren (berriki Jaundone Jakan izanak dira Kantabria eta Galizako nekazariarekin bat deklaraziorik ez egitea erabakitzen), UAGNkoek deklarazioa hobe beharrez egin egin behar dela diote.

Horretaz gain, haragiaren salneurriak beharkekoa egin duela dugu. Zerrikiarena %35 batean jaitzi da, eta gaine-

EEEtik datorchio erasoak euskal baserritarrari

ra zerriko espainiarrik ezin esporta afrika izurritearengatik; hona berriz, 40.000 tonelada sartu ziren, %20 beherakoa ardiak ere, errekan. Merkaturain gainera, kontsumitzailearendako ez da salneurrik beheititu. Artoa ere behe-rakoan dagoke, zerealen arloa ere arriskuan utziz. Zurrumurruak bestalde, EEEk olioak ere soberakin ote duen. Espainiak ezin tomaterik esportatu. Hori gutxi ez balitz, euririk apenas Erriberan, uzta txarra azkenekoa...

Traktoradak, muturrekoak, txapel okerrak...administrazioak entzungogor

Espainian bezala, Nafarroan ere mobilizapenak gertatu ziren otsail bukaera aldera. UAGNk deiturik 5.000 traktorek kamioak bereganatu zituzten txapel okerrak aztoratzeraino, baina ez zen okerragorik gertatu. EHNEkoak ere abenduan Behobian izan ziren mugan protesta egin nahian. Espainiako Valdepeñasen adibidez, zalapartaren erdian muturrekoak hutsean partitu ziren.

Administrazioak ez zuen negoziatu nahi, eta negoziatzen zuena partzialki, marko osoa ukatuz. UAGN erreibindikazioetan aritua da orain artean, baina atzenezan lortu du negoziazioak hasia bigarren traktorrakaren beharrik gabe. EHNEk ez du sinesten jokabide horretan eta nekazaritza ministroarekin entrebista eskatzen du. Ezin ahaztu sindikatu honetakoek joan den astebukarran izan dutela kongresua nekazarien seguritate soziala, COAG erakundearen sartu, Komunitate Autonomoko EHNEkin konfederazioa eta beste erabakitze-ko.

Ministeritzak bere garaian ez zuen sindikatuekin kontsultatu esne kuota- ren dekretua erabakitzeko, bere lana jatorrizko izenak bulkatzea izan da. Honela, martxan dira Orreagako Bereko Bordan egin nahi den ardi latxen zen- truz pilotua, Pirineotako haragia, zainzu- rik «esparragos de Navarra» izatea e.a.

Gobernuak bestalde, Espainiako sal- neurriak EEEkoen gainetik ibili direla haizatu du inolako errelatibizaziorik egin gabe.

Perspektiba sozialik gabeko politika honetan esne produzitzaile txikiak dira kaltetuenak oraingoz, aurki zerealistak ere larri ibiltzen hasiko direlarik.

Iñaki CAMINO

atzoko ogia

Baterako itzulpena

YOLDIREN hitzaldia telebistan entzunikusi nuen, noski, hasieratik amaiera arte. Kasu honetan ohizko fenomenoak gertatzen zaik, hots, ikusten baino entzuteago dukela irudia ala espektakulua. Telegailuak hipnotizatzen hau eta azken finean kolorezko irratia bihurtzen duk. Egun hartan kamarek noizbe- hinka diputatuen aurpegiaruntz fokatzen zuten eta hanxe agertzen ziren hain- beste kinu ausenteak. «Gure bikoitz ala gorputz astrala hemen dago», esan na- hi zioten konpromisario zurbil eta espektralek teleikusleei, «baina gure bene- tako izaera ala pertsona oso urrun dabil». Ehundaka aldiz ikusi ditut imentzio huts eta adieragabeko horiek. Ba al dakizue non? Gizonen komunetan, bada, ezezagun batzuk xixa elkar egiten dutenean Roca keramikaren aurka. esta- tuak ziruditen, eskulturek ezin dutela burua ala galtzarbea hatz egin izan ezik. Idazleak, hala ere, begikor ala kirikatzaileak izaten omen gara. Idazle batetzat bizitzak zinemascopean izan behar du. Pantailaren erdian, protago- nista; eta bera inguratzen —hitzak esaten du— giza-ingurugiroa. Sekundario baina ezinutizkoa. Antzinako koadroetan santua ez da gaia garrantzitsuen- a, sakoneko eta bazterreko pertsonaiak baizik. Eta beraz nik, nahiz eta diskur- tsoa entzun, atzeruntz begiratzen nuen askotan erreazio edo anekdota ba- ten bila. Eta azkenean oso xehetasun berezia aurkitu nuen.

PEROZTIK ia prentsa guztien kronikak irakurri nituen eta, zorionez, gaze- tariak ez zuten nik bilatu nuena oharitu. Bistan zegoen, zinez. Baina hur- bilago gure begietatik gauzak diren gitxiago ikusten ditugula txinarrek diote. Esan dezagun, bestalde, hain higienikomaniako gizarte hontan entzungailu ala aurikularek debekaturik egon beharko lukete. Kamarero edo mazero edo alabarderoek ur pitxarra eta basoa aldatzen zuten hizlari desberdinen- tzat; baina entzungailuak kolektiboak omen dira, eta hortik datoz, ziur zaude- te, mendeko amaieraren epidemiak. Otitis, txuringodolak eta lapazorriak. Zertan niharduen? Bai, bale. Ene eriteitze izkutua. PSEkoek entzungailuak jartzen zituztela Yoldik eta Ardantzak euskaraz berba egiten zutenean zalan- tzarik gabe konturatu zenuten. PSEkoek eta beste alderdietako lagun batzuk ere. Arrituak egon behar ziren atzerriko prentsaren mutilak. «Orduan, euska- ra benetako hizkuntza omen da», pentsatuko lukete. Baterako itzulpena ja- rraitzen zuen Yoldi eta Ardantzaren hitzaldien zehar. Euskaraz ez zekitenek aurikularetatik entzuten zituzten disertazioak. Gero, gaztelera aldatzen zute- nean kandidatoek, erdaldunek entzungailuak kentzen zituzten belarrietatik eta ahoztik gobernuko programak aditzen zituzten. Eta hemen dator ene gal- dera. Zergaitik HBkoek ez zituzten entzungailuak jarri Yoldi eta Ardantza gaztelera mintzatzen zirenean?

Rafael CASTELLANO

ARGIAREN HARPIDE IZAN NAHI DUT:

IZEN DEITURAK

HELBIDEA

Telefonoa

Herria

Probintzia

Banku edo Aurrezki Kutxa

Sukurtsala

Kontu Korrontearen Zb.....

SINADURA

ARGIA. Ametzagaña 19. DONOSTIA 20012

Aberri Eguna dela eta

Ipar Euskadiko abertzale mugimenduak nekeak izan ditu beti, hego aldeko ikuspundik ezagutua eta aditua izateko. Arrazoin asko ba ditaike egoera horren argitzea, horietarik bat dela hego Euskadi-ko askatasunerako borrokaeren goi-maila eta bizitasuna. Alabainan, ipar Euskadin ere urte frango ba da askatasunerako borroka hedatzen ri dela, abertzale mugimendu bat eratuz eta egitaratuz doala. Zoritxarrez, ezin ukatuzko errealita hori maiz gaizki azaldua goertatzen da hego Euskadi-ko komunikabideetan, eritzi batzu ere arras makurtuak agertzen direla. Adibide gisa, aipa genitzazke Egin egunkariaren argitaratzen diren Zohardia izenpeturiko artikulua andana bat. Berrikitan argitara eman izan den kronika horietarik bat irakurri eta, EMAREN koordinaketak honako zuzenketa hauek nahi lituzke egin, Azkainen ospatzekoa den 1987ko Aberri Egunaren gaiari dagokionez.

Hego Euskadirekiko loturak.— Zohardia-k dionez Gernikako suntsiketaren mende erdiko urtemugaren karietara Ipar eta Hego Euskadiko abertzaleen arteko loturak sendotu egin behar zukeen. (Hortarako, lehenbizikorik, gomiatuak izan behar ginukean behar bada...). Egia ba da ere gertakari itzel horren oroimena Euskadiren batasun gogoaren adieraz bide izaiten ahal zela, iduritzen zaigu ordea anaitasun loturak maizetan burutu ahal izan diren dugula, halakorik izaiteko zinezko nahikunderik, bai ipar nola hego aldean, izanez gero.

Gure aldetik, batasun gogo baten frogak eman ditugu zeren, EMAREN azken biltzar nagusian (1986-11-11) KAS

alternatiba bultzatzen duten erakunde alderako jarrera bat bozkatu egin baitzen. Beraz garbiki eta ofizialki errana dugu hego Euskadiko borrokatzaile mugimenduari loturak sendotzeko gogo dugula.

Aberri Eguna, Euskal Batasuna eta Eusko Alkartasunarekin batera.— Ipar aldeko abertzale mugimenduen sakabanaketa eta eragabekeria kondutan harturik, EMA elgar ikustse eta mintzatze batzu antolatzaera erakarria izan da, gai askoren inguruan egiazkok eztabaida bat eremaitzeko eta gerorako urrats zorbaiten finkatzen hasteko. Irekidura jokabide hori hautatu dugu, gure ezker aldeko politika jarrerak ukatu gabe zeren berrerabakitze helburu bat lortzearen alde izanez ere beste borroka egitura batzuen izaita onartzen bait dugu. Ikusmolde ireki horri dela eta, EMA-k abertzale aintzi elgarretaraztea lortu du, eritzi desberdinen gatik ezkerreko abertzale mugimenduen txosten politiko bat moldatzen ardietsiz. Gure zabal-kuntza eta egituraketa aurreratzearekin batera Euskal Batasuna mugimenduari harremanak edukitzea eta gogoeta politikoak barnatzea aukeratu dugu. Aberri Egunaren antolaketari dagokionez Eusko Alkartasuna, EB eta EMAREkin parte hartzaile jarri da, eta hori bera du, Zohardiak gogorki gaitzesten.

Argi eta garbi diogu EMA eta Eusko Alkartasunaren arteko harremanak bortxaz mugatuak izan direla, funtsezko desberdintasun politikoak direnaz gain gure artean. Bainan gure eritzi Ipar Euskadiko Aberri Egunaren ospakizuna ez da jabetasun auzi bat izaiten ahal eta hemengo abertzaleen batasunaren errealitateaz oharturik gai horrekin zatiketan sartzea ez zaigu batere egoki.

Ikurriña bai.— Zohardia harritua izan da ere Ikurriña lematzat harturik izaitaz aurtengo iparraldeko Aberri Egunarentzat. Behar bada hobe atxemaiten du gure herri ikurra toki guztietan salgai

bezala ezarria izan dadin turisma politikaren fagoretan... Ikurriña ere ebatsi nahi daukute, berarekin daukan esangura makurtuz.

Hona zergaitik Azkainen aurtengo Aberri Eguna eratzten duten hiru mugimenduek ikurrinaren zentsua eta lekua erakustera eman nahi duten, Euskal Herriaren burujabetasun eskubidearen adierazle delakoz.

Euskadiren Iparraldeko Aberri Eguna.— Dударik ez Azkaineko Aberri Eguna Hego Euskadin ospatu egingen denaz arrunt desberdina izan dela. Hiru mugimenduen politikoren elgar aditze eta nahikunde, herri izaita eskabide baten adierazpena agertzera emanen du. Nahiko arazo ba dira gaur eta izanen bihar gure desberdintasun eta zatiketak begi bistan ezartzeko eta Aberri Egun hortan berean ere bakoitzak bere tokia atxikiko du, bere ikusmoldeak erakutsiko. Batasunezko Aberri Egun bat izaita gatik, iparraldeko abertzaleen batasunaren berezitasun guziak errespetatuko ditu.

EMAREN ikusmoldeetik, herri burujabetasun nahiaren adieraztekit aparte, egun horrekin azpimarratzera emanen ditu Ipar Euskadin gertatu eta gertatzen diren borroka mota guziak. Ipar Euskadin bere askatasunerako borroka bide berezia duenez, bere Aberri Egun berezia eduki beharra du.

Azkainetik Gernikara.— Ipar Euskadin eremak diren borroka guzi horiek azalduak izan behar lukete Egin-eko kronika horien bitartez, hego aldeko jendeak Ipar Euskadiko gora-beheretaz jakinean izan diten. Molde hortan Zohardia-k zinez lan egin lezake hego eta ipararren arteko loturen sendotzen, hori bait du iduriz opatzen.

EMA bere aldetik KAS alternatibaren inguruan biltzen diren hego aldeko mugimenduekin harremanak ukaitera beti prest dago. Ados gintake ere zerbait gisaz parte hartzeko Gernikako suntsiketaren oroimenez gertatuko diren ekitaldietan.

Azken hitz bezala erran genezake Hego Euskadikok abertzale indarrak oste haundian Gernikan bilduko

direnean, du iparraldeko anaiak, gogo berdinarekin Azkainen egarretaratuko girela helduden Apirilaren 19an, Euskotar guzien Aberria ospatzeko xedean.

EMA (Ezkerreko Mugimendu Abertzalea)

Kontuak komunikabideei

Joan zen udazkenean, beste 30 Udalekin batera, Beasaingo Udalak ere, Kontuak Euskaraz kanpaina burutu zuen Kutxa eta Bankuetako Euskara-Zerbitzuen laguntzarekin. Kanpaina horren emaitzak, honako hauek izan dira Beasaini dagokionean:

Kanpaina aurretik, aurrezki kutxetan %3,92ko erabilpena ematen zen, kanpaina bukatu eta berehala %9,93, eta geroago %8,24. Bankuetan, berriz, hauek dira hiru epetako datuok: %0,935, %2,39 eta %2,82.

Orohar beraz, kanpaina eraginez, euskara idatzien erabilpena bikoiztu egin da eta era berean Kutxazain Automatikoetako Euskara-Erabilpena ere Kutxen neurketek adierazi digutenez. Emaitza hauek bat datoz beste herri batzuetan gertatuarekin. Halere azpimarratu beharra dago, zifra lotsagarri samarrak direla oraindik ere, herriaren erdia euskalduna den gizarte batarako, honetan, leihatiletan dauden enplegatuaren eragina bera ere handia delarik.

Dei egiten zaie bada euskaldun guztiei, Euskara idatzia erabil dezaten eta bide batez adierazten zaie, berriro ere txeki-ereduak banatzen jarraituko dugula, emaitza horiek normalagoak bihurtu daitezkeen. Horretarako, Udaltzat, 1987-03-12an egindako Osoko Batzaraldian, diruetxeetara txeki-ereduen banaketa berri bat egitea akordatu da eta ondorengo asteetan egitea itxaro da bezeroei banatzeko. Era berean erabaki da baita ere, Diruetxeetako Zuzendaritza Nagusiei txekitaloietan eredu horiek inprima ditzaten eskatzea.

Euskara-Arduraduna eta Euskara-Batzordeko Idazkaria

Iazko Bertsolari Txapelketa Nagusiari buruzko liburua argitaratu «Elkar»ek.— Liburu mardula eta zehazki data-tua Bertsolarien Elkartek «Elkar» argitaletxearen eskutik plazara ekarri duena: *Euskal Herriko Bertsolari Txapelketa Nagusia 1986*. Orotara 365 orrialdez moldatutako liburuak txapelketako erdi-finaletako eta finaleko bertso saioak dakartza, Tolosako eta Bilboko La Casillako saioak eta Donostiako belodromoan burututakoak alegia. Bertan, txapelketako xehetasunak azaltzeaz gain, hura posible egin zuten parte hartzaile guztien izenen zerrenda aurkezten da; halaber 28 saioetan izandako bertsolarienak, saioetako xehetasunak, puntuazioak... eta azkenik, Juanito Dorronsorok doinuaren gainean egindako ikerlana (orotara 136, txapelketan zehar), haietako 32ren traskripzioz. Liburuak joan den astean aurkeztu zen Donostian. Argazkian: Dorronsoro, Lazkano —Elkarteko lehendakaria— eta Zaldubi —liburuaren prestatzailea—.

Seaskak Iparraldeko ikastolen elkarteak Seaskak joan den astean eskuratzekoa zen Departamenduaren aldetik zegokion dirulaguntza, Baionan burutu zen bilera batetan Departamenduko ordezkariak aditzera eman zuten. Era berean, badirudi Gobernuaren eskutik patrikaratu behar zuena ere (1.600.000 libera) laster helduko zaiola Seaskari, nahiz eta ezer ziurtatu ez den oraindik horratio. Ikastolen elkarteak, dena den, bere asanblada nagusia burutu zuen, Alliot Marie ministrariarekin egin beharreko negoziaketa gaiak mamituz. Bien bitartean, Kanboko *Xalbador* ikastegi berria eraikitzeko edota Larresoroko etxea erosteko erabakia egunotan hartuko da, joan den asteko-gure astekariko kultur orrialdeotan jakitera eman genuen bezala.

Gerediaga: Duela berrogeita hamar Gernika bonbaketaz suntsitu zela ospakizunik antolatu den arren, Gernikaren aurretik ere izan ziren beste zenbait bonbaketaren lekuko Bizkaian, Durangoko bonbaketa kasu, 1937. urteko martxoaren 31ean hain zuzen. Hura zela eta, Gerediaga elkarteak bere antolamenduak prestatu ditu gertaera burutu zen 50. urteurrenaren egunetik hasita. Ihardundion egitaraua oster, murrizturik suertatu da erakunde publikoen laguntza aproposaren faltan, ezen halakorik herriko udalaren kutxatik baino ez bait dute jaso oraingoz (800.000 pezeta), Bizkaiko Diputazioak nola Gasteizko Gobernuak kolokan utzi dutelarik behin behineko politika egoera zela aitzaki, nahiz eta bere garaian ontzat eman zituzten beren dirulaguntzak. Durangoko bonbaketari buruzko argazkien erakusketa bitxi bat moldatuko da soilik, Madrilgo eta Donostiako filmotekei eskaturiko falangisten hurbilerari buruzko zinta batzuekin batera.

Haur produkzio berria Datorren udazkenerako gauzatu eta pantailaratuko den haurrentzako programa berriaren grabaketari ekingo dio Euskal Telebistak apirilean hasita. Hogeitasei kapitulu dira gutxienez Jon Intxaustegiren zuzendaritzapean egingo direnak, Bernardo Atxagaren gigoiez, eta Juan Karlos Perez eta Angel Ruiz de Azuaren kolaborazioz. Orain arte kanpoko produkzioetaz baliatu baldin bada ere ETB haur programazioa osatzeko, udazkenetik aurrera etxeko lehendabizikoari helduko zaio, zeina bi egitura berezien inguruan antolatuko den: bata, itsas untziz Euskal Herriko portuetatik barrena abiatuko dena ixtorio desberdinak kontatuz; eta bigarrena, helikoptero batez barnekaldeko gure lurralde eta mendiak igaroko dituen. Euskal antzerki talde gehienentsuenek parte hartuko omen dute proiektua aurrera eramateko.

Telekomunikazioen Legea Telekomunikazioen esparrua arautzeko eta ordenatzeko asmoa aspaldidanik zeukan Madrilgo Gobernuak, azken hilabeteotan landu den proiektua honez gero Ministrarien Kontseiluan onartu eta **Gorteetara** Gorteetara igortzea erabaki duelarik beren azkeneko onespenerako. Irratigintzari eskeintzen zaien atalean behintzat, orain arte jarraitu den bideari eutsi zaio berau normaliza dadin. Proiektu honen arauera beraz, Onda Laburreko eta Onda Luzeko irratigintzako zerbitzuak zuzenki Estatuak berak zabalduko ditu, autonomiei Onda Mediako irratia izateko eskubidea mugatuz. Aitzitik, komunitate autonomoei historian estraineko aldez emango zaie Frekuentzia Modulatuak erabaki eta banatzeko ahalmena. Ordua da dagoeneko frekuentziok nori banatuko zaizkion jakitera emateko... Edota berriz berplanteiatu beharreko kontua eskatzen du paktoak?

Eskola publikoaren autonomia eta kontrolaz ihardungo du hiru egunez

Symposium europearra apirilerako, Ikastola Federazioen eskutik

Xabier Garagorri, Gipuzkoako Federazioko arduraduna, eta Xabier Mendiguren, Batzorde Antolatzailekoa.

**Apirilaren 9tik
11rako,
Ikastolen
Konfederazioak
symposium
europearra
antolatu du
Donostian
eskola
publikoaren
autonomia eta
kontrolaz.**

Nazioarteko bilkura honetara, gai horretaz zer esanik duen jende guztia ekarri nahi dute antolatzaileek, geure esperientzara egokitze modukoak izan daitekeen errealitate guztiak bertaritzen saiatuko direlarik. Bi hizlari izan ditugu projektua azaltzeko: Xabier Garagorri, Gipuzkoako Federazioko koordinatzaile pedagogikoa eta ihardunaldi hauetako Idazkari Nagusia; eta Xabier Mendiguren, Itzultzaile Eskolako zuzendaria eta symposiumeko Batzorde Antolatzailekoa.

Kongresua egiteko ideia ez zen gauetik goizera sortu,

badauka bere historia. Historia hori luze samar eginez gero, Ikastolen Titularitate Komeniora jo behar genuke, 1980 inguruan izan zena. Orduantxe jo zen lehenengo urratsa Hegoaldean ikastolak instituzionalizatzeko. «Orduan hori onartzea ikastoletarako ez zen oso atsegina izan, baina bestaldetik ere egokia izan zitekeen formula proposatzen zen, ikastolak ez-estatal izan ahal izateko». Hori izan ei zen lehen urratsa. Komenio hark bizpahiru urteko iraupena izan zuen, eta tartean ikastolak instituzionalizatzeko bide horretan beste urrats batzu eman ziren, halanola EIKERena 1983an.

Bestetik ere Euskadiko Ezkerrak Gasteizko parlamen-

tuan beste legea proposatu zuen nahi zuten ikastolak eskola transferituen sarean integratzeko, eta azken urratsa LODEren barruan eta pribatuaren barruan lortutako txapel juridikoa izan da. Garagorriren ustez, instituzionalizazio prozesu horretan «ikastolak badarama bide bat, eta Federazioak ere nolabaiteko bidez eraman du instituzionalizazio horretan. 1983an dokumento bat ateratu zuen, sei punturekin, eta gerotik sei puntu horien inguruan eman da debatea eta eztabaida ikastola barruan. Azken garai honetan, Liburu Berdea eta «Ikastolaren izaera eta egitura» izeneko liburua izan dira eztabaida horren kokagunea. Dokumentu horien inguruan erreflexioa eta eztabaida ari da ematen ikastola barruan». Kontestu horren barruan ikusten du Symposium honetako idazkari orokorrak orain egongo den nazioarteko bilkura hori.

Trasferituekin batera debatea nahi

Federazioko arduradunen hitzetan, «eskola publikoa = eskola estatala, eta eskola estatala = Espainiako eredu» identifikazioa da deuseztu nahi dutena. Symposium honetan publiko kontzeptuak Europan zehar dituen itzulpen desberdinak agertu nahi dituzte, Estatu espainoleko ereduak bakarrik ez dela jakinerazteko nonbait. «Azken finean, symposium honek zera esan nahi du: ikastolak eskola publikoa izan nahi du. Hori garbi dago, bokazio horrekin sortu genuelako, irakaskuntza alternatiba bezala sortu genuelako, baina bestetik ez

edonolako eskola publikoa. Eta hauxe da guk proposatzen dugun irtenbidea: ikastolak eta eskola trasferituak elkarren artean eztabaidatuz eskola publiko berria sortu dezatela. Baina ez gaur egun trasferituak direnak, ez beharbada gaur ikastolak direnak, elkarrekin pentsatuz joan behar da. Gu behintzat erreflexio prozesu horretan aurrera goaz».

Hasiera batetan symposium hau pasa diren Gabonetan egitea pentsatzen zen, baina azkenean atzeratu beharrez ibili ziren antolatzaileak. Edozein gisaz, heurek ez dute uste une honetantxe antolatzeak gobernu berriarekin erlazio kojunturalik gordetzen duenik.

Europari begiratu eman

Gaiak berak duen interesa dugu helburu praktikoetako bat. Hor aterako diren datuak eta konklusioak interesgarriak izango dira honetaz kezkatutik dagoen unibertsitateko edozein ikasle edo irakaslerentzat, hau da, jakea mementu honetan Europa mailan zein joera dagoen. «Esate batera, Alemanian edo Frantztian eztabaida haundia dago gai honetaz, eta eskolak nolabait autonomia haundiago baten bila ari dira toki gehienetan. Eskola publikoaz ari garenean ez gaitezen itsutu, eskola publiko berria sortu behar badugu itxurazko zerbaite dezagun, eta batez ere ondo funtzionatuko duen eskola bat. Eta horretarako nahitaezkoa dugu autonomia. Eta horren parean, kontrola».

PSOE-PNV pakto berriaren eragina

PSOE eta PNVren artean sinatutako paktoan ikastolei buruz aipamen zehatza egiten da, publiko bihurtu nahi dutenei bidea emanez, eta pribatuak izan nahi dutenak ere halakotzat berezteko. Bere balorazioa eskatu diogu Xabier Garagorriri. «Guk oraindik ez dugu horren balorapen ofizialik egin, eta gainera ni ez naiz inor ikastolei horretaz zer pentsatzen duten adierazteko. Baina behintzat esan liteke ez datorrela bat guk agertutako do-

kumentu horrekin, ez datorrela bat gure filosofiarekin. Gobernu berri bati beti eman behar izaten zaio denbora bat, testu horren atzean zein filosofia dagoen ikustearren, baina badirudi filosofian ikastola eskola trasferitua bihurtu nahi dutela. Hau da, badirudi —eta ni ez naiz nor hau esateko— ikastola trasferituetan desagertu eta desagitera eraman nahi dutela. Eta hau sekulako hanka sartzea izango litzateke».

Konfederazioak planteatzen duen bidea beste bat izan da, haiek diotenez. Eskola trasferituak eta ikastolaren artean eskola publiko berria sortzea. «Horretarako garbi dago legeak ez direla aski, borondatea behar da, bi aldeetarako borondatea. Hori bai, gure ustez gu gertuago gaude eskola publiko horretatik trasferituak baino. Haiek legearen babesa dute, juridikoki onartuak daude eskola publiko bezala, baina euskal eskola publikoa kontzeptu batzutan definituz gero gu gertuago gaude». Ildo horretatik, mesfidantza haundiz begiratzen da pakto berri hau, bertan ageri den filosofiak beren proiektuarekin zerikusi gutxi daukala koan.

Erabakiak hartuko dituztenei zuzendurik

Lehen maila batetan, symposium hau unibertsitate giroko jendeari zuzendua dago, irakasle zein ikasleei, bilkurak teorizazio aldetik daukan interesagatik. Halere, aitoritzen dute beren berezirik desiatuenak beste batzuei direla: Euskal Herrian erabakiak hartzeko duten pertsonak. Gizartean eragina izan dezakeen jende horren artean politikoak, administrazioakoak, kultur-jendea, kazetariak egongo lirateke. Azkenik, ikastola eta eskoletako guraso nahiz irakasleak ere agertzea espero eta desio dutela diote.

Xabier Mendiguren dugu Batzorde Antolatzaileko partaidea, eta berak dioskunez «guk inportantzia haundia ematen diogu symposium honen inguruan gizartean gertarazi nahi genukeen sentiberatasun kanpainari. Honen helburua ez bait da barruk teknikoaren artean kon-

tzeptu batzuei argitzea, Euskal Herriko sektore zabalean jarrera aldaketa bat lortzea baino». Garrantzia haundia emango diote beraz, symposium aurretik eta ondoren sortu nahi den girotze eta eztabaida giroari. Horretarako, kanpaina luze samarra prestatzen ari dira.

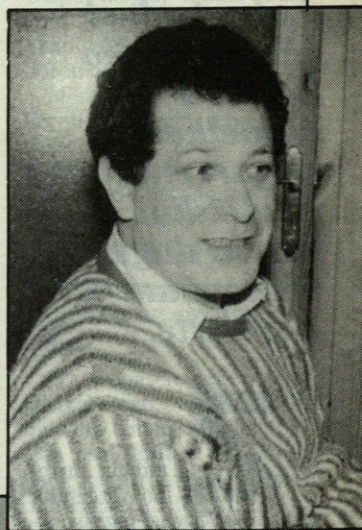
Hiru egunetako egitarau trinkoa

«Asmoa ikastola guztiak symposiumaren inguruan mobilizatzea da —jarratzen du Xabierrek—, informazioa zabalduz eta beste irakas-kuntz sistema guztietara eritzi bila zabalduz».

Symposium hau hiru egunez luzatuko da, datorren hilabeteko 9tik 11ra, eta bere egoitza nagusia Donostiako Victoria Eugenia antzokia izango da, eta lehenengo egunean, mahai-inguru interesgarri birekin batera, Belgika, Alemania, Estatu frantsesa, Erresuma Batua eta Italiako esperientziak azalduko dira hitzaldi banaz. Matrikularen prezioa 10.000koa izango da, eta

izena emateko, GIEko egoitzara telefona daiteke: (943) 45.40.88. Hizkuntza ofizialak hiru izango dira: euskara, gaztelania eta frantsesa.

Tx. ITURRIA

X. Garagorri: «Erabakiak hartzeko ahalmena ikastetxe barruan geratu behar du»

IKASTETXE publikoaren autonomia eta kontrolaz luze ihardun genezake. Normalean eskola publikoaz pentsatzen denean, guk hemengo mentalidadearekin pentsatzen dugu eskola bat Estatuak goitik beheara kontrolatzen duela, bere erabaki guztietan, erabaki hierarkiko administratiboetan, eduki aldetikako erabakietan, curriculum eta ebaluazio aldetikako erabakietan, eta barne funtzionamenduko erabakietan. Puntuz puntu joan beharko genuke, baina guk proposatzen duguna zera da: azken batean nahi baldin badugu ikastetxe batek ondo funtzionatzea, edozein giza esperientzian bezala, behar dugula jendea inplikatu, norberak eskuartean daukanaz arduratu beharra daukala. Erabakiak hartzeko ahalmenak ikastetxe barruan geratu behar du, ahal den haundiena. Bai giza-baliabideetan, bai material-baliabideetan, estruktura-baliabideetan, ahal den autonomiarik haundiena. Parean beti —esaten dugu— zenbat eta autonomia haundiagoa izan ikastetxeak, orduan ere administrazioaren eta gizartearen kontrola are haundiagoa izan behar du».

Txapela Narbarterentzat izan zen

Zaldibin hemezortzi bertsolari eta hotza

Aurtengoz berriz jokatu da bertsolari gazteentzako Zaldibiako txapelketa, seigarrenez, eta txapeldun berria dugu oraingoan: Narbarte.

Erdiko txapela haundia Narbarteren burura joan zen aurtengoa.

Zaldibin aurreko urteetatik jakin badakigu zer giro egiten duen eta nola jantzita joan behar den, halere ez gara ohitzen erreondoko brisara goiztiarrari, nahiz eta kutsadurarik gabekoa izan.

Gai ematen Murua bertsolaria genuen, eta epai mahaian aurreko urtetako txapeldunak genituen Andoni Egaña, Anjel Peñagarikano, Mikel Mendizabal, eta Rufino Iraola.

Hemezortzi bertsolariak orden honetan suertatu ziren: Nikolas Izeta, Respaldiza, Aristorena, Arantzazu Loidi, Gerriko, Izarzelai, Aitor Sarasua, Narbarte, Mujika "Anatx", Oihartzabal, Iñurrategi, Elortza, Jose Mari Izeta, "Olaso", Manu Lomez, Lezea, Azpillaga, eta Danel Goikolea.

Agurra denek abestu balute oso luze joko zuela eta Aristorenari eman zitzaion aukera denen izenean agur bat botatzeko.

Lehen saioan zortziko nagusian ofizioa hiruna bertso bota behar zuten. Lehen bikotearentzat gaia hau izan zen: Nikolas Izeta Klemente

zen eta Respaldiza Iribar. Gaiak eztabaidarako bidea ematen bazuen ere nahiko serioa izan zen eta ez zuten berotzerik lortu.

Aristorena eta Arantzazu Loidi biak lagunak baina mutilitzekoak ziren eta Gure Txoko-ra joan ziren ligatzera eta biak neska berdinez gustatu ziren. Parterik zailena eta ondoen atera zena behar bada Arantzazu bera izan zen.

Hurrengo bikotean Gerriko 80 urtetako agurea zen, mugan droga pasatzen harrrapatu eta gartzelan zegoena, eta Izarzelai drogaren zai zegoen gaztea. Hemen arrazoi politikak entzun genituen bai bataren aldetik nola bestearengandik.

Aitor Sarasua elkarte baten gainean bizi zena zen, eta Narbarte elkarte horretan juergan ari dena. Elkarki zer kontaturik bazeukaten, dena den haserrikerik gabe konpondu zirelakoan nago.

"Anatx" eta Oihartzabal biak herri txiki batetako bizi-lagunak ziren. Biak bat zetozen lokale bat egin beharrekoa zela herri horretan, baina biak helburu desberdinarekin. "Anatx" Eleiza egite-

ko aldekoa zen eta Oihartzabal Udaletxea egiteko aldekoa. Biak agertu zituzten behar bakoitzaren arrazoiak eta auzia erabaki gabe gelditu zen zeren ezkotzeko ere berdin balio bait zuen Udaletxeak.

Narbarte, Aristorena eta Arantzazu nabarmen

Hurrengo bikotean Iñurrategi txofer baten eskean iragarki bat jarri zuen zen eta Elortza lanpostu horretara aurkeztu zena, baina betokerra. Biak saiatu ziren heuren patera defendatzen baina arrisku latza zegoen bide eratzeko sasiak hartu eta hondamenen bat gertutuko ote zen eta negozio guztia pikutara bialdu.

Jose Mari Izeta erlauntzara ezti kentzera joan zena zen eta "Olaso" erlauntza horretako erregina. Zein bat tak zein besteak heuren arrazoiak atera zituzten, baina erreginak gogor eraso zion eztenka, eta hausporik ekarri zezan jai zeukan handik ezer eramaten.

Manu Lopez ekonomieta-ko zuzendaria zen eta Lezea sindikato batetako burua. Bazuten nondik heldua eta

zer esana, nola esan asmatuz gero.

Azpillaga eta Danel Goikolea biak aita semeak ziren, eta non topatuko eta argi gorridun leku horietako batetan. Zer esan behar ote zion bere emazteari?

Bigarrego lana puntua eta oinak emanda bertsoa osatzea izan zen. Bertan nabarmendu zen bertsotan bakoitzak zuen abildadea, desberdintasunak nabarmenduz.

Eta azkenik kartzelako gaia izan zuten, baina hainbeste izatean gai baten orde bi gai erabili zituzten, eta ez ziren biak oso parekoak, halere denetatik egon zen. Inpareak zirenentzat gaia hau zen: Eder zalea bantintzen ere, azpurtu nintzen ederrez. Eta pareak zirenentzat: Urtero kukua entzutun duzun haritzari...

Saio honen ondoren epai mahaikoek heuren erabakia eman aurretik Arantzazu Loidiri eskatu zion azken agurra egiteko zuen 'diferentziagatik' eta ondoren puntukako saio bat egin zuten 'diferentzia' hori zela eta ez zela, eta noski Arantzazuk ezin zuen utzi zein zen diferentzia hori agertu gabe eta bertsoan esan zuen hiru horiek astoak zirela eta bera fina.

Epaimahaiak eman zuen erabakia arratsaldera pasatzen zirenak hauek ziren: Respaldiza, Aristorena, Arantzazu Loidi, Izarzelai, Aitor Sarasua, Narbarte, Oihartzabal eta Danel Goikolea.

Arratsaldeko saioaren berri ez dugu ematerik izan. Hala ere Txapeldun Narbarte izendatu zuten, bigarren Aristorena, hirugarren Arantzazu Loidi, eta Arantzazuk eraman zuen kartzelako gaian botatako bertso onenaren saria.

ZALDUBI

Puntuazio altuena Joxe Fermin Argiñarenak,
bigarren Mikel Taberna

Nafarroako Txapelketa: Atarrabian jendetza ugari

**Nafarroako
Txapelketaren
hirugarren
saioa
Atarrabian
ospatu zen eta
bertara Iruñea
inguruko
jendetza ugaria
bildu zen.**

Frontoia ia leporaino bete zen eta bertso saio beroa izan zen. Eguzkiaren epelak ez zuen lortu haizearen hoztasuna gaintitzea, halabaina frontoi hertsiai babes egokia eskeintzen zuen eta bertan hiru ordu aise pasa genituen ilunabarrean tenperatura jaisten zihoan bitartean.

Saioa Iñaki Zabaletak zuzendu zuen, noren ahots eta ziurtasunak bertsolariei ere patxada eta konfiantza ematen bait die.

Epai mahaian berriz, Emile Larre, Mixel Itzaina, Jean Pierre Etxegoien, Aingeru Epaltza, Joxe Urroz, eta Mikel Bujandak parte hartu zuten aurreko saioetan bezala.

Saioa hasi aurretik ohiturari jarraiki bertako haurrek ongi etorria emanez heuren emankizuna agertu zuten eszenario aurrean. Motoreak martxan jartzeko eta bere puntuari abiatzeko agur baina abestu zuten ondoren saioari ekiteko zein ordenean abestu behar zuten zozketa eginik. Honela zuertatu ziren: Joxe Fermin Argiñarena, Mikel Taberna, Olano, Salvador Madariaga, Amore-

Argiñarena, saioko onena, Mikel Taberna (bigarrena), eta Amorenarekin batera.

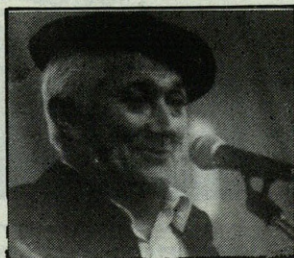
na, Bautista Madariaga eta Fagoaga.

'Neska-mutil' ugari

Zazpi bertsolari hauek ofizioka ekin zioten, baina zenbaki hau nahiko aldrebesa denez, lehengo saila hiru bertsolarik osatu zuten: J.F. Argiñarena pilotaria zen; Mikel Taberna frontoiaren nagusia; eta Olano, berriz, Regtegi. Beraz gaur eguneko egoera bat zen eta bakoitza mantari bere aldera tiratzen ahalegindu zen. Dena den elkarre berriari zorte ona opa diogu.

Salbador Madariaga eta Amorena biak herriko alkateari diru eske joanak ziren, biak beharrean aurkitzen bait ziren baina helburu desberdinetarako, lehengo dantza lekuko nagusia zen eta aparkamentuak egin nahi zituen, eta bigarrena herriko apaiza zen eta eleiza konpontzeko premia zuen.

Fagoaga eta Bautista Madariaga biak bikote bateko neska-mutilak ziren, mutilari arma fabrika batetan lana eskeini zioten eta neskari ez zitzaion atsegin bere mutilak lan hori hartzea. Orduan eztabaida gogorra sortu zen armak eta dirua zela medio.

Bautista Madariaga.

Bertsolarientzat bigarren lana oinak jarri eta bertso bat osatu eta puntu jarri eta osatzea izan zen, normalki bertso bikainak lortuz.

Hirugarren lana zortziko txikian hiruna bertso botatzea izan zen, baina lagunez aldatuz. Lehen bezala hasieran hirukote bat: Fagoagak etxeko jaunaren papera betetzen zuen, zeinek lanean ihardun ondoren afaria espero zuen bere emazteak jartzea: emaztea Bautista Madariaga zen eta eta afaltzeko zer edukiko eta sardina zahar bat, sardina hau Amorena zen. Saioa esan beharrik ez dago nahiko xelebrea aterazela.

Jarraian abestu zuen bikotean Salbador Madariaga neska zahar baten paperean jarri zuten, eta bere laguna,

Olano alegia, katua. Otsailean katuak alde egin eta kanpoan bi hilabete pasa ondoren berriro itzuli egin zen.

Mikel Taberna eta Jose Fermin Argiñarena senar-emazteak ziren, non senarrak etxetik alde egin eta hamar urte beranduago itzuli bait zen, dudarik ez emazteak zer esanik izango zuela.

Sukalde maitagarriak goxotasuna ematen zuen

Eta saioaren azken lana, kartzelakoan, bertso baten bukaera eman zitzaion bertsoa osa zezaten: Goxotasuna ematen zuen / sukalde maitagarriak. Eta gai bat hiruna bertso doinu eta neurri librean abesteko: Gero eta arma gehiago dago munduan, gero eta gose handiagoa zenbait lurraldetan, munduko agintariei botaiezazkiozu hiru bertso.

Epai mahikoek heuren lana bukatu artean zenbaitek puntukako saioak egin zituzten, azkenik saioari bukaera emateko sariak banatuz.

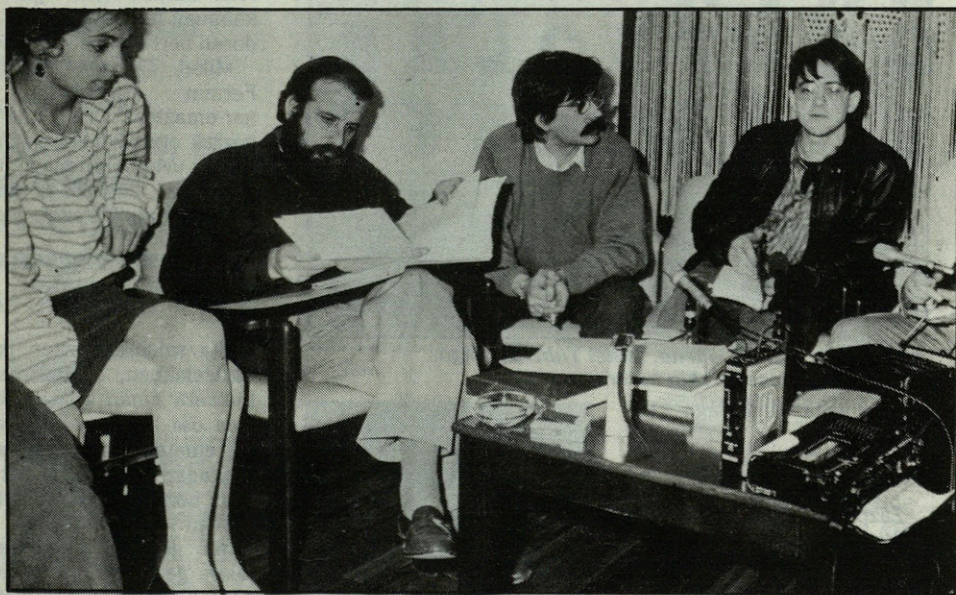
Kanporaketa honetan sariak honela banatu ziren: bertso onenaren saria Jose Fermin Argiñarenari eman zitzaion kartzelako gaiari bota zuen bigarren bertsoagatik. Eta Bautista Madariagak jaso zuen bertsoan grazi gehienaren saria. Puntuazioak era honetan gelditu ziren: Jose Fermin Argiñarenak 552 puntu; Mikel Tabernak 549,5; Bautista Madariagak 500; eta Olano 494,5.

Datorren igandean ospatuko da laugarren eta azken saioa finala baino lehen eta orduan jakingo da zeintzuk egingen duten saio hori beran Maiatzaren 5ean.

ZALDUBI

Koldo Izagirre, Ramon Etxezarreta eta Bego Montorio izan dira itzultzaileak, eta SUSa editoriala

Castelao euskarara emanda, lau liburutan

Donostian egin zen aurkezpenean, ezkerretik eskuinera: Bego Montorio, Xoxe Estevez, Ramon Etxezarreta eta Josu Landa.

**Pasa den
astean
argitalpen
pisudun bat
aurkeztu zuen
SUSa:
Castelaoren lau
liburuki.
Argitalpen
zaindua
itxuraz.**

Hona hemen argitaratutako liburuak: «Zirtzilak/Kristalezko Begia» (Koldo Izagirrek itzulia); «Betiko Biak»; «Gauzak» (Ramon Etxezarretak itzulia); eta «Beti Galizan» (Bego Montoriok itzulia). Edizio honen aurkezpena egiteko ez zegoen pertsona egokiagorik itzultzaileak berak baino, eta haiei lapurtu diegu hitza.

ARGIA.— Galiziarako hurbilketa txiki-txiki bat egiteko eta Castelaoren nortasuna zentratzeko agian zu, Koldo, izan zintezke pertsona egokiena.

KOLDO IZAGIRRE.— Galiziara bigarrenetan joaten da, ezin da primeran joan. Galizi

zia bigarren mailako herri bat da, beraz. Baina Galizia-ko errealitatea aztertuz gero —beste herri askok bezala— denetik du: martiriak, zapaltzaileak, denetik... eta artistak ere baditu. Castelao —Galiziaren nire ezagutza apurraren arabera— mugimendu artistiko eta herri baten kulturaren esponente bat da, haundia, integroa eta polifazetikoa. Baina bat da, Galiziak badu esponente gehiago, ez dezagun pentsa Galizia Castelao bakarrik denik. Askoz ere gehiago da noski. Euskaldunontzako eredu ere bada, eta imitatzeko ere egokia izan daitekeen belausal-di baten esponentea.

A.— Castelao hain polifazetikoa izanda, ez al dago arriskurik alderdi bat gehiegi eta bestea gutxiegi baloratzeko?

K.I.— Bere obraren zatiak bakarka hartuta ere artista haundia izango zen. Artista bai pintore bezala, bai karikaturista eta dibujante bezala. Bera gailegoa izanik Madrilén Bellas Arteseko sari estatal batetan bigarrenen eskuratu zuen. Pinturari utzirik, dibujoari eta karikaturari ekin zien, baina ez karikatura gaur egun entenditzen den bezala. Berak «Kristalezko Begia», hain zuzen ere, honela esaten du: «Umorea al da ihauterian haur bat mitartarrez jaztea? Umorekoa al da botila besapean duelarik erori eta hautsi egin zaiola ikusirik barre egitea? Haurdun ezkontzen den neska bati latsagabe esatea umorea al da?». Gaur egun, umore fazio eta inperialista-zapaltzaile hori hain modan dagoenez gero, eta beltzei buruzko txisteak modan gero eta gehiago daudenez gero, gauza horiek azpimarratzea interesgarria dela iruditzen zait.

Castelaok marrazten zuen, eta idazten zuen. Marrazki bakoitzaren azpian leienda bat, erreflexio bat, alegia, beti ikuslea alderdi erreflexibo batetara eramanez nahi zuen. Beste alde batetik Castelao politikoa izan zen, gailegotasunaren aintzindarietako bat, eta gailegozalea, euskaltzalearen eredu esan genezake. Ez da aiantzi behar ere ezkerreko diputatua zela, euskal idazlea erderaz idazten ez zuena zela. Azkenik, azpimarratu nahi nuke dibujantea zela baina idatzi ere egiten zuen dibujantea, esan nahi dut gallegoz idatzi ez balu ez zukeela dibujatuko. Gaur egun Euskal Herrian artista asko eta askorekin gertatzen ez den bezala.

A.— «Kristalezko Begia» irakurrita, esan al liteke umore beltzaren bidetik abiatu zela Castelaio?

K.I.— Castelaoren umorea behin eta berriz esan behar da ez dela umore hutsa. Ez da umore beltza. Umore beltzak erabiltzen dituen elementuak erabilia ere, trazen ditu egiten du. Hain zuzen ere, Castelaok nobela poliziakoak idatzi izan baliu, nobela poliziakoak baino gauza ederragoak egingo zituen, Castelaoren pertsonaiek transfenditu egingo zutelako poliziako hutsa. Umorearekin gauza bera gertatzen da, umore beltzeko elementuak erabilia ere metafora unibertsalak egiten dakien idazle haundia da Castelaio.

A.— Ramon Etxezarreta, zu nola hasi zinen Castelaorekin bueltaka?

RAMON ETXEZARRETA.— Nik nire Castelaorekin lehenengo kontaktoa, hain zuzen ere, Koldok idatzitako «Kristalezko Begia» rekin hartu nuen. Galiziarekiko joera edo tirria eragin zidan. Alde batetik, umorea ikusten nuen faktore garrantzizko bezala. Esango nuke umore sarkastikoa eta korrosiboa dela, eta Galiziaren egoerarekiko eta gailegoekiko kritikoa. Bere herriarekin fedea duen gizona dugu Castelaio, bere umorea ridikulizantea izan zitekeen, pertsonaieztaz ukazioa eginez, baina ez. Castelaok kritikatzan ditu pertsonaiek, baina beren baloreetan fedea zuen. Bere herria maitagarri bihurtzen duen obra idatzi zuen Castelaio. Gu bizi garen herrian gutxi dute birtutea izango da hori. Alde horretatik, bere herria zen bezala guztiz onartzen zuen, eta bere herria maitagarri egiten duen obra idatzi zuen. Gure artean, guretat aitoritzen ditugun baloreen erreafirmazio sutsu eta batere ez neutrala ematen da batetik, edo bestetik balore horiek ukatzen doazen jarrerak ikusten dira.

A.— Ikuspegi literario hutsetik ezezik, zer nabarmenduko zenuke Castelaogan?

R.E.— Ikuspegi politikotik ere nabarmendu egiten da Castelaio obra, eta nabarmentzen da egunerokotasunetik ateratako ttikikerien-

gatik. Eguneroko gertatzen diren ttikikeria horiek politizatze gaita da Castelaio, eta gaur egun hemen prozesu politikoa guztiz aldrebes joaten dela uste dut. Lehendabizik politikoa xeble bat egokitzen da eta gero egunerokotasun hori politikan enkanjatzan saiatu. Gure desastrea agian hortik etortzen da.

A.— «Betiko Biak» nobela eta «Gauzak» prosa-lan laburrak; ez al da lan haundiegia izan?

R.E.— Niretzat behintzat lana baino, satisfazioa eta atsegina izan da itzulpen hau. Gainera, kontutan hartuta ni eguneroko praktikan administrazioko itzultzaile naizela —eta beraz, testu-maltratatzaila—, horrelako obra bat hartu eta nire hizkuntzara aldatu ahal izatea guztiz maitagarria da, lan dignoa dela pentsatzera iristen zara. Benetan kreazio lan bat.

A.— Azkenik, zuk, Bego Montorio, esplikatu ezazu zure lanaren nondik norakoa.

BEGO MONTORIO.— Nik itzuli dudana liburua «Sempre en Galiza» obraren antologia da. Esaten dute liburu hau galegismoaren biblia eta hor adierazten du Castelaok bere pentsamendu politikoa, bere ideologia. Artikulu laburrak dira eta nahiko modu heterodoxoan bilduak, zeren ez bait du hari nagusi teoriakorik segitzen. Berak oso mementu desberdinetan idatzi zituen artikuluok: lehen-dabizikoak Badajozen destraturik zegoenean, geroago Buenos Aireserako bidean barkuan... garai desberdinetan idatziak daude.

A.— Nola izan da aukeratu antologia hori?

B.M.— Antologia honetarako aukeratu ditugu nolabait bere ideologiaren adierazgarri izan daitezkeenak, eta bere pentsamoldearen funtsezko puntuak ulertzen laguntzeko modukoak. Nik zerbait nabarmentzekotan, bere planteamendu politikoen orijinaltasuna nabarmenduko nuke, galegismoari eta nazionalismoari buruz batik bat. Seguru aski gaur egun oraindik ere indarrak badaukate, berak planteiatu zuen formula ez da orain artean probatu behintzat.

Hauexek dira Castelaoren obrak egindako euskaratzearen emaitzak.

A.— Zu, Koldo, nola hasi zinen Castelaio itzultzen duela hamar urte baino gehiago? Zerk bultzatuta?

K.I.— Boutade batekin erantzungo dizut. Niri literatura unibertsala interesatzen zait. Niri Günter Grass ez zait batere interesatzen eta Castelaio bai. Literatura unibertsala delako, hain zuzen. Nire bezalako herri batetan oinarrituta idazten delako, eta nik hortik ikas nezakeelako. Eta gainera, gozatu egiten dut irakurritz, plazerra sortzen dit. Orduan, pentsatzen dut Castelaio idazle unibertsala dela. Orduan, zergatik ez itzuli?

Iaz ere ehun urte izan ziren Castelaio jaio zela. Maila ofizialean gauza batzu egin ziren. Aurreko urtean Rosa-

liarena izan zen, eta ez zen deus egin. Eta nik uste dut Rosalia zerbait baldin bada, idazle unibertsala dela. Niri Virginia Wolf baino gehiago interesatzen zait. Aldiz, hemengo elkarte gailegoak bakarrik mugitu ziren Rosaliarekin. Castelaoren kasuan, Galizian kongresu bat egin zen eta Eibarren monumentu bat egin zitzaion. Hori izan da Castelaio urtea orain arte. Liburu hauekin beste zerbait serioagoa egiteko aukera izan dugu.

Dabid ZUAZALDE

Koldo Izagirre: «Castelaio eredugarria izan zen euskaldunontzat»

«**N**IK Castelaogan ikusten dut —eta hau guztiz eztabaidagarria izan liteke— gerraurreko euskal politikoen eta euskal artisten belaunaldian ikusten ez dudana eredu. Politikoa zen baina politikak eskatzen duen pragmatismoagatik ez zuen printzipio bakar bat ere alde batetara utzi. Are eta gutxiago hizkuntza, gure artean askotan gertatu izan den bezala. Bai gaur egun eta bai Errepublika garaian. Errepublika garaian, euskal politikoetatik gogoan har dezagun euskaraz idatzi zuten bakarrak Telesforo de Monzon eta Juan Antonio Irazusta izan zirela, baina exilioan idatzi zuten euskaraz. Irazusta Minoria Parlamentariaren korrespondentsala zen Madrilan, eta kronika guzti-guztiak erderaz bidali zituen. Hor bazegoen pragmatismoak eskatzen duen alde batetara gauza asko uzti beharra, baina Castelaorengan ez dago printzipio inportanteagorik aberria baino —aberria eta berak inplikatzan dituen elementuak—, eta uste dut jarrera hori eredugarria dela euskaldunontzat. Castelaio izan daiteke ezker abertzaleak falta duen kate bat».

Apirilaren 11 arte izena emateko epea

Gipuzkoan ere martxan dator kantu txapelketa

Nafarroako txapelketa amaiturik, Iparraldekoa ere antolatuta, Gipuzkoa mailan prestaketa lanetan ari dira Kantu Txapelketarako.

Apirilaren 11ean bukatzen zaie beren izenak emateko epea Euskal Herriko kantu txapelketan parte hartu nahi duten gipuzkoarrei. Egun hori bitartean daukate txapelketa honek eskaintzen dituen moeten barruan bat hautatzeko denbora.

Finala Eiheralarren, eta nafartarrak prest

Joan den urtean antolatuta zen lehendabiziko aldiz Euskal Kantu Txapelketa, eta Ipar Euskadi mailara mugatua izan zen arren aski arrakasta inportantea izan zuen. Baxenafarroako «Ozia» eta «Haize Berri» elkarteek prestatua zen, eta Bidasoaz haraindian bederen oihartzun handia izan zuen Lartzabalen burutu zen txapelketak.

Aurtengo, Euskadi osora zabaltzea erabaki zuten, eta plana zera da: herrialde bakoitzean egin daitezela kanporaketa eta klasifikazioak, finala ekainaren 20an Eiheralarren ospatzeko. Ekainaren 20rako dago pentsatua finala, egun horretan euskarazko lehen idazlearen urte-

Kantu Txapelketa batik bat 'tradizional' bezala jo izan den musikari emanda dago.

hurrena ere ospatzen delarik.

Kanporaketak eta herrialde mailako finala oraingoz Nafarroan bakarrik ospatu dira, lehendabizikoak Elizondo eta Leitza, eta finala Doneztebeko «Bordatxo» diskotekan. Berehala Gipuzkoakoa hasiko da martxan, eta Bizkaia eta Arabakoak ere iragarriak daude.

Deialdia apirilaren 11 arte zabaldu da

Hamasei urtetik gorako edonork hartu dezake parte txapelketan, salbuespen batekin: grabaketaren bat egin duten ez talde eta ez abesbata ezin dute parte hartu.

Sail ezberdinak pentsatu dira. Lehendabizikoan, era tradizionalan kantatutako abesti zahar nahiz berriak sartuko dira. Bigarren antolatzaileek «gauro erara (musika tresnen laguntzaz» ari direnak. Bietan aparte kantatuko dira taldeak abesten dutenak, binaka ari direnak eta banaka kantatzen dutenak. Rockak sail berezia osatzen du.

Sail guztietan dira bina sari. Taldekakoetan, lehen saria 30.000 pezetakoa da,

binakakoan 25.000takoa, bakarkakoan 20.000takoa eta rockekoan 30.000takoa. Bigarren sariak lehendabizikoan erdia ainakoak izango dira.

Izena emateko epea martxoaren 28an zegoen ipiniaz estraina, baina gero apirilaren 11a bitartean zabaldu dute antolatzaileek. Gipuzkoako txapelketari dagokionez, Oiartzungo Iturri-Berri elkarteak, Tolosa, Ordizia, Oñati eta Elgoibarko Udal Euskara Zerbitzuak eta «Ttun-Ttun» elkarteak dira. Araba eta Bizkaiko txapelketak ere baldintza beretan omen doaz, eta antolatzaileak Gerediaga elkarteak dira Bizkaian eta Abel Enbeita Araban.

«Ttun-Ttun» elkartearena hasteko pronto

Txapelketa honen konbokatorea beste deialdi baten gainera etorri da. Izan ere, Donostian sortu berria den «Ttun-Ttun» elkarteak beste musika eta kanta lehiaketa baterako deia eginga zuen lehenagotik. Euskaraz nahiz erdaraz kantatzen duten 23 taldek hartuko dute parte horretan.

Hiru sailetan banatu dute beren txapelketa «Ttun-Ttun»ekoek: solistak, talde musiko-bokalak eta folk taldeak; sail berak, berezita, euskaraz eta erdaraz. Elkarte horretako arduraduna den Koldo Anterok argitu digunez, beren helburu nagusia euskarazko taldeak promozionatzea zen eta da «baina badakizu azken denboretan mundu guztia erdaraz ari dela, eta txapelketa itxurazko bat egitekotan horietara ere jo beharra ikusi dugu».

Joan den udazkenean egin zuten beren deialdia, eta hurrez geroztik 10 dira erdarazko sailean izena eman duten partaideak, eta 13 euskarazkoan. Atal bakoitzeko irabazleak 50.000 pezeta jasoko ditu, diska grabatzeko aukerarekin batera, eta bigarrenak 25.000 pezeta. «Ttun-Ttun»en lehiaketan parte hartzen duten euskarazko kantari eta taldeak automatikoki pasako dira norbere herrialdean Euskal Herriko Txapelketara.

Kantari berriak ernetzeko mintegiak

Aurreko belaunaldietatik «dinosaurio» zahar ale batzuk bakarrik gelditu dira zutik euskal kantagintzan, eta belaunaldi berrien artean erdarazko kantagintzatik bideratu da ahalmen guztia, espainolez egindako rocketik batik bat.

Euskaraz ariko den jende berria plazaratu beharra eta rockak harrapatzen ez duen eremu oso bat bete beharra dauka Euskal Herriko Kantu txapelketa antolatzen dutenen buruetan. Izugarrizko sofistikaziorik gabe kantua- ren erabilera aldarrikatzea bezala.

ARTASO

Euskal preso baten bertsoak

Bertso bidean jarri nauk eta eman behar erantzuna, oraindik oso motel ez dago gose greba egin duna; honuntzaraino heldua zaigu borrokaren ohiartzuna, denok prestatzen ari gerade iraultzarako eguna.

Nahiz eta gose pasa beharra zakurrei erantzuteko, damuketaren bide zikina ez gaudela onartzeko; eta gehiago behar bada-re prest gaudela emateko; Herria bizirik dan bitarte gurekin bat egiteko.

Gose greba gauza latza dela lehen esan zidazun neri, bainan nahiz eta guk ezertxo jan bagendun nahiko «janari», egunkaritan eta irratiz bazegon berri ugari, hego Euskadi osorikan zen borroketan ari ta ari.

Hori ikusiz irripartxo bat sotzen zitzaigun bihotzez, mugimendua osatu bait da bai gaztez eta zarrez; Herria odol ta malko gainetik aurrera doa indarrez, militantziaren bidetikan gailenduko gera errez.

Hainbeste Bandres ta Azkarraga horrenbeste traidore, Arzallus eta abar luze batek emanda beti amore; silloi baten atzetik Euskadi saldurik oso dotore, Herriaren memoriak ez du ahaztuko inoiz bat ere.

Hogeita hamar errefuxiatu dagoeneko ekarriak, «komertzio» ona asetutzeko faxistaren egarriak; «Bandres» asko atera nahiean «tajada» izugarriak; kontu garbia pasako die epe motzera herriak.

Sai-putre hoién aurka gu denok gogortu behar azala, bire zuzenez orain milaka urtetik honutz bezala; langilearen justiziarekin azkeneraino goazela; Euskadik gezur-kate guzien gainetik iraun dezala.

Hauxen lortzeko, abertzaleok, gogorki bildu geitezen, herri erakunde guzietan bere indarra eskeintzen; bakoitzak mugimenduko zati bat dei kontuan hartzen, etsai guzien kontra bildurik Euskal Herria eskatzen.

Xabier BELOKI «ZEPAL»
(Darokatik Bidaliak)

Aizkora onetatik aizkolari hobeetara...

Normandiatik ekarri zuen egurra Esteban Saralegi leitzarrak joan den igandean Tolosako zezen plazan burutu zen Munduko Aizkolari Txapelketarako. Eta espero bezala, Munduko selekzioa osatzen zuten Eslinger iparramerikarra, Hateley Zelanda Berrikoa eta Greentree australarra aise gainditu zituzten Euskadiko selekzioa egiten zuten Arrospide, Mindegia eta Mendizabalek, 24 pago enbor moztu beharreko saio luzean. Euskaldunak askoz ere gehiago izan ziren Munduko selekziokoak baino zalantzarik gabe, nahiz eta atzerriarren aizkorak dexente hobeak direla ere ukatu ezin. 45.000 pezeta eskatzen zituen Hateleyk bereagaitik!

BIGARREN Gerrate Mundialean desenbarkoa nozitu zuten Normandiako basoetatik ekarri zuten Tolosako probarako egurra, gogorregia agian atzerriarrentzako, eta areago gainera zutikako zenbaitek metrailla puskak zituztela kontutan hartuz gero.

Atzerriko selekzioko aizkolari finenak klarki eman zuen aditzera pagoa latzegia kausitzen dela beraientzat, ez gogrtasunagaitik, nonbait enborraren nolakoa beraientzat arrotza delako baizik. «Gure herrian —esan zuen Greentree australarrak— pinuak eta gaztainak ebakitzen bait ditugu, aldeaz aurretik Tolosan paratuko zen egurraren mostra bat igorri baldin baziguten ere. Besoak sekula baino lehenago bihurritu zaizkigu».

Pasara galanta euskaldunek emandakoa

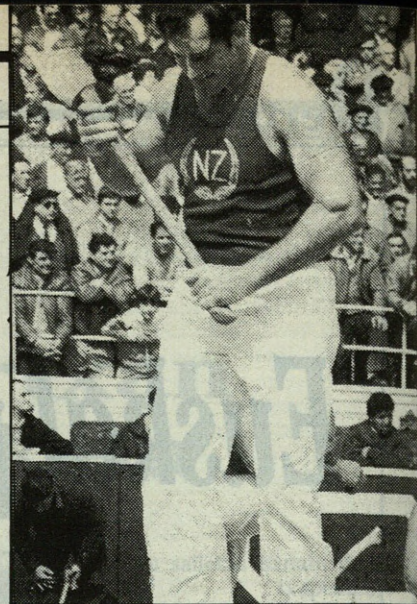
Hamaika minutu pasatxoko aldea atera zieten euskaldunek. Askotxo, gehiegi, Munduko Txapelketa bat izateko (eta apostuetarako!); akaso, aizkolari bakoitzak zortzi enbor ebaki beharreko saioa kanpotarrentzat astunegia zelako, bizkortasuneko proban hala ere Greentree eta

Arrospide, Mendizabal, Mindegia, Hateley, Greentree eta Eslinger, ezkerretik eskuinera.

Hateley azken lekutan geratu arren. «Errespetozko aizkolariak dira bai, dudarik gabe, euskaldunak. Baina han, Zelanda Berrian —zioen Hateley— ez gaude txapelketa hain luzeetara jokatzeko ohituta».

Euskaldunak bizkorrago eta indartsuago orotara.

Hateley etzandako enborren aurrean arrotz.

Aitzakiak aitzaki, gehitu behar da, Mindegia frexko ekin ziela berari zegozkion egurrei, aurretik Hateley, Greentree, Arrospide eta Mendizabalek bizkortasuneko saioan ihardun bait zuten baita ere, kasik beroketa gisa baino ez. Dena den, gaur egun ez dago Mindegia gailenduko duenik: txapeldun bakarka, Arrospide eta Mendizabalen aurretik. «Egia esan, egundoko taldea osatzen dugu, eta ez da erbestekoak eskasak direlako», bota zuen Mindegia.

Probarako prestatzeko denbora gutxi

Hirugarren postuan amaitu zuen Mendizabal kexu samar zen Mundialeko saiorako bere izendapena ezagutzera ematearen atzerapena zio: «Gaur bost egun abixatu ninduten Tolosako probarako Euskal Joko eta Kirol Federakundeak. Hala ere kontentu nago, uste baino hobeto aritu naiz eta».

Bere aldetik, Eslinger iparramerikarra ere ez zitzaion nahikoa iruditu deitu ziztuztenetik saioa bitarterako preparazio epea. «Bost hilabete barru ospatuko da Mundiala —gogoratzen zuen—, eta ezin izandu naiz ahal bezala prestatu. Urriadiarik ez dut konpetiziotan parte hartu...».

Materialeari dagokionez berriz, enbidia galanta pasa zuten euskaldunek aizkora haiek ikustean. Hateleyk bereagaitik 45.000 pezeta eskatzen zituen, eta Arrospide erosteko pronto. «Akordio batetara iritsiko gara nahi izanez gero», aitatzen zuten kanpotarrek haatik.

Martxoaren 29an: manera zaharrean

Rafael Agirre, CATen izenean, antolaitzaileari askasa iruditu zitzaion Mundiala: «gure aizkolarietako aurre egiteko modukoak bazituztela esan ziguten hango federazioek».

Erakargarriago gerta daiteke beraz martxoaren 29koa, manera zaharrean: hiru pago bota behar, haietatik hamabi trontzo egiteko.

Gorka ARRESE

Euskal Herriko Itzuli gogorra aurtengoa

Zarautzen hasi eta Arantzazuraino eramango du pelotoia Euskal Herriko Itzulia 87ak. Orotara 120 txirrindulariko andanak hartuko du irteera apirilaren 6ean, sei etapatan Arantzazuraino ailegatzeko hilarren 11ean. Sean Kellyk —iazko txapeldun eta seigarren Paris-Niza karreraren irabazleak— eta Maurizio Rossik —Siziliar astea 87aren garaileak— gogor tiratu beharko dute azkenerraino garaipena lortzekotan, dirudienez ez dira-eta pasian ibiltzeko bideak korrituko ia 700 kilometrotan barrena. Estatuko bederatzi talde eta beste sei pirrilaka apirilaren bigarren astean.

EUSKAL Herriko Itzulia 87k hama-bost taldetan banaturiko ehunda hogei ziklista izango ditu, txirrindulari egutegian Flandeseke Tourra eta Paris-Roubaix karreraren tartean kokaturik. Eta ziklisten artean hautaketa latza gertatzeko moduko trazatua apailatu dute, halajainak, mogitu samar suertatuz gero behintzat terreneak berak lagako bait ditu atzean motelenak.

Bost, bost portu latz adibidez, hirugarren eguneko etapan pasatu beharko dituztenak Mungia eta Ibaridin bitartean: Aretikoarekin hasi, Deskargakoarekin segi, eta, Aritxulegi eta Agiñakoaren ondotik, Ibaridinoa igotzearekin helmugara heltzeko.

Todoterrenoentzat marraztua

Ez da ez mendizaleentzako Itzulia ez pirilari ezin aspertuentzako edota erlojuz kontrakoentzako egokitzen den trazatua aproposa bereziki. Todoterrenoren batek primeran izerditzeko modukoa bait da, dezenteki konpentsatua, gogortasunaren kaltetan baino alde egiten duen balantzak, prestigiozko proba bihur dadineko intensio etengabea.

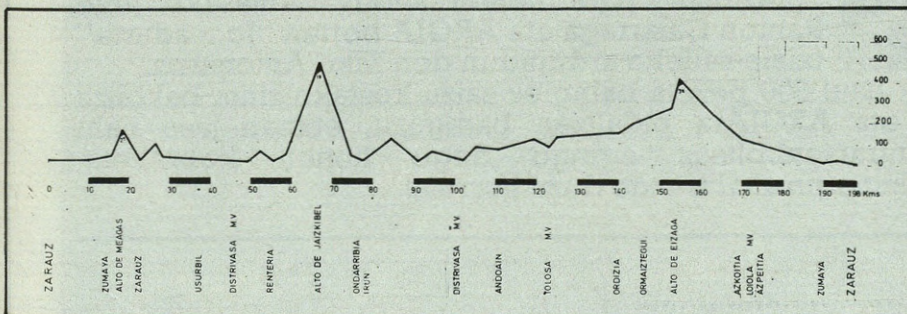
Antxon Arostegi eta Iñaki Letek eginiko bideak istilurik ekar dakioko talderen bati hasiera batetik:

Etapaz etapa Arantzazuraino

Lehendabiziko etapan (Zarautz-Zarautz, 198 kilometro): Jaizkibetetik igaroko dira, Meagasko gaina aurretik eta Eizagakoak segidan. Bigarrenetan (Zarautz-Mungia, 166 kilometro): Itziar eta Sollube igo behar. Hirugarrena (Mungia-Ibaridin, 184 kilometro) lehenxego aipatu dugu bere bost gainez. Laugarrenetan (Bidaso-Oion, 165 kilometro): Belateko malda. Eta Bostgarrenetan (Oion-Oñati, 126 kilometro): Herrera eta Deskarga; bigarren sektorean, Oñatitik Arantzazurako erlojuz kontrakoan Itzulia burutzeko.

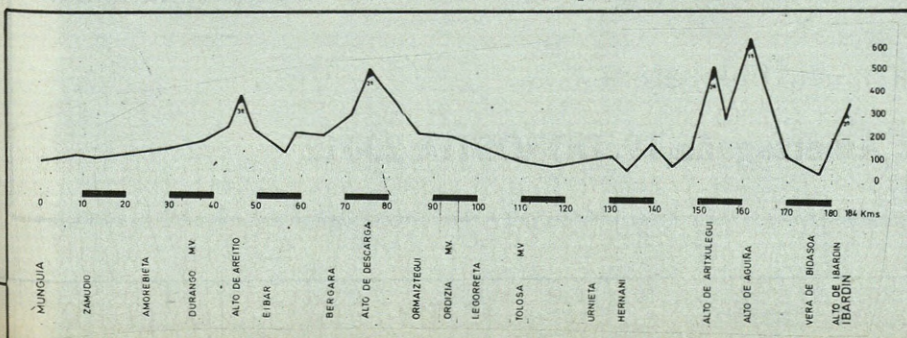
Zurumurruek oihartzun egin dutenez, gure erredakzioa iterako ailegatu diren arauera, Enrike Erentxun antolatzailearen ekipoak munduko nabarmenariakoak eka-ri nahi ditu... Puro lujo!

X.M.

Lehen etapa: Zarautz-Zarautz. Denetarik luzeena, 198 km.

Hirugarren etapa, nagusia: Mungia-Ibaridin. Bost portu eta 184 km.

Bidasoatarrentzat apaltasuna ezinbesteko

HARROXKO ez ote dabile-neko susmoa hartu zitzaion Bidasoa Elgorriaga eskubaloitaldeari, Irungo polikroldegian jokaturako A-1 aurretikako bigarren fase honetako azkenbigarren partiduan. Cajamadriden ziztuzko jokoak Bidasoaren defentsa berta behera apurtu zuen hasieratik. hala eta guztiz ere, bestelakorik gerta zitezkeen agian bezperako emaitzak ezagutu izan ez balira: Bartzelonak Teka irabazten bait zuen, Granollersek eta Tecnisanek berdinketaz bukatzen zuten bitartean, matematikoki Bidasoa klasifikaturik geratzen zelarik.

KONTUAK dauden moduan, Bidasoak hirugarren edota laugarren ere amai dezake ordea bigarren fase hau, gauzak zeuden arabera bigarren lekuan erdiesteko irrikaz zegoen arren igandekoaren aurretik. Orain atzetik jarraitzen dio Bartzelonak —datorren asteburuko partiduan elkar ikusiko dute— puntu berdinez (10), eta beherago Tecnisanek, zortiz. Laugarren leku honek eman dezake beharbada Bidasoaren benetako gaitasunaren neurria, haatik titularen jokorako kandidatu izaki: Cajamadrid, Bidasoa eta Bartzelona dagoeneko, laugarren posturako borroka Teka eta Tecnisanen artean lehiatzen. Hemendik aurrera eutsi, apalki!

G.A.

ESKOZIAR ODOLA

Euskaldun bat joan omen zen laneko bidaia batetan Eskozia aldera eta zoritxarraren zoritxarrez, istripu bat izan zuen. Eraman dutue hospitalera eta guardako medikuak odola behar duela eta berehala norbait aurkitzeko agintzen du.

Bertako mediku batek eman behar azkenean eta biharamunean euskaldunak 100 libra luzatzen dizkio, esker gisa.

Bainan zauria ez zen nonbait behar bezala itxi eta gauean beste

odol-hustutzea gertatzen zaio. Berriro beste mediku bat aurkitu behar odola emateko eta biharamunean euskaldunak 10 libra ematen dizkio.

Hirugarren egunean ere gauza bera gertatzen zaio gure gaisoari eta aurrekoetan bezala diru piska bat ematen dio ongileari, bainan oraingo honetan libra bakarra.

Medikuak zeharo harriturik zeuden:

— Gaiso honek gero eta eskupeko txikiagoa ematen digu.

Eta mediku batek erantzuten du:

— Normala! Gero eta odol eskoziar gehiago dauka eta!

EMAKUME BERRITSUA

Klub batetan, hogeitun minutuko hitzalditxo bat egitera gonbidatu zuten emakume bat. Urduri zegoen hara joan aurretik eta honela galde-tu zion bere senarrari:

— Nola jakingo dut bukatzeko ordua ailegatu dela?

— Minutu bat pasa dela iruditzen zaizunean ahoa itxi, hogeitun minutuak paseak izango dituzu eta.

JAKIN? DENA!

Hau ere gure inguruko eskola batetan gertatu omen zen.

Sartzen omen da andereñoa gelara eta galdetzen omen dio lehen ildan zegoen ikasle bati:

— Zer moduz gabiltza jakinduria aldetik, Patxi Txiki?

— Oso ondo andereño!

— Oso ondo? Nolatan?

— Bai andereño! Nire aita eta bion artean dena dakigu eta!

— Ah, bai? Orduan esango al zenidake oraintxe zein den Afghanistaneko hiriburua?

Eta ikasleak serio-serio:

— Andereño, hori nire aitak daki!

«Txisteka-Misteka», txisteak entzunez gozatzeko

Kalean daukazu dagoeneko ARGIA Egunerako hainbat aldiz iragarritako txiste kasetea. Kasete bikoitza, gainera. ARGIA bera izan da beraien produtore eta IZ diskoetxea koprodutore eta argitaratzaile. Guztiz astegin gertatzen diren bi kasete hauetan txiste ugari topatuko duzu, "grazioso" pare honen ahotik: Amasako Joxe Ramon Galarraga eta ARGIA bertan "Jo... adarra" txiste-saileko arduradun den Kike Amonarriz.

Ez galdu aukera eder hau! 500 pezeta baino ez zaizu kostako zinta bakoitza ondoko txartela bete eta ARGIAra bidaltzen badiguzu, etxean jaso nahi dituzula esanez. Kontrarrenboltoz egingo dugu honen kobraketa. Karteroarekin parre piskat egin ahal izango duzu horrela!

Izen-deiturak.....

Helbidea.....Herria.....Probintzia.....

1. kasetea.....2. kasetea.....Biak batera.....

ARGIA. Ametzagaña 19. DONOSTIA 20012

a ze flasha!

Wanted!

ARGAZKI hau topatu dugu London-en argitaratzen den «Art and Desing» aldizkarian, Leon Krier-ek idatzitako artikulu baten ondoan.

Artikuluak, guk dakigun ingeles gutxi hori dela medio, Miguel Garay eta beste zenbait arkitekto euskalduen erreseña bat egiten da Espainiako arkitekto tradizional onenak bezala aurkeztuaz.

Horrezaz gain Euskal Herriaren irudi bat ere ematen da artikulu berean. Bilbo Donostia autobidea hartu eta ardatz industrializatu bat bezala aurkezte dute, alde batera eta bestera mendi berdeak ikusten direlarik.

Chillida, Generalissimoa, ETA eta beste gauza mordo bat aipatzen direlarik ere, ez da artikuluaren barrena, gure ingeles kaskarrak hanka sartzeren batera eragin ez bagaitu behintzat, Kultur Etxe hau non dagoen agertzen.

Eta harrituta geratu gara benetan.

Argazkian «SS» matrikula antzeman dakiok eskuekin mutturra darakusan automobilari. Horren gainean HB eta errefuxiatuei buruzko txartelak ageri zaizkigu.

Ez dira ordea nahikoak pista hauek.

Batez ere hainbat despistatzen dutelarik etxe atarian nabarmentzen diren irudi horiek. Ilargia eta izarrak alde batean eta eguzkia bestean. Landare giroko gaiak zutabe gisako dekorazioan...

Benetan, gehiago ematen du Logia Masoniko bat Euskal Etxe bat baino.

Oker gaudeke agian. Gustatuko litzaiguke irakurleren batek esango baligu etxe honen paraderua, eta bidebatez, horri buruzko berriren bat ere eskaini-ko baligu.

Ez dizugu saririk agintzen, baina erreportaia polit bat egiten baduzu argitaratuko dugu. Konforme?

Martin ARANA

osasunaren arduraz

Asistentzi sarearen xehetasunak

OSASUN Ministraritzaren prentsa-bulegoak argitaratu duen «Txostena» begiratu, 1984-85 urteei buruzko datu interesgarri zenbait aipatu nahi dizkizuet.

Asistentzian lan egiten duten mediku guztietatik, 1985 bukean %62 ospitaletan aritzen ziren, %38 lan pribatuan zebiltzan bitartean. Espainia mailan banatuak dauden 929 ospitaleetatik askoz ere gehiago dira sektore pribatuan ospitaleratutakok gaixoak sektore publikoari dagozkionak baino, azken urteotan sozialisten agintepean azken sektore honek izan duen gorakadak joera hori berehalak aldatuko duen arren.

Ospitaletako ohe-kopuruari dagokionez sare publikoak bikoiztu egiten du sare pribatua: 1985eko zifretan ospitale pribatuen batezbesteko edukiera 111 ohekoa den bitartean, ospitale publikoena oro har 3 aldiz handiagoa da. Estatu-mailan, mila biztanleko martxan eta erabiltzeko moduan dauden oheak 5.02 dira. Komunitate Autonomikoei dagokienez Nafarroak hartzen du lehen postua (7.28 ohe dituelarik 1.000 biztanleko), ondoren Aragoi eta Errioxa datozelarik (6.18 eta 6.17 indizekin hurrenez hurren). Bestalde, ospitaleko ekipamendu eta zuzkiduran indizirik baxuenak Balentzia (3.72), Kastilla-La Mantxan (3.75) eta Galizian (3.85) ematen dira.

(Jarraitzeko)

Xabier AGIRRE

Garaipen baten gazigezak

1986. EKO martxoaren 12a egun gogoangarria

dugu euskaldunok. Ez dugu, tamalez, euskaldun guztion garaipen bateratuak ospatzeko aukera gehiegirik. Iazko martxoaren 12a, ordea, garaipen borobila suertatu zitzaigun Hegoaldeko euskaldunoi.

Erreferenduma egin zen Espainiako Estatuan. Auzia: OTANen jarraitu, bai ala ez. Euskal Herrian, aldiz, auziari berari buelta eman genion: Euskal Herriaren alde ala OTANen alde. Eta Herriaren gehiengoak Euskal Herriaren alde egin zuen aukera. Ezin ukatu garaipen historikoa izan zenik. Herriak, berriz ere, argi erakutsi zuen bere tokia non eta nola nahi duen.

Lehen urtemugak ematen duen perspektibaz begiratuta, ez da aski holamoduzko garaipenak eman ohi digun gozamen hutsetan gelditzea. Garaipen hori ahalbideratu zuen ekinbidea aztertu beharko genuke.

Argiak

HASTEKO, esan behar da erreferendumaren kanpaina bera ego-kiro kokatu zela. izan ere OTANen jarraitzeaz ala bertatik irtetzeaz Euskal Herriak ez du jokatzeko bloke batetako partaide izate soila; bere izaera eta etorkizun politikoa zeharo baldintzuta gelditzen dira aukera honetan. OTANaren kontra azaldu ziren alderdi, talde eta ekimenetan, zenbait nabarduraz, noski, argi zegoen puntu hau. Horixe jarri beharko genuke arrakastaren lehen funtsa.

Aipatzekoa da, hurrenik, herritarrei OTANaren aukera aurkeztu zitzaizenean, Euskal Herria ez zela hutsetik eta hotz-hotzean abiatzen. Badira gure lurraldeko bi muturretan kokatutako bi arazo OTANarekin zuzen-zuzen ala ez

hain zuzen zerikusia dutenak, BARDEAK eta LEMOIZ. Arazo bi hauetan bada gure Herrian aurkako kontzientzia kolektibo aski hedatua hainbat jarreratan eta ekintzatan azaldua; Lemoizen kasoan, dituen berezitasunengatik, nabarmenago eta gordinago. Burruka luze hauetan bilatutako esperientzia indar eta arnasa bilakatu ziren OTANaren apostuari aurpegia ematerakoan. Eta, zorionez, argi agertu da burruka hauek ez gaituztela akituta utzi baizik eta indarberrituta.

Hirugarrenik, azpimarratzekoa da erreferenduma zela eta gauzatu zen herri mobilizazioa: euskal gizartearen anitz sektore mobilizatu ziren mila modutako ekintzen bidez OTANaren berri herriari emateko. Eta emaitzak ezagutu ondoren duda izpirik gabe esan daiteke iritsi egin zela mezua hori herriaren gehiengoarengana. Azpimarragarriago gertatzen da mobilizapen honen balioa estamendu ofizialek, euskaldunak barne, baieztatzekoaren alde paratu zuten ofentsiba kontutuan harturik. Beste behin Davidek Goliati irabaztea lortzen zuen.

Itzalak

GARAIPEN historikoa aipatu dugu; baina zertarako? Horixe da guztioi berehala bururatzen zaigun galdera. Ez bait dugu garaipen honen ondorio politikorik gauzatzerik izan. Eta errealtate latz hau garaipenarena bait zen egiazkoa da eta, beraz, ezin dugu ahaztu.

Lehendik ere, zoritzarrez, bagenekien baina iazko erreferendumaren ondoren argi dago Euskal Herria geure erabakien marko autonomotzat har dezakegun bitartean, jai dugula. Berdin da Konstituzioa ez onartzea, OTANari ezezkua ematea, hautesleriaren ehuneko hirurogeitamarrak alderdi abertzaleak bozkatzekoa... Egoera honen aurpegi biak zein baino zein nabarmenago ager-

tzen zaizkigu: Euskal Herriaren berezitasuna eta berezitasun hori ez aitorzteko setakeria. Eta, noski, funtsezko zerbait gaizki dabil demokraziaren jokalegetan neurrigabekeria hauek behin eta berriz errepikatu arren ezer birplanteiatzeko beharrik somatu ere egiten ez de-
nean.

Instituzioek eta politikariek herritarren zerbitzutan egon behar omen dute. Omen. Bestela, politikaren zikinkeria eta horrelako kontuak usu entzun beharko ditugu gure artean. OTANaren erreferenduma zela eta, euskal instituzio gorenetakordekariak eta zenbait politikariek hartu eta aldarrikatu zuten jarrera ez zetorren bat Herriaren gehiengoaren gogoarekin. Halaz ere instituzio eta politikari horien izarra ez da itzali eta Herriaren zati batek fidelki eusten die. Tamalgarria baina egia. Itsua itsua gidatzen ari ote da? Interes aitorrezinak haizeatzen ez dugu hasi beharko...

Eta 87.ean, zer?

86 AN urrats bat eman genuen. 87.ean, besteak beste, apostu-berriari erantzun behar diogu: Gernikako bonbaketaren 50. urteurrenari.

Subiranotasunaren kontrako eraso hotza, kalkulatu, basatia izan zen Gernikako sarraskia. Baina ez dute lortu Herriaren subiranotasun eta askatasun lehia itotzea, iazko erreferendumaren emaitzek argi asko erakusten digutenez. «Gernika» berririk gerta ez dadin herri subiranotasunean finkatutako BAKEA nahi dugu. Bakean biziz, gure subiranotasuna garatu nahi dugu, munduko herri guztiengandik jasoz eta haiei emanaz, gizarte solidarioa eraikiz joan gaitezen.

Horra 87. urte honek hotsegiten digun aldarria. Izango al du oihartzunik.

Martin ORBE

EZ GARA BAKARRAK

HORREK HOBEAK IZATERA BEHARTZEN GAITU

Gipuzkoan badago beste finantz entitaterik.

Beste lekurik, zuk non zure aurrezkiak gorde, kredituak eskatu, kontu korronteak ireki, edo beste zeinnahi gestio ekonomiko konpondu.

Ez gara bakarrak. Eta badakigu.

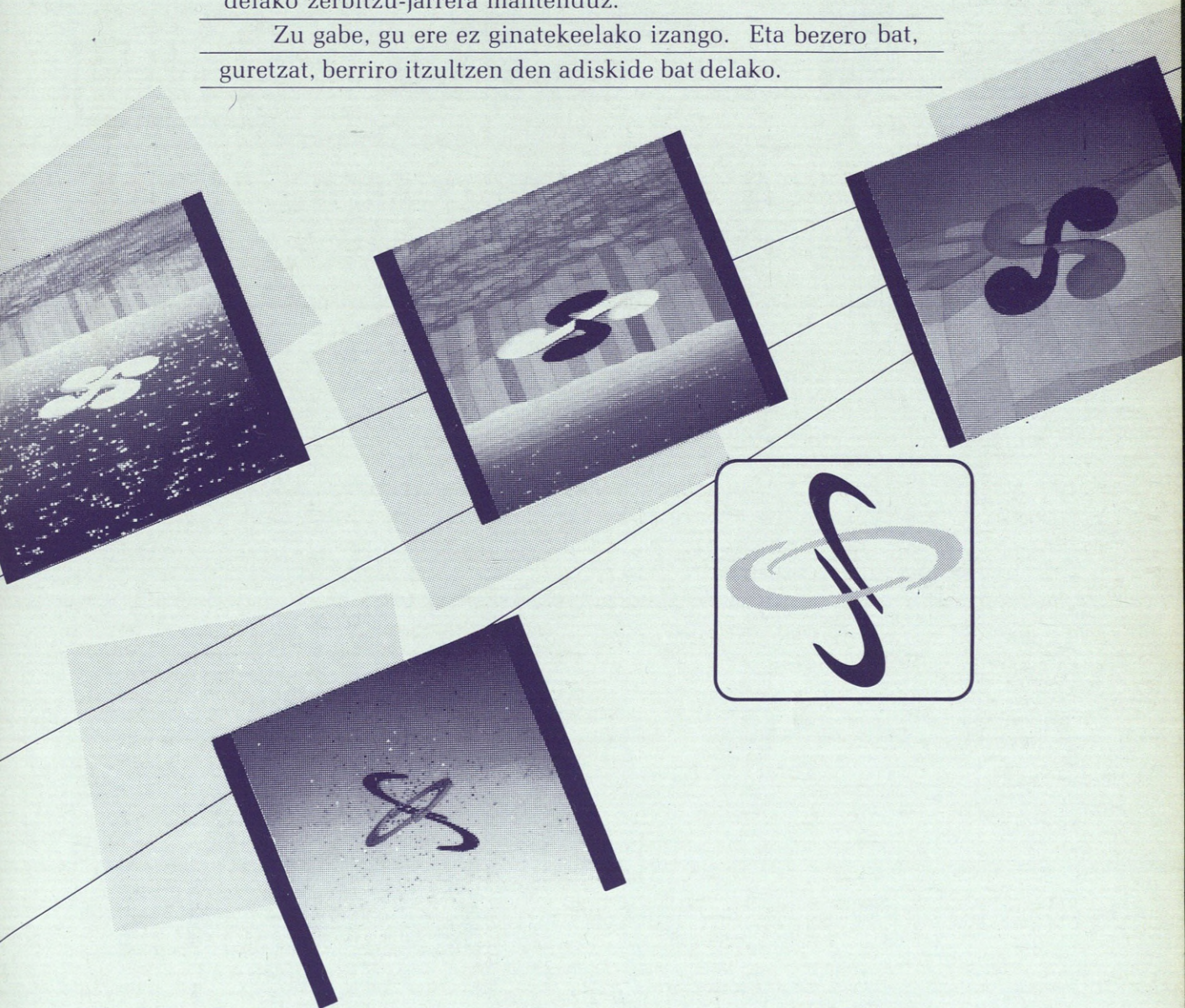
Eta badakigu ze, zuk aukera zenezakeelako, guk besteek baino hobeto lan egin behar dugula.

Eta horretantxe ari gara.

Zerbitzu berriak sortuz. Bulegoak zabalduz. Zure eguneroko bizitzan lagunduko dizuten produktuak gehituz.

Eta, guztiaren gainetik, bezeroa gauzarik inportanteena delako zerbitzu-jarrera mantenduz.

Zu gabe, gu ere ez ginatekeelako izango. Eta bezero bat, guretzat, berriro itzultzen den adiskide bat delako.

Eros ezazu

ZEURE ETXE

LAN KIDE AURREZKIAREN HIPOTEKA-KREDITU BATEZ

Etxebizitza baten beharrean bazera, edo-eta darabiltzuna eskuratu nahiez bazabiltz, oraintxe duzu garaia: Eska ezazu Hipoteka-Kreditu bat Lan Kide Aurrezkian. Egiazko balioaren %70taraino finantzatuko dizugu zure erosketa, interesik txikien eta baldintzarik hoberenetan. **Edo % 100taraino gure Erakundearen osoko Finantzaketa Planera biltzen bazera** eta jakina, legeak eskaintzen dituen abantaila fiskal guztiak eskuratuko dituzu.

Zatoz bisitatzeraz eta esaiguzu zure asmoen berri. Eta konta ezazu gurekin.

Oraintxe da garaia

CAJA LABORAL POPULAR

LAN KIDE AURREZKIA

Euskadiko Kutxa

ETXEBIZITZA EROSI EDO BESTE BEHARRIZANETARAKO HIPOTEKAZKO KREDITUAK GURE BEZEROENTZAKO. PERTSONA FISIKO EDO JURIDIKOENTZAKO BEREN NEGOZIOTARAKO. ETXAGILEENTZAKO: HITZARMEN DESBERDINAK ERAKUNDE PUBLIKOEKIN. KONTSULTA EZAZU.